

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001 w województwie pomorskim

Klub Przyrodników, 22 września 2015 r.

Spis treści

Spis rysunków	4
1. Etap wstępny pracy nad Planem	6
1.1. Informacje ogólne	6
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem	7
1.3. Mapa obszaru Natura 2000	8
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	9
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem	11
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu	15
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	16
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy	18
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	20
Moduł A	20
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	20
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru	23
Położenie geograficzne i miejsce w regionalizacjach	23
Ogólna charakterystyka	24
Warunki klimatyczne	29
Hydrografia	32
Flora i roślinność	43
Fauna	43
Zagospodarowanie:	44
Wykonane dotychczas działania ochronne	45
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów	53
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	53
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego	54
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane	56
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych	59
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	59
91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi- Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	60
2.6.2. Gatunki roślin	61
2.6.3. Gatunki zwierząt	61

Bóbr europejski (1337, <i>Castor fiber</i>)	61
Czerwończyk nieparek (1060, <i>Lycaena dispar</i>).....	62
1042 – zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	64
1352 – wilk <i>Canis lupus</i>	64
Moduł B	65
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem	65
4. Analiza zagrożeń.....	84
5. Cele działań ochronnych.....	90
Moduł C	93
6. Ustalenie działań ochronnych	93
8. Wskazania do dokumentów planistycznych	119
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony	120
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	121
11. Zestawienie uwag i wniosków	124
12. Literatura.....	129
Załącznik: Wykaz punktów załamania granicy w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992:	<u>Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.</u> 130

Spis rysunków

Ryc. 1. Torfowisko na mapie topograficznej Messtischblatt z 1889 r. (oryg. skala 1:25000, tu nie zachowana)	25
Ryc. 2. Torfowisko w 1947 r. - polska adaptacja niemieckiej mapy Messtischblatt. Skala oryginalna 1:25000, tu nie zachowana.....	26
Ryc. 3. Hipsometria obszaru - dane LIDAR	27
Ryc. 4. Głębokość złoza torfowego na tle hipsometrii terenu (LIDAR). Liczby od góry określają: rzędną terenu (m. n.p.m.), grubość wierzchniej warstwy torfów sfagnowych (cm), łączną grubość warstwy torfu do spągu torfowiska (cm). Torfy zalegają na utworach mineralnych. Spąg torfowiska w części wschodniej leży ok. na poziomie morza, w części zachodniej do 1 m poniżej poziomu morza.....	28
Ryc. 5. Roczna wielkość opadu w latach 1950-2014, interpolowana dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS).....	29
Ryc. 6. Roczna wielkość opadu – „zbliżenie” za lata 2008-2014, interpolowana dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS). Por. dalej dane o uwodnieniu torfowiska w latach 2010-2014.....	30
Ryc. 7. Miesięczne opady w latach 2008-2014, interpolowane dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS). Por. dalej dane o uwodnieniu torfowiska w latach 2010-2014.	31
Ryc. 8. Zlewnie cząstkowe obszaru (wg Mapy Podziału Hydrograficznego Polski)	33
Ryc. 9. Główne urządzenia melioracyjne	34
Ryc. 10. Sieć rowów w obszarze, z zaznaczeniem miejsc, w których zostały zablokowane w ramach działań ochronnych wykonanych w 2007 r.	35
Ryc. 11. Lokalizacja punktów pomiaru wody w torfowisku.	36
Ryc. 12. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I1 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.). Usunięto fragment ewidentnie błędnych danych w 2013 r.....	37
Ryc. 13. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I2 (lipiec 2010 –kwiecień 2014 r., później diver uległ awarii).....	37
Ryc. 14. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I3 (lipiec 2010 –wrzesień 2015 r.).....	38
Ryc. 15. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I4 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.).....	38
Ryc. 16. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I5 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.).....	39
Ryc. 17. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I6 (lipiec 2010 – lipiec 2014 r. - później diver uległ awarii).....	39
Ryc. 18. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I7 (lipiec 2010 – czerwiec 2011r. – później diver uległ awarii)	40
Ryc. 19. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I8 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.).....	40
Ryc. 20. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I9 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.).....	41
Ryc. 21. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I10 (lipiec 2010 – maj 2015 r.)	41
Ryc. 22. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I11. Dane za lipiec 2010 – maj 2015, budzą jednak wątpliwości co do prawidłowości działania urządzenia (widoczne w tych danych nagłe, gwałtowne wzrosty poziomu wody aż ponad powierzchnię terenu w ciągu jednego dnia jesienią 2013 i 2014 r. są mało prawdopodobne - mogą być skutkiem błędów związanych z wyjmowaniem divera w celu odczytu danych).	42
Ryc. 23. Mapa lokalizacji działań ochronnych wykonanych w 2007 r., w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone romby – przegrody drewniane wzmocnione, niebieskie romby = przegrody drewniane proste, niebieskie x = przegrody torfowe,	

zielony szraf = usunięcie gęstego i luźnego porostu drzew.	46
Ryc. 24. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2010 r., w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreślenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.	48
Ryc. 25. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2011 r., z zachodniej części obszaru, w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreślenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.	49
Ryc. 26. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2011 r., ze wschodniej części obszaru, w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreślenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.	50
Ryc. 27. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2014 r. (zachodnia część obszaru), w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Biochory z których usunięto drzewa oznaczono kolorem.	51
Ryc. 28. Planowane działania ochronne i monitoring obszaru.	104

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Bagna Izbickie
Kod obszaru	PLH220001
Opis granic obszaru	Numeryczny wektor granicy – warstwa soon2k_aft.shp
SDF	Dane GDOŚ opublikowane na natura2000.gdos.gov.pl (dostęp 20 września 2015 r.) Data ostatniej aktualizacji SDF – 14 kwietnia 2014 r. SDF załączono do dokumentacji
Położenie	Woj. pomorskie, pow. słupski, gm. Główny
Powierzchnia obszaru (w ha)	786,35 ha
Status prawny	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Zatwierdzenie: Decyzja Komisji 2008/25/EC z dnia 13 listopada 2007 r., przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2007) 5403) (2008/25/WE) - Dz. U. UE L12/383 z 15.02.2008; Obecnie zastąpiona Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowaną jako dokument nr C(2014) 9072) – Dz. U. UE L18/1 z 23.01.2015 r.
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	17-02-2015
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin, pawel.pawlaczyk@kp.org.pl
Osoba do kontaktu	Agata Lisowska, e-mail: agata.lisowska@gda.rdos.gov.pl , tel.: 586836816
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk

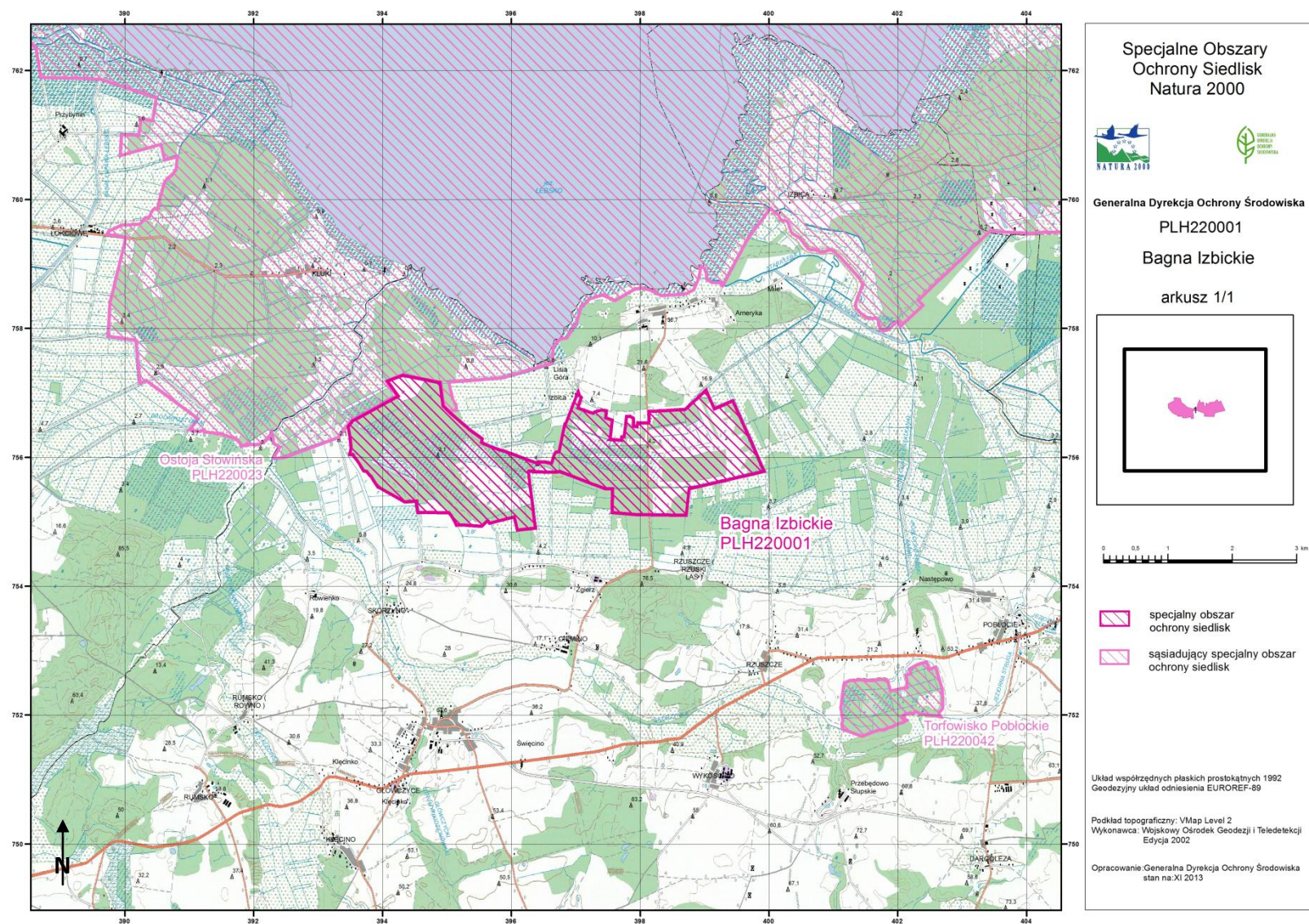
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1.	Rezerwat przyrody Bagna Izbickie	Dla rezerwatu powołanego w 1982 r. (powierzchnia 281, 18 ha) plan ochrony - Rozporządzenie Nr 29/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 28.11.2007 (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 163, poz. 3263). W 2008 r. powiększono rezerwat do 847,51 ha, brak planu ochrony dla rezerwatu w nowych granicach. Rezerwat w większości pokrywa się z obszarem Natura 2000. W 2009 r. sporządzono dokumentację na rzecz planu ochrony rezerwatu.	Nie ma przesłanek z art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody do wyłączenia części terenu ze sporządzenia PZO. Także obowiązujący plan ochrony z 2007 r., obejmujący 281,18 ha, nie zawiera zakresu PZO.	681,10 ha
2.	Nadleśnictwo Damnica	Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Damnica na okres 1.01.2011 r.- 31.12.2020 r.	Plan obejmuje większość obszaru Natura 2000, jednak nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych, nie spełniając przesłanki z art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody do wyłączenia części terenu ze sporządzenia PZO	732,37 ha

Teren objęty PZO: cały obszar Natura 2000 o powierzchni 786,35 ha.

Dane GIS znajdują się w warstwie planzarz_aft.shp

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

1. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.).
2. Obszar Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001 został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, której aktualne brzmienie zawiera Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego, zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Decyzja ta notyfikowana jest jako dokument nr C(2014) 9072 (2013/741/EU) Dz. Urz. UE 23.1.2015, L 18/1.
3. Obszar Bagna Izbickie posiada powierzchnię 786,35 ha, która pokrywa się z w części z granicami rezerwatu przyrody “Bagna Izbickie”. Usytuowany jest na terenie Gminy Główny (powiat słupski), Nadleśnictwa Damnica.
4. Przedmiotami ochrony na obszarze są siedliska przyrodnicze (* oznaczono siedliska priorytetowe):
 - 4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym *Ericion tetralix*,
 - 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
 - 91D0* - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne.Oraz gatunki zwierząt:
 - 1337 *Castor fiber* bóbr europejski
 - 1060 *Lycaena dispar* czerwonończyk nieparekLista przedmiotów ochrony może ulec weryfikacji w toku prac.
5. Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. Z 2013r. poz. 627 z późn. zm.). Zakres prac związanych z przygotowaniem planu zadań ochronnych obejmuje:
 - a) zgromadzenie i weryfikację wiedzy na temat przedmiotów ochrony w obszarze,
 - b) określenie aktualnego stanu ochrony przedmiotów ochrony,
 - c) identyfikację zagrożeń dla zachowania lub osiągnięcia właściwego stanu ich ochrony,
 - d) określenie celów do osiągnięcia w okresie 10 lat obowiązywania planu,

- e) określenie działań ochronnych niezbędnych do osiągnięcia założonych celów związanych z ochroną czynną, modyfikacją metod gospodarowania, uzupełnieniem stanu wiedzy,
 - f) określenie potrzeb monitorowania skutków zaplanowanych działań,
 - g) wskazanie zmian do istniejących dokumentów planistycznych.
6. Dokumentację projektu planu zadań ochronnych zestawia się etapowo w formie elektronicznej. Po przygotowaniu projektu planu zadań ochronnych, jak i w trakcie jego tworzenia będzie możliwe zgłaszanie uwag i wniosków do materiałów gromadzonych podczas prac nad jego sporządzaniem, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 262 ze zm.) na adres e-mail: sekretariat@gda.rdos.gov.pl.
7. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku zorganizuje 3 spotkania dyskusyjne (w II lub III kwartale 2015 r.) z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych, dla których wyznaczono obszar Bagna Izbickie.
8. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalny dyrektor ochrony środowiska, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.
9. Ustalenia planu zadań ochronnych mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na:
- organy administracji leśnej;
 - organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej, w tym Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego,
 - właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych oraz wód a także właścicieli nieruchomości, znajdujących się w sąsiedztwie obszaru Bagna Izbickie.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrodcza	Pop. przebiegająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezent.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	4010	wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym	<i>Ericion tetralix</i>	12% (94,37 ha)					A	C	B	B	Wpis w SDF odpowiada występowaniu w obszarze roślinności o charakterze wilgotnego wrzosowiska, która dotychczas tradycyjnie była ujmowana jako wyróżnik siedliska przyrodniczego 4010. Tak też opisywano ten element przyrody rezerwatu w dotychczasowych analizach (Kujawa-Pawlaczyk i in. 2006, Pawlaczyk 2007, Kujawa-Pawlaczyk i in. 2009, Grygoruk i in. 2013). Roślinność wrzosowiskowa występuje jednak na pozostałościach powierzchni dawnego torfowiska wysokiego (siedlisko przyrodnicze 7120), na grubym pokładzie torfów, co nie odpowiada definicji siedliska przyrodniczego 4010 wg ujęć europejskich (Interpretation Manual... 2013). Ekosystemy te powinny być ujęte raczej jako siedlisko przyrodnicze 7120. Konieczna jest więc rewizja ujęcia powierzchni zajętych przez roślinność z dominacją wrzosu i wrzośca.
S2	7120	torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji		10% (76,64 ha)					B	B	C	B	Dotychczasowy wpis w SDF odpowiada występowaniu w obszarze regenerujących się w kierunku torfowiskowym potorfii po dawnej eksploatacji torfu. W wyniku rewizji ujęcia pozostałości dawnej kopuły torfowiska, porośniętej roślinnością wrzosowiskową (dotąd ujmowanej jako siedlisko przyr. 4010, podczas gdy powinna być ujęta jako siedl. przyr. 7120, por. wyżej), zmieni się zaliczana tu powierzchnia, ponieważ oprócz potorfii zostaną tu zaliczone pozostałości

													dawnej kopuły torfowiska.
S3	91D0	bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescenti s, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>	63% (495,43 ha)					A	B	C	B	Wpis w SDF odpowiada aktualnemu stanowi wiedzy na chwilę rozpoczęcia prac nad PZO. Wątpliwości może budzić delimitacja, a w konsekwencji określenie powierzchni poszczególnych typów siedlisk: zwłaszcza strefa przejścia między zniekształconym 91D0, a lasami na torfie zdegenerowanymi tak bardzo, że nie są już zaliczane do tego typu siedliska, może być płynna. Powierzchnia i oceny stanu ochrony mogą ulec zweryfikowaniu w toku prac
Z1	1337	bóbr	<i>Castor fiber</i>		P				C	B	C	C	Wpis w SDF odpowiada aktualnemu stanowi wiedzy na chwilę rozpoczęcia prac nad PZO. Ze względu na niewielką powierzchnię obszaru, liczebność gatunku w obszarze jest niewielka w porównaniu z krajową populacją, ale może on mieć kluczową rolę dla zapewnienia odpowiednich warunków wodnych dla siedlisk przyrodniczych, dlatego ocena C powinna być utrzymana. W ramach PZO będą prowadzone prace w kierunku uszczegółowienia wiedzy o populacji.
Z2	1060	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>		P				C	B	C	C	Wpis w SDF odpowiada aktualnemu stanowi wiedzy na chwilę rozpoczęcia prac nad PZO. Wymaga weryfikacji, czy populacja gatunku w obszarze może w ogóle być uznana za znaczącą. W ramach PZO będą prowadzone prace w kierunku uszczegółowienia wiedzy o populacji.
pZ 3	1042	złotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>						C	B	B	C	Gatunek nie podawany w SDF, nie znany wcześniej z Bagien Izbičkih (nie notowany także w dokumentacjach rezerwatu przyrody), ale znaleziony w trakcie prac

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Uwaga: Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisujemy kursywą.

Charakterystyczną cechą obszaru jest występowanie, na powierzchni ok. 100 ha, wilgotnych wrzosowisk z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix*. Występują one jednak na powierzchni zdegradowanego torfowiska wysokiego, a więc na grubej, kilkumetrowej warstwie torfu.

Ekosystemy te były dotychczas na Bagnach Izbičkih ujmowane jako siedlisko przyrodnicze 4010 – wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym. Tak opisano je zarówno w dotychczasowym SDF obszaru Natura 2000, jak i w projektach planów ochrony rezerwatu „Bagna Izbičke” (Kujawa-Pawlaczyk 2007, 2009), w programie lokalnej współpracy na rzecz obszaru (Pawlaczyk 2007), w ocenie stanu siedlisk przyrodniczych w rezerwacie (Grygoruk 2013). Za takim ujęciem przemawiał unikatowy, „wrzosowiskowy” charakter roślinności, jak również występowanie prawdopodobnie największych w Polsce powierzchni porośniętych wrzoścem bagiennym. Przeciwnie takiemu ujęciu przemawia jednak występowanie wrzosowisk na grubym torfie (typowe wilgotne wrzosowiska stanowiące jednostkę 31.11 klasyfikacji PHYSIS, do której odwołuje się definicja siedliska 4010, powinny występować na wilgotnym, kwaśnym, ubogim w związki odżywcze podłożu torfowo-mineralnym, murszowym lub mineralnym, na glebach glejowo-bielicowych lub co najwyżej płytkich warstwach torfu, nie klasyfikowanych jako torfowiska), jak przede wszystkim fakt, że w sensie historycznym stanowią one pozostałości powierzchni torfowiska wysokiego, uszkodzonego przez odwodnienie i eksploatację torfu. Natomiast kompozycja roślinności jest pośrednia, a płaty z Bagien Izbičkih reprezentują ciągle spektrum przejść od płatów z licznym występowaniem torfowców (np. wyraźne kopuły dawnego torfowiska: Wielka Kopuła, Lisia Góra, Kopułki, także Torfowisko za Buszmanem), do płatów niemal zupełnie wrzosowiskowych (zwłaszcza w zach. części obszaru, Muły). We wszystkich płatach licznie występuje natomiast welnianka pochwowa *Eriophorum vaginatum*. W opracowaniach monograficznych sygnalizowano już, że „*płaty te można by z równym powodzeniem sklasyfikować jako postać siedliska 7120*” (Pawlaczyk 2012). W pobliskich obiektach przyrodniczych – rezerwaty Czarne Bagno, Łebskie Bagno, Słowiński Park Narodowy – podobne ekosystemy ujmowane były raczej właśnie jako „zdegradowane torfowiska wysokie” (siedlisko przyrodnicze 7120). W opublikowanym ostatnio przewodniku do monitoringu siedliska 7120 (Koczur 2015), proponuje się: „*Do siedliska 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji należy zaliczyć torfowiska wysokie lub ich części o zaburzonej strukturze gatunkowej roślin, pogorszonych warunkach hydrologicznych oraz przerwanych lub istotnie zaburzonych. procesach torfotwórczych. Zalicza się tu wyłącznie torfowiska w przeszłości objęte eksploatacją torfu lub odwodnione, czyli takie, do których degradacji przyczynił się człowiek. Równocześnie wielkość zniekształceń nie może przekroczyć wartości krytycznej, powyżej której nastąpiłaby nieodwracalna zmiana charakteru siedliska i w konsekwencji utrata potencjalnych możliwości regeneracji, czyli powrotu do stanu typowego dla siedliska 7110 (siedliska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)) i wznowienia procesu torfotwórczego. Należy tu zaliczyć eksploatowane i odwadniane torfowiska wysokie, posiadające jeszcze wystarczająco grubą, względnie dobrze uwodnioną warstwę torfu wysokiego (katotelm), izolującą od mineralnego podłoża (...)*”. Koczur (2015) wskazuje też jednostki roślinności: Zespół: *Erico-Sphagnetum magellanicum*, Zbiorowisko z *Erica tetralix*, Zespół: *Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvum*, Zbiorowisko z *Eriophorum vaginatum* jako fitysocjologiczne identyfikatory siedliska 7120.

W Państwowym Monitoringu Środowiska na Bagnach Izbičkih opisywano z Bagien Izbičkih podobne, a nawet te same płaty raz jako stanowiska siedliska 4010 (Pawlaczyk i Kujawa-Pawlaczyk, 2011 r.), a raz jako stanowiska siedliska 7120 (Stańko i Horabik, 2013 r.).

Zgodnie z definicją zamieszczoną w aktualnym Interpretation Manual siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (European Commission 2013), stojącą u podstaw wyróżnienia siedlisk przyrodniczych Natura 2000 klasyfikacją PHYSIS, ekosystemy Bagien Izbičkih rzeczywiście mogą być zaklasyfikowane do obu typów siedliska przyrodniczego (4010 bądź 7120). Co więcej, spektrum zróżnicowania poszczególnych płatów jest takie, że skrajne jego elementy odpowiadają bardziej definicji wilgotnego wrzosowiska lub zdegradowanego torfowiska, ale występuje ciągła zmienność poszczegól-

nych płatów. Nie ma więc podstaw do sensownego rozdzielania wrzosowiskowo-torfowiskowych płatów z Bagien Izbickich na dwie grupy. Ewentualne zaliczenie niektórych płatów do wrzosowisk, a niektórych płatów do zdegradowanych torfowisk, miałoby charakter sztuczny.

Niewątpliwie obecna roślinność Bagien Izbickich ma charakter degeneracyjny i jest wynikiem degradacji, w tym przesuszenia dawnego torfowiska. Oczwistym kierunkiem ochrony tego obiektu będzie odtworzenie, na ile to możliwe, naturalnej jego hydrologii, czyli dążenie do zaakcentowania cech „torfowiskowych”, przy czym można oczekiwać, że charakter roślinności wyrażający się masowym występowaniem wrzośca bagiennego *Erica tetralix* zostanie zachowany. Długookresowym celem ochrony jest sytuacja, w której roślinność wrzosowiskowo-torfowiskowa będzie się utrzymywała samodzielnie, bez potrzeby powtarzania działań ochronnych, tj. w której same uwarunkowania hydrologiczne będą przeciwdziałać nadmiernej ekspansji drzew i zarastaniu porośniętego wrzosowiskiem torfowiska. Wzrost roli torfowców i odtworzenie procesu torfotwórczego byłoby w każdym miejscu na Bagnach Izbickich jednoznacznie oceniane jako proces pozytywny.

Kierując się przedstawionymi wyżej argumentami, w niniejszym opracowaniu **przychylamy się do ujęcia występujących na Bagnach Izbickich „wrzosowisk na torfie” jako płatów siedliska 7120 – zdegradowane torfowiska wysokie**. W obszarze występuje szerokie spektrum stanu zachowania fragmentów torfowiska – od przypominających torfowisko, wyraźnie wyodrębniających się w rzeźbie terenu pozostałości kopuły torfowej, z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową (*Erico-Sphagnetum*) z licznymi elementami torfowiskowymi, po wrzosowiska z dominacją wrzośca pospolitego *Calluna vulgaris*, o skąpej warstwie mszystej i pojedynczym tylko udziale wrzośca bagiennego, na przesuszanej, płaskiej powierzchni torfowiska w części zachodniej. Ujęcie to jest bardziej trafne także z punktu widzenia ochrony obszaru, która powinna polegać na dążeniu do regeneracji i odtworzenia się w obszarze żywego torfowiska, a nie na maksymalizacji występowania skupień wrzośca i wrzośca.

Ujęcie to będzie jednak wymagało odpowiedniego skorygowania SDF obszaru.

Niektóre płaty roślinności na Bagnach Izbickich były dotąd w Państwowym Monitoringu Środowiska (Stańko i Horabik, 2013) ujmowane jako płaty siedliska 7140 (torfowiska przejściowe i trzęsawiska) lub 7150 (wilgotne obniżenia z przygielką), ze względu na występowanie w takich miejscach zbiorowisk roślinnych uważanych za identyfikatory wskazanych siedlisk przyrodniczych. Takie ujęcie nie uwzględnia jednak kontekstu ekologicznego występowania odpowiednich płatów roślinności, które występują w potorfiach i są tylko elementami kompleksu regenerującej się roślinności torfowiska wysokiego. Także skupienia przygielki białej w niewielkich sadzawkach na pozostałościach dawnej kopuły torfowiska nie powinny być ujmowane jako odrębne siedlisko przyrodnicze, a tylko jako element struktury dużego torfowiska wysokiego.

W projektach planu ochrony rezerwatu przyrody Bagna Izbickie (Kujawa-Pawlaczyk i in. 2006, 2009) proponowano ujmowanie jako siedliska 7140 występujących w obiekcie zarośli woskownicy europejskiej *Myrica gale*, co jednak jest nietrafne. Płaty te lepiej jest ujmować jako element struktury regenerującego się torfowiska wysokiego.

W niektórych płatach silnie zarośniętych drzewami, rozgraniczenie między siedliskiem 7120 (regenerujące się torfowisko) a 91D0 (bór bagienny) może mieć charakter płynny i subiektywny. Przykładowo: jedno z płatów ocenionych przez Grygoruka i in. (2013) jako siedlisko 7120, my podczas prac nad niniejszym planem uznaliśmy już za inicjalny bór bagienny (91D0), mimo że charakter tego płatu między 2013 a 2015 r. nie zmienił się. Taka niepewność rozgraniczenia tych typów siedlisk przyrodniczych jest naturalna i nieunikniona. Na diagnozy różnych badaczy mogą także wpływać warunki hydrologiczne w chwili obserwacji, np. wypełnienie potorfii wodą w mokrym roku lub suchość siedliska w roku suchym.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Informacja o przystąpieniu do sporządzenia planu zadań ochronnych została podana do publicznej wiadomości 17.02.2015 r. poprzez zamieszczenie obwieszczenia na stronie internetowej RDOŚ oraz na tablicach ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, urzędu gminy Głównicy, starostwie powiatowym w Słupsku. Podano ją również do wiadomości w prasie regionalnej („Dziennik Bałtycki” z dnia 03.09.2014 r.). Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu PZO. W tym celu RDOŚ w Gdańsku zorganizuje spotkania dyskusyjne.

W ramach prac nad projektem Planu został utworzony Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW), składający się z przedstawicieli kluczowych grup interesu, czyli osób i podmiotów, których projekt Planu bezpośrednio dotyczy lub którzy mają wpływ na sposób realizacji ustaleń projektu Planu. W jego skład weszli przedstawiciele podmiotów i instytucji prowadzących działalność w obszarze, lub prowadzących działalność na którą ochrona obszaru może oddziaływać. Lista takich instytucji jest zestawiona w rozdz. 1.7 niniejszej dokumentacji, a skład Zespołu – w rozdz. 1.8. W ramach prac Zespołu odbyły się trzy spotkania dyskusyjne, w dniach 13 lipca, 16 sierpnia i 26 sierpnia 2015 r., na których przedstawiano kolejne kroki prac nad planem. W toku dyskusji na spotkaniach zgłoszono uwagi, wnioski, pytania i komentarze zestawione w rozdz. 11 niniejszej dokumentacji.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) zostanie zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L. p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku	Nadzór nad obszarem Natura 2000. Koordynowanie ochrony obszarów Natura 2000 w województwie. Sporządzenie planu zadań ochronnych dla obszaru Sporządzanie i ustanawianie zadań ochronnych, planu ochrony rezerwatu przyrody, w znacznej części pokrywającego się z obszarem. Realizacja działań ochronnych.	ul. Chmielna 54/57 80 - 748 Gdańsk	tel. 58 6836800 e-mail: sekretariat@gda.rdos.gov.pl
2.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	Nadzór nad funkcjonowaniem obszarów Natura 2000	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa	tel.: 22 57-92-900 e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl Anna Ronikier-Dolańska - Dyrektor Departamentu Zarządzania Zasobami Przyrody tel.: 22 57-92-199 fax: 22 57-92-197
3.	Nadleśnictwo Damnica	Zarząd większością gruntów Skarbu Państwa w granicach obszaru, w tym gruntami stanowiącymi chronione siedliska przyrodnicze. Wykonanie zadań ochronnych ujętych w planie urządzenia lasu.	ul. Leśna 11 76-231 Damnica	tel. 59 811 30 33 e-mail: damnica@szczecinek.lasy.gov.pl
4.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku	Sporządzanie planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Damnica (zawierającego zapisy, w tym wskazówki gospodarcze, dla lasów Nadleśnictwa nie znajdujących się w granicach rezerwatu przyrody).	ul. Mickiewicza 2 78-400 Szczecinek	tel. 94 3726300 e-mail: rdlp@szczecinek.lasy.gov.pl
5.	Gmina Główny	Reprezentowanie interesów mieszkańców jako wspólnoty terytorialnej. Właściciel dróg przecinających obszar (Izbica-Zgierz) i przyległych do obszaru (Izbica-Kluki), właściciel niektórych urządzeń melioracyjnych które mogą mieć wpływ na ochronę obszaru. Sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.	ul. Kościuszki 8 76-220 Główny	Tel. (059) 811 60 10 Fax: (059) 811 61 59 E-mail: ug@glowczyce.pl
6.	Starostwo Powiatowe w Słupsku	Wydawanie pozwoleń wodno-prawnych. Wydawanie pozwoleń na budowę.	ul. Szarych Szeregów 14, 76-200 Słupsk	tel. 59 8418500, e-mail: starostwo@powiat.slupsk.pl
7.	Zarząd Dróg Powiatowych w	Właściciel drogi powiatowej 1128G Główny-Izbica,	ul. Słoneczna 16 E	tel. 59/ 8 420 730

	Słupsku	przecinającej obszar	76-200 Słupsk	fax 59/ 8 420 284 e-mail zdp@zdp.slupsk.pl e-mail sekretariat@zdp.slupsk.pl
8.	Marszałek województwa pomorskiego	Sporządzanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Realizacja w województwie polityki ochrony krajobrazu, ochrony walorów kulturowych, turystyki.	ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk	tel. 58 3268555 e-mail: info@pomorskie.eu
9.	Słowiński Park Narodowy	Realizacja ochrony sąsiadującego z obszarem parku narodowego, w którym znajdują kontynuację ekosystemy bagienne chronione w obszarze. Podmiot dysponujący doświadczeniami w zakresie ochrony takich przedmiotów ochrony, jakie występują w obszarze.	ul. Bohaterów Warszawy 1A 76-214 Smołdzino	tel. (059) 81 17 204, 81 17 339 fax. (059) 81 17 509 e-mail: sekretariat@slowinski.pn.pl
10.	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, Oddział Terenowy w Słupsku	Właściciel przecinającego obszar urządzenia melioracji wodnych podstawowych – kanał A-14. Posiadacz informacji o urządzeniach melioracyjnych oraz wiedzy w zakresie technik zarządzania wodą i urządzeniami wodnymi, takimi jak znajdujące się w obszarze.	ul. Sucha 12 80-531 Gdańsk ul. Jaracza 18a 76-200 Słupsk	tel. 58 3432254 e-mail: sekretariat@zmiuw.gda.pl tel. 059 8424822 e-mail: slupsk@zmiuw.gda.pl
11.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Płatności bezpośrednie i ewentualne płatności rolnośrodowiskowo-klimatyczne do gruntów rolnych. Kontrola na miejscu beneficjentów w/w płatności, m. in. w zakresie przestrzegania minimalnych norm oraz wymogów wzajemnej zgodności (w tym potencjalna zgodność z wymogami planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000	Pomorski Oddział Regionalny ul. Kołłątaja 1 81-332 Gdynia	tel. (0-58) 668 60 00/01 pomorski@arimr.gov.pl
12.	Pomorska Izba Rolnicza	Organ samorządu rolniczego zrzeszający z mocy prawa rolników, mający za cel działanie na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentowanie interesów zrzeszonych w nim podmiotów.	ul. Wojska Polskiego 3 83-000 Pruszcz Gdański	tel. 58 3031939 e-mail: gdansk@pir.home.pl
13.	Klub Przyrodników	Organizacja pozarządowa, w latach 2004-2011 realizująca przedsięwzięcia obejmujące m. in. ochronę przyrody Bagien Izbickich, w tym usuwanie drzew z powierzchni torfowisk oraz blokowanie rowów odwadniających.	ul. 1 Maja 22 66-200 Świebodzin	tel. 069 3828236 e-mail: kp@kp.org.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1.	Paweł Pawlaczyk	Koordinator planu z ramienia Wykonawcy	Klub Przyrodników	pawel.pawlaczyk@kp.org.pl
2.	Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Ekspert ds. siedlisk przyrodniczych	Klub Przyrodników	jolapawl@wp.pl
3.	Artur Chrzanowski	Ekspert ds. zwierząt	Klub Przyrodników	kp@kp.org.pl
4.	Stanisław Kubinowski	Ekspert ds. melioracji	Klub Przyrodników	kp@kp.org.pl
5.	Anna Moś	Kierownik Oddziału ds. Obszarów Natura 2000	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku	tel. 58 6836828 e-mail: anna.mos@gdansk.uw.gov.pl
6.	Agata Lisowska	Specjalista ds. obszarów Natura 2000	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku	tel. 58 6836816 e-mail: agata.lisowska@gda.rdos.gov.pl
7.	Dorota Siemion	Specjalista ds. rezerwatów przyrody	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku	tel. 58 6836844 e-mail: dorota.siemion@gdansk.uw.gov.pl
8.	Marek Ziółkowski	specjalista	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku	e-mail: marek.ziolkowski@gda.rdos.gov.pl
9.	Zygmunt Forberg	Przedstawiciel WZMiUW Województwa Pomorskiego, Oddział terenowy w Słupsku	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, Oddział Terenowy w Słupsku	tel. 059 8424822 e-mail: slupsk@zmiuw.gda.pl
10.	Beata Berner	Przedstawiciel WZMiUW Województwa Pomorskiego, Oddział terenowy w Słupsku	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, Oddział Terenowy w Słupsku	tel. 059 8424822 e-mail: slupsk@zmiuw.gda.pl
11.	Beata Topolińska	Nadleśniczy Nadleśnictwa Damnica	Nadleśnictwo Damnica	tel. 59 811 30 33 e-mail: damnica@szczecinek.lasy.gov.pl
12.	Anna Krysiak	Przedstawiciel Nadleśnictwa Damnica	Nadleśnictwo Damnica	tel. 59 811 30 33 e-mail: anna.krysiak@szczecinek.lasy.gov.pl
13.	Paweł Szydłowski	Przedstawiciel Nadleśnictwa Damnica	Nadleśnictwo Damnica	tel. 512 496985 e-mail: pawel.szydowski@szczecinek.lasy.gov.pl
14.	Mariola Katarzyna Tańska	Przedstawiciel RDLP w Szczecinku	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku	tel. 94 3726300 e-mail: mariola.tanska@szczecinek.lasy.gov.pl
15.	Andrzej Demczak	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Słowiński Park Narodowy	tel. (059) 81 17 204, 81 17 339 fax. (059) 81 17 509 e-mail: a.demczak@slowinski.pn.pl

16.	Ireneusz Izydorek	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Słowiński Park Narodowy	tel. (059) 81 17 204, 81 17 339 fax. (059) 81 17 509 e-mail: i.izydorek@slowinski.pn.pl
17.	Roman Zblewski	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Słowiński Park Narodowy	tel. (059) 81 17 204, 81 17 339 fax. (059) 81 17 509 e-mail: r.zblewski@slowinski.pn.pl
18.	Jacek Cichowicz	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Słowiński Park Narodowy	tel. (059) 81 17 204, 81 17 339 fax. (059) 81 17 509 e-mail: j.cichowicz@slowinski.pn.pl
19.	Arkadiusz Hofman	Zastępca Wójta gminy Główny	Urząd Gminy Główny	Tel. (059) 811 60 10 Fax: (059) 811 61 59 E-mail: a.hofman@glowczyce.pl
20.	Magdalena Kozłowska	Przedstawiciel gminy Główny	Urząd Gminy Główny	Tel. (059) 811 60 10 Fax: (059) 811 61 59 E-mail: m.kozłowska@glowczyce.pl
21.	Zbigniew Bobko	Sołtys wsi Skórzyno	Społeczność wsi	Skórzyno 15/1, 76-220 Główny
22.	Justyna Grześkowiak	Sołtys wsi Izbica	Społeczność wsi	76-220 Główny
23.	Grażyna Ziomek	Sołectwo Główny	Społeczność wsi	grziomek@wp.pl
24.	Marek Kętowski	Przedstawiciel Pomorskiej Izby Rolniczej	Rolnicy	gardlo86@o2.pl
25.	Małgorzata Wojtan	Przedstawiciel Starostwa Słupskiego	Starostwo Powiatowe w Słupsku	tel. 59 8418500, e-mail: m.wojtan@slupsk.starostwo.pl
26.	Marta Kara	Przedstawiciel Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Słupsk	e-mail: m.kara@podr.pl
27.	Barbara Urbaniak	Przedstawiciel Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Słupsk	e-mail: b.urbaniak@podr.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1.	Materiały publikowane	Jasnowski M., 1990: Torfowiska województwa słupskiego – stan, zasoby, znaczenie, zasady gospodarowania, ochrona. Wyd. AR w Szczecinie, seria Nauka – Praktyce.	Opis ówczesnego stanu rezerwatu Bagna Izbickie (wsch. część obecnego obszaru Natura 2000): „Rezerwat na skutek przesuszenia ginie, co obserwowano w czasie ekskursji międzynarodowej w 1986 roku. Mimo to krajobraz bezkresnych mszarników z wrzoścem bagiennym <i>Erica tetralix</i> L. jest wspaniały, iście irlandzki pejzaż. W dołach potorfowych rozwijają się typowe kobierce torfowców (<i>Sphagnum</i> sp. div.) Konieczne jest zahamowanie procesu bezpłomieniowego spalania się masy torfowej w rezerwacie. Pilne jest urządzenie tam zaporowych na rowach i wzbudzenie procesów regeneracji fitocenozy. To jest doskonały obiekt do badań renaturyzacji typowego torfowiska kopułowego.”	Przedstawia kontekst historyczny ochrony obszaru	W bibliotekach naukowych
2.	Materiały publikowane	Pawlaczyk P. (red.) 2007. Program lokalnej współpracy na rzecz obszaru Natura 2000 PLFH220001 “Bagna Izbickie”. Wykonano w ramach projektu Transition Facility 2004 „Opracowanie planów renaturalizacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na obszarach Natura 2000 oraz planów zarządzania dla wybranych gatunków objętych Dyrektywą Ptasią i Dyrektywą Siedliskową”. Ministerstwo Środowiska.	Zebrane informacje o obszarze Natura 2000 i próba wypracowania planu jego ochrony przy udziale wszystkich zainteresowanych interesariuszy. Pierwsze opracowanie tego typu.	Materiał historyczny, gdyż koncepcja ochrony została lepiej rozwinięta w późniejszym projekcie planu ochrony rezerwatu; cenny jednak jako pierwsza próba planowania ochrony obszaru z udziałem wszystkich interesariuszy.	W bibliotekach naukowych, w RDOŚ i w GDOŚ

3.	Materiały publikowane	Herbichowa M., Pawlaczyk P., Stańko R. 2007. Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu. Doświadczenia i rezultaty projektu LIFE04NAT/PL/000208 PLBALTBOGS. Wydawnictwo Klubu Przyrodników, 147 str.	Opis obiektu z lat 2004-2007 oraz informacja o działaniach ochronnych wykonanych w ramach projektu LIFE w tych latach	Dostarcza syntetycznej informacji o wartościach obiektu w kontekście zasobów torfowisk wysokich typu bałtyckiego w Polsce oraz syntetycznych informacji o wykonanych w latach 2004-2007 działaniach ochronnych	W posiadaniu RDOS, wykonawcy projektu PZO oraz w bibliotekach naukowych. Dostępna on-line: http://www.kp.org.pl/pl/baltbogs/ear.pdf
4.	Materiały niepublikowane	Dąbrowska M. 1986. Flora i zbiorowiska roślinne rezerwatu pod nazwą "Bagna Izbickie" w województwie słupskim. Praca magisterska w Zakładzie Botaniki WSP w Słupsku.	Pierwszy opis przyrodniczy wsch. części obszaru (ówczesny rezerwat, 281 ha)	Prezentuje historyczny kontekst ochrony obiektu	Uniwersytet Pedagogiczny w Słupsku
5.	Materiały niepublikowane	Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Stańko R. 2006. Plan ochrony dla rezerwatu „Bagna Izbickie” na lata 2006-2027. Mscr. dla Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Gdańsku.	Projekt planu ochrony ówczesnego rezerwatu Bagna Izbickie (281 ha, wsch. część obecnego obszaru Natura 2000)	Opracowanie o znaczeniu historycznym – wszystkie istotne treści zostały włączone do planu ochrony powiększonego rezerwatu z 2009 r.	RDOS w Gdańsku
6.	Materiały niepublikowane	Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Chrzanowski A., Stańko R., Melosik I. 2009. Dokumentacja i projekt planu ochrony dla rezerwatu „Bagna Izbickie”. Mscr. dla Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.	Projekt planu ochrony powiększonego (848 ha) rezerwatu Bagna Izbickie	Pełna dokumentacja przyrodnicza i szczegółowa propozycja ochrony rezerwatu – mimo pewnych rozbieżności granic stanowiąca zarazem koncepcję ochrony obszaru Natura 2000. Po weryfikacji, uzupełnieniu i ew. rozwinięciu nadaje się do włączenia jako element planu zadań ochronnych.	RDOS w Gdańsku

7.	Materiały niepublikowane	Grygoruk P., Ćwiklińska P., Lewczuk M., Bajerowski W., Grot M. 2013. Ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony rezerwatu Bagna Izbickie oraz obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie 220001 (w granicach rezerwatu) oraz efektów wykonywanych działań ochronnych	Teren przebadano pod kątem zlokalizowania i oceny wszystkich powierzchni objętych w latach 2004 – 2012 działaniami ochronnymi polegającymi na wycince drzew, ich nalotów i odrostów. Na podstawie materiałów wyjściowych odnaleziono również w terenie i poddano ocenie pod kątem możliwości renaturyzacji siedlisk przyrodniczych [4010 - wilgotnych wrzosowisk z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralix</i>) oraz 7120 – torfowisk wysokich zdegradowanych, lecz zdolnych do naturalnej i stymulowanej regeneracji] wszystkie powierzchnie opisane jako nieleśne lądowe. Oceniono na obszarze opracowania stan zachowania przedmiotów ochrony rezerwatu i obszaru Natura 2000 – trzech siedlisk przyrodniczych na wybranych stanowiskach [4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralix</i>), 7120 – torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Pinetum</i>)] oraz populacji dwóch gatunków [malina moroszki <i>Rubus chamamemorus</i> i bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>].	Ocena stanu siedlisk przyrodniczych na podstawie szczegółowo opisanych stanowisk próbnych. Koncepcja ochrony czynnej zakładająca maksymalne możliwe odtworzenie otwartych zbiorowisk wrzosowiskowych i torfowych w rezerwacie (co jest tożsame z możliwościami ich odtworzenia w obszarze Natura 2000), idąca nieco dalej niż plan ochrony z 2009 r. Można rozważyć włączenie koncepcji w całości do planu zadań ochronnych	RDOŚ w Gdańsku
8.	Materiały niepublikowane	Ulatowski P. 2008. Skutki zmniejszenia stanu ewidencyjnego urządzeń melioracji wodnych szczegółowych - Rów R - A 11, obręb Izbica	Ekspertyza wykazująca brak potrzeby użytkowania rowu R-A11 i sugerująca zabudowanie go przegrodami, z możliwością ew. odprowadzenia wody z górnego odcinka rowu do kanału A-14. Wykreślenie z ewidencji i zaprzestanie użytkowania rowu R-A11, a tym bardziej zabudowanie go przegrodami, wywrze pozytywny, choć niewielki wpływ na obszar Bagna Izbickie.	Ekspertyza istotna dla koncepcji ochrony. Pomysły zmian hydrotechnicznych (zabudowa rowu przegrodami i ew. przełączenie jego górnego odcinka do A-14) nadają się do wykorzystania jako element koncepcji PZO	RDOŚ w Gdańsku
9.	Materiały niepublikowane	Dane skaningu laserowego LIDAR, 2009.	Cyfrowy obraz powierzchni terenu oraz pokrycia roślinnego, umożliwiający precyzyjną identyfikację rowów, obniżzeń, potorf; a także ocenę zagęszczenia i wysokości drzew w 2009 r.	Dostarcza ważnych, dobrych danych do planowania ochrony	RDOŚ w Gdańsku
10.	Materiały niepublikowane	Dane poziomu wody w torfowisku	Dane z mierników automatycznych mini-diver, o rejestrowanym co 6 godzin poziomie wody w torfowisku, w 7-8 punktach pomiarowych, za okres lipiec 2010- październik 2014 r.	Podstawowe dane obrazujące hydrologię torfowiska.	RDOŚ w Gdańsku

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie geograficzne i miejsce w regionalizacjach

Współrzędne geograficzne centralnego punktu obszaru :

Szerokość geograficzna N = 54° 39' 30,0"

Długość geograficzna E = 17° 24' 23,3"

Według geobotanicznego podziału Polski (Szafer Wł., Zarzycki K., 1977) obszar położony jest :

Państwo: Holarktyda

Obszar: Euro – Syberyjski

Prowincja: Niżowo – Wyżynna, Środkowoeuropejska

Dział: Bałtycki

Poddział: Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich

Kraina: Pobrzeże Bałtyckie (A.2.)¹

Według podziału Polski na regiony geobotaniczne (Matuszkiewicz J.M., 2008) rezerwat położony jest :

Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Południowobałtycka

Dział: Pomorski (A)

Kraina: Brzegu Bałtyku (A.1.)

Okręg: Środkowy (A.1.2.)

Podokręg: Smołdzińsko - Gacki (A.1.2.d)

Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki J., 1990) rezerwat położony jest :

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)

Podprowincja: Pobrzeża Południowobałtyckie (313)

Makroregion: Pobrzeże Koszalińskie (313.4)

Mezoregion: Wybrzeże Słowińskie (313.41)

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej 2010 (Zielony i Kliczkowska 2012), rezerwat należy do:

Kraina I Bałtycka

Mezoregion 2: Wybrzeża Słowińskiego

¹ Pomimo że według Szafera granicę między krainą Brzegu Bałtyku a Pobrzeżem Bałtyckim wyznacza występowanie woskownicy (*Myrica gale*) – a ta na Bagnach izbickich występuje, ze względu na inne cechy (wyraźna przynależność do pasa zatorfionych pradolin pomorskich) rezerwat trzeba zaliczyć do Krainy Pobrzeża.

Ogólna charakterystyka

Obszar Natura 2000 „Bagna Izbickie” obejmuje duże torfowisko wysokie położone wśród rozległego kompleksu torfowego wypełniającego Pradolinę Łeby-Redy, na południe od brzegu jeziora Łebsko i miejscowości Izbica. Torfowisko chronione w obszarze rozwijało się w dużym i płytkim zagłębieniu terenowym bezpośrednio na podłożu mineralnym. Spąg złoża budują torfy niskie: turzycowo - trzcinowe, osiągające miąższość około 1 m. Bezpośrednio na torfach turzycowo - trzcinowych zalegają torfy turzycowiskowe z domieszką drewna, w części złoża torfy turzycowo - mszyste. Zróżnicowanie typów torfu w części spągowej złoża wskazuje na odmienny, pierwotny typ zasilania poszczególnych fragmentów torfowiska. Jeszcze na przełomie XIX i XX w. torfowisko było w większości bezleśne, co obrazują historyczne mapy topograficzne.

Torfy niskie budujące spąg złoża, przykrywają torfy przejściowe osiągające stosunkowo miąższość - od kilku do kilkudziesięciu cm. Strop złoża budują torfy wysokie; torfowcowe i torfowcowo-wełniankowe. Osiągają one znaczącą miąższość – w najwyższej położonych fragmentach kopuły powyżej 3 m. Typowa kopuła torfowiska, dziś silnie niszczona, leży w rejonie przeciętym szosą z Głównicz do Izbicy (por. hipsometria). Zachodnia część torfowiska jest bardziej płaska, choć i na niej obecnie rozwinęła się roślinność torfowiskowo-wrzosowiskowa i mszarniki wrzoścowe.

Torfowisko było przed II wojną światową eksploatowane przez kopanie torfu. Pozostałością tego faktu są obecnie liczne, ale dobrze zregenerowane i zarośnięte roślinnością torfowiskowa potorfia. Po II wojnie światowej rozważano eksploatację torfowiska na borowinę. Złoże Izbica zostało wytypowane przez Zjednoczenie Uzdrowiska Polskie jako "złoże podstawowe dla lecznictwa uzdrowiskowego w województwie śląskim", ze względu na najkorzystniejsze parametry. Zamiary eksploatacji dotyczyły powierzchni około 90 ha. W roku 1980 przeprowadzono badania szczegółowe złoża. Planom eksploatacji zapobiegło utworzenie rezerwatu przyrody w 1982 r.

Pomimo przeprowadzonych w przeszłości prac melioracyjnych oraz istotnego deficytu wody przez większą część roku, złoże charakteryzuje się stosunkowo niskim rozkładem torfów. Silnie rozłożone torfy stwierdzono jedynie w powierzchniowej warstwie torfowiska, w bezpośrednim sąsiedztwie rowów melioracyjnych.

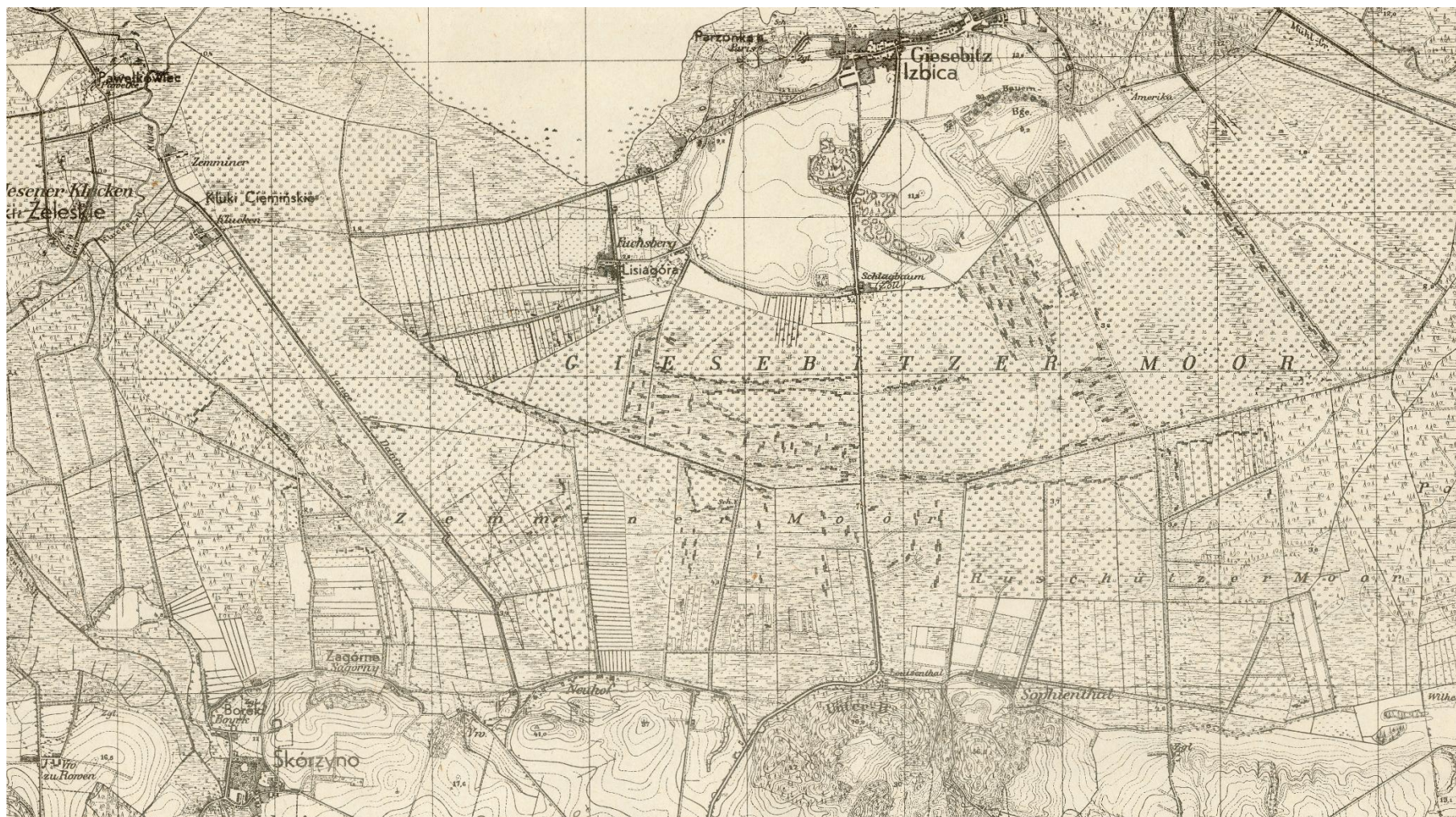
Torfowisko jest typowym torfowiskiem ombrogenicznym, zasilanym wodą opadową. Aktualna hydrologia obszaru jest jednak zdominowana nie tylko przez zasilanie, ale przede wszystkim przez odprowadzanie wody z torfowiska – zachodzące siecią drenujących torfowisko rowów powierzchniowych oraz zachodzące wskutek drenażu podścielających warstw torfu niskiego, powodowanego przez melioracje całego kompleksu torfowego Izbica - Łeba.

Wyrobiska potorfowe są obecnie wypełnione dobrze regenerującymi się i dobrze uwodnionymi mszarami torfowcowymi. Powierzchnie nie eksploatowane są obecnie przesuszone i porośnięte albo borami i brzezinami bagiennymi, albo wrzosowiskami z wrzoścem bagiennym.

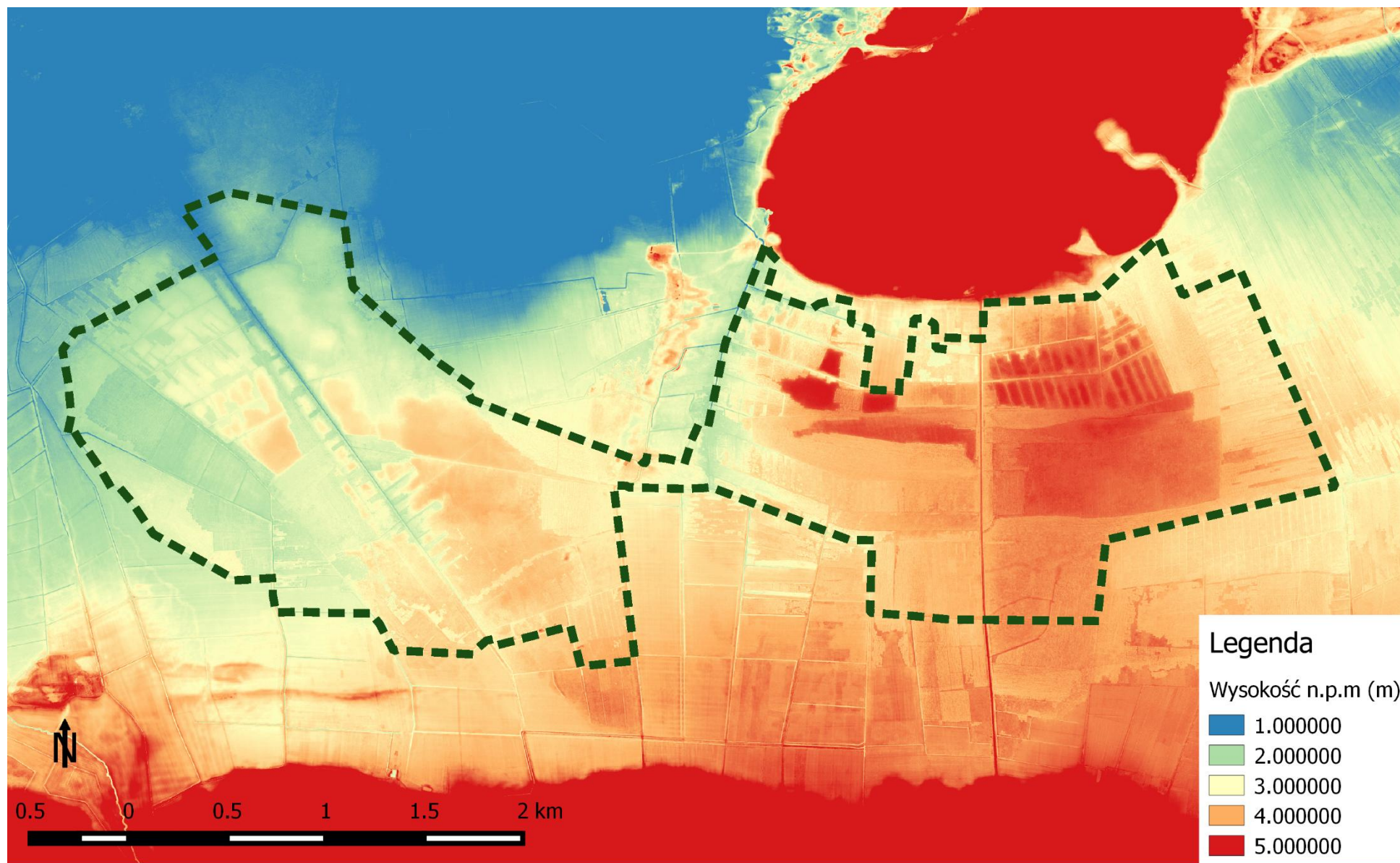
Od pn-zach. obszar styka się ze Słowińskim Parkiem Narodowym, wyznaczonym jako obszar Natura 2000 Ostoja Słowińska. Siedliska chronione w obszarze Bagna Izbickie znajdują swoją kontynuację na terenie Parku.

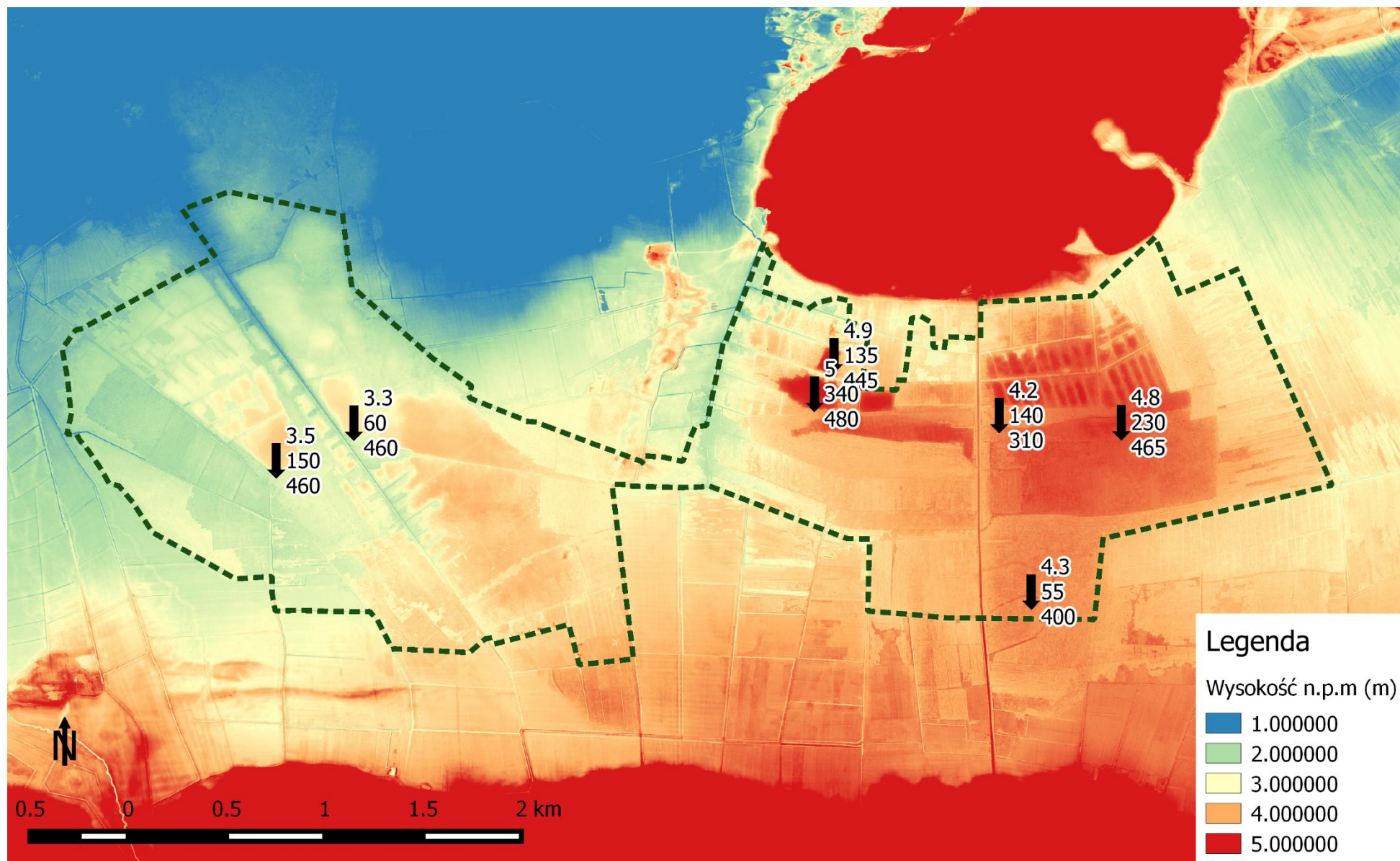
Ryc. 1. Torfowisko na mapie topograficznej Messtischblatt z 1889 r. (oryg. skala 1:25000, tu nie zachowana)

Ryc. 2. Torfowisko w 1947 r. - polska adaptacja niemieckiej mapy Messtischblatt. Skala oryginalna 1:25000, tu nie zachowana.

Ryc. 3. Hipsometria obszaru - dane LIDAR

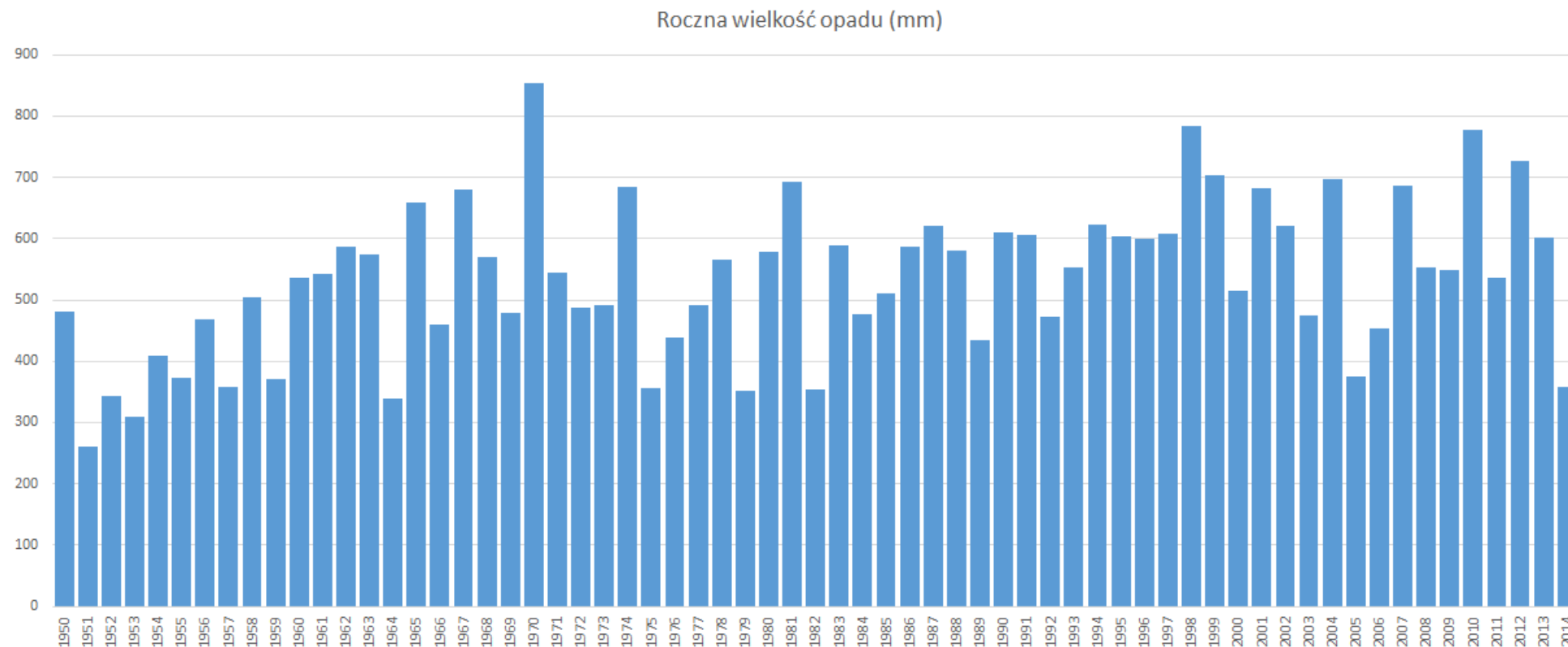
Ryc. 4. Głębokość złoza torfowego na tle hipsometrii terenu (LIDAR). Liczby od góry określają: rzędną terenu (m. n.p.m.), grubość wierzchniej

warstwy torfów sfagnowych (cm), łączną grubość warstwy torfu do spągu torfowiska (cm). Torfy zalegają na utworach mineralnych. Spąg torfowiska w części wschodniej leży ok. na poziomie morza, w części zachodniej do 1 m poniżej poziomu morza.

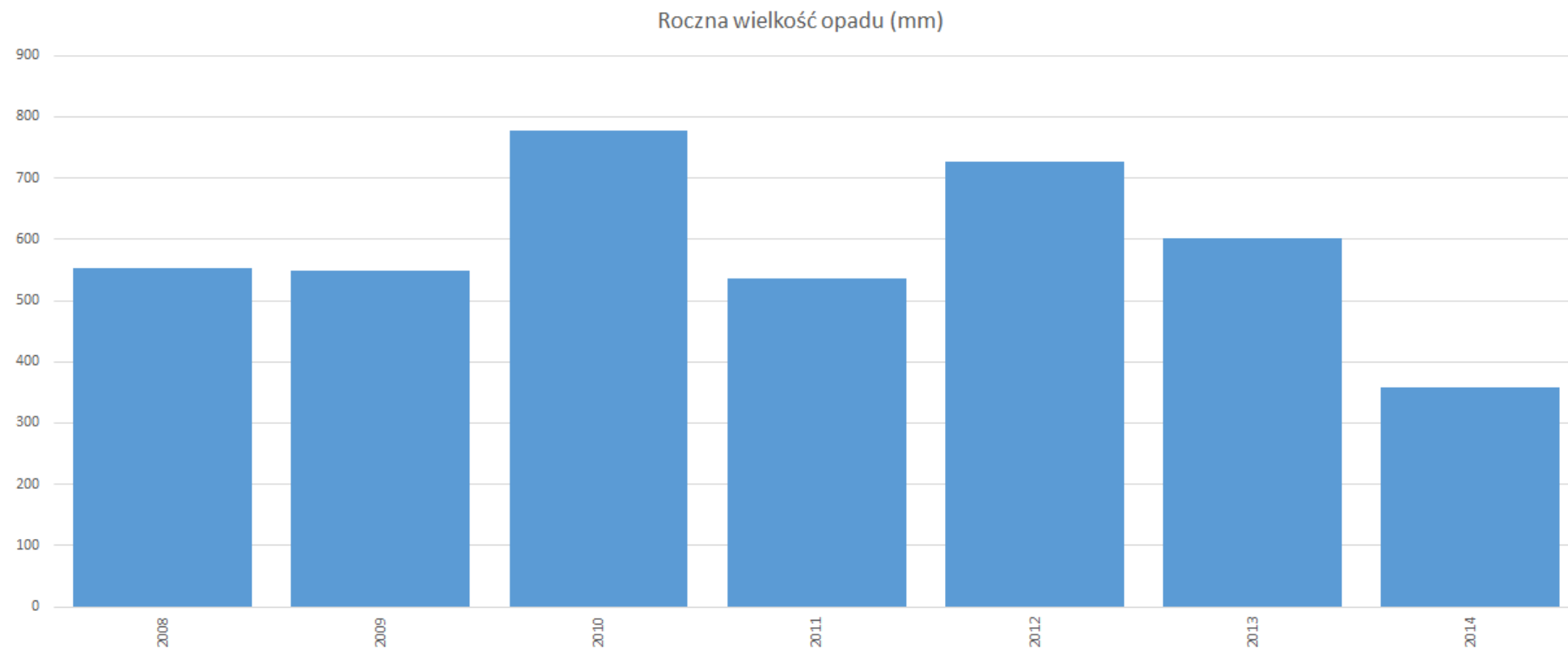
Warunki klimatyczne

Obszar zalicza się w regionalizacji klimatycznej E. Romera do dziedziny klimatycznej bałtyckiej, którą cechuje wyjątkowo mała roczna amplituda powietrza, co wynika z chłodnych lat i względnie ciepłych zim. Szczegółową analizę historycznych danych i ujęć klimatycznych przedstawiono w dokumentacji projektu planu ochrony rezerwatu (Kujawa-Pawlaczyk i in. 2009).

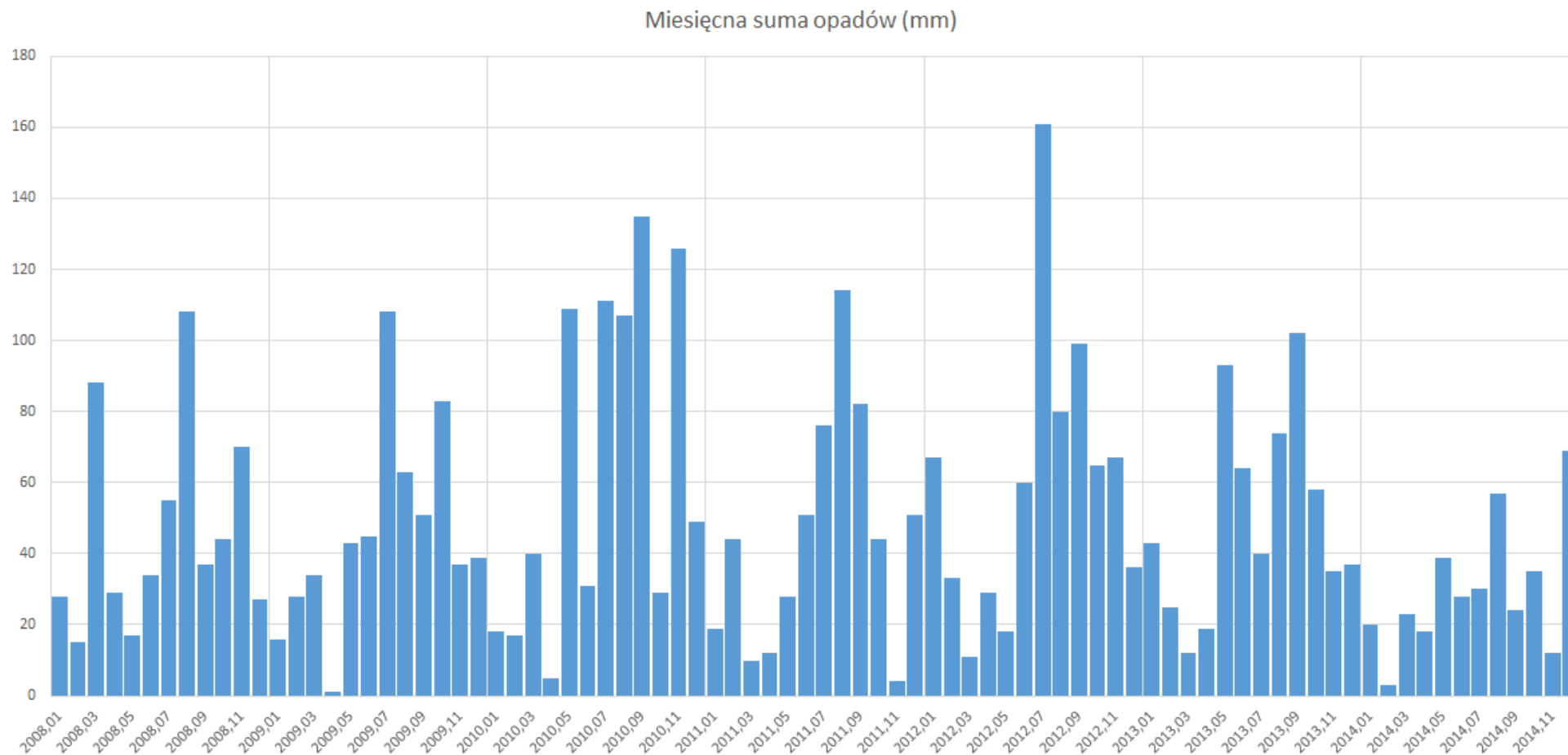
Dla ochrony torfowiska szczególne znaczenie ma bilans opadów. Roczne wielkości opadu w obszarze, interpolowane na podstawie danych z pobliskich stacji obserwacyjnych, kształtowały się następująco:

Ryc. 5. Roczna wielkość opadu w latach 1950-2014, interpolowana dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS).

Ryc. 6. Roczna wielkość opadu – „zbliżenie” za lata 2008-2014, interpolowana dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS). Por. dalej dane o uwodnieniu torfowiska w latach 2010-2014.

Ryc. 7. Miesięczne opady w latach 2008-2014, interpolowane dla obszaru z danych obserwacyjnych pobliskich stacji meteo (baza danych ECAD E-OBS). Por. dalej dane o uwodnieniu torfowiska w latach 2010-2014.

Hydrografia

W obszarze nie występują wody, ale jest stosunkowo gęsta sieć rowów melioracyjnych.

Torfowisko chronione w obszarze stanowi lokalny wododział. Zachodnia część obszaru stanowi bezpośrednią zlewnię jez. Łebsko. Do obszaru bezpośrednio przylega polder Lisia Góra, odwadniany sztucznie do jeziora Łebsko przez pompownię Lisia Góra. Środkowa część obszaru stanowi zlewnię kanału Izbica 14, odprowadzającego wodę grawitacyjnie do jeziora Łebsko. Natomiast ze wschodniej części rezerwatu woda odprowadzana jest w kierunku północno - wschodnim do Kanału Izbickiego i dalej za pośrednictwem Starej Łeby do jeziora Łebsko. Położenie obszaru na tle zlewni elementarnych przedstawia szkic poniżej.

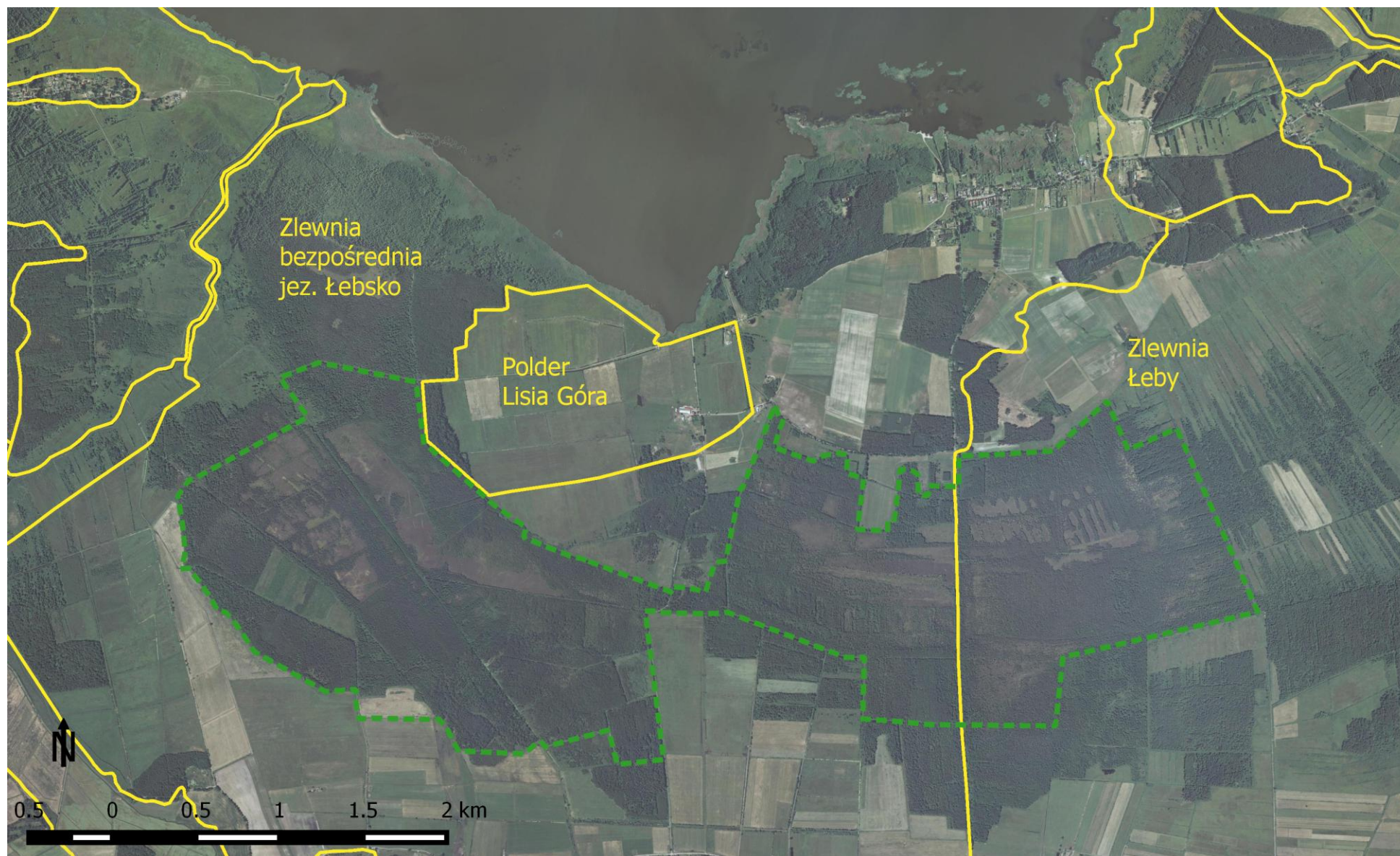
Obszar w centralnej części przecina urządzenie melioracji wodnych podstawowych - tzw. Kanał "Izbica 14", (jest to działka nr 448, obręb Izbica), który jest w zarządzie WZMiUW i w opinii zarządcy jest najważniejszym urządzeniem melioracyjnym na tym terenie. Został on zbudowany dopiero po II wojnie światowej (por. wyżej system hydrotechniczny na dawnych mapach). Kanał ten jest utrzymywany w stałej drożności i w opinii WZMiUW konieczne jest zagwarantowanie jego drożności dla umożliwienia odprowadzenia wody z łąk na pd. od obszaru. Kanał ten kończy się stacją pomp Lisia Góra.

Przez zachodnią część obszaru, z południowego-wschodu na północny-zachód, przebiega rów oznaczony w ewidencji urządzeń melioracyjnych Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych jako rów A-26, a w ewidencji gruntów jako dz. nr 151 obręb Ciemino; rów ten uchodzi do rzeki Pustynki. Zaliczony jest do urządzeń melioracji szczegółowych. W założeniach projektowych odwadniał tereny użytków zielonych oraz pól, położone na południe od „Izbickich Bagien” w rejonie wsi Ciemino; w praktyce jednak jest w znacznym stopniu niedrożny i nie pełni funkcji tranzytowej., choć występuje w nim stały, powolny spływ wody.

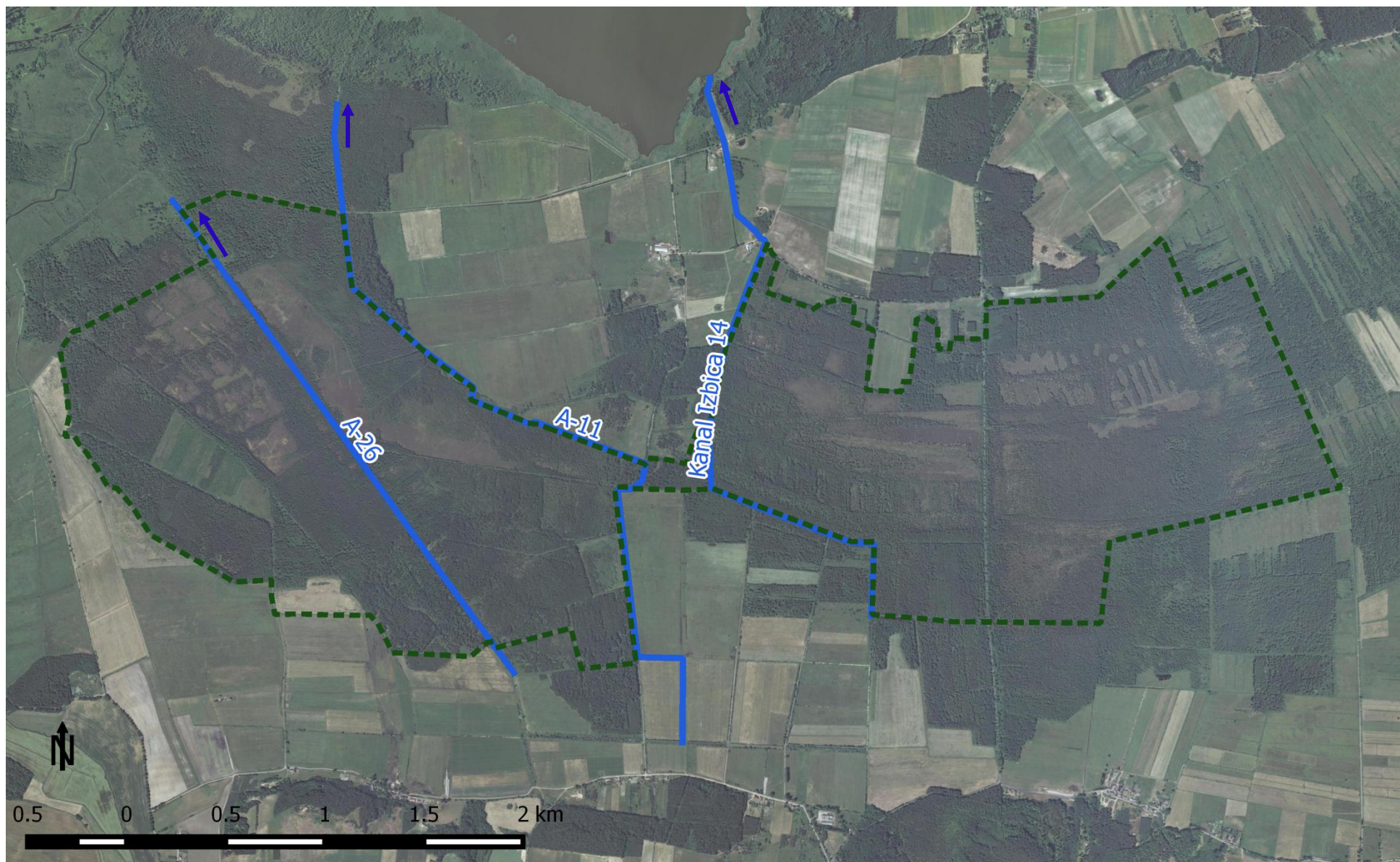
Półowę północno-wschodniej granicy obszaru Izbickich Bagien, stanowi rów A-11 o podobnym znaczeniu jak rów A-26; dalej wchodzący na teren Słowińskiego Parku Narodowego; jest on w znacznym stopniu niedrożny.

Wzdłuż drogi betonowej Zgierz - Lisia Góra biegnie rów RB (dz. nr 444 obręb Izbica), także odwadniający grunty rolne wsi Ciemino.

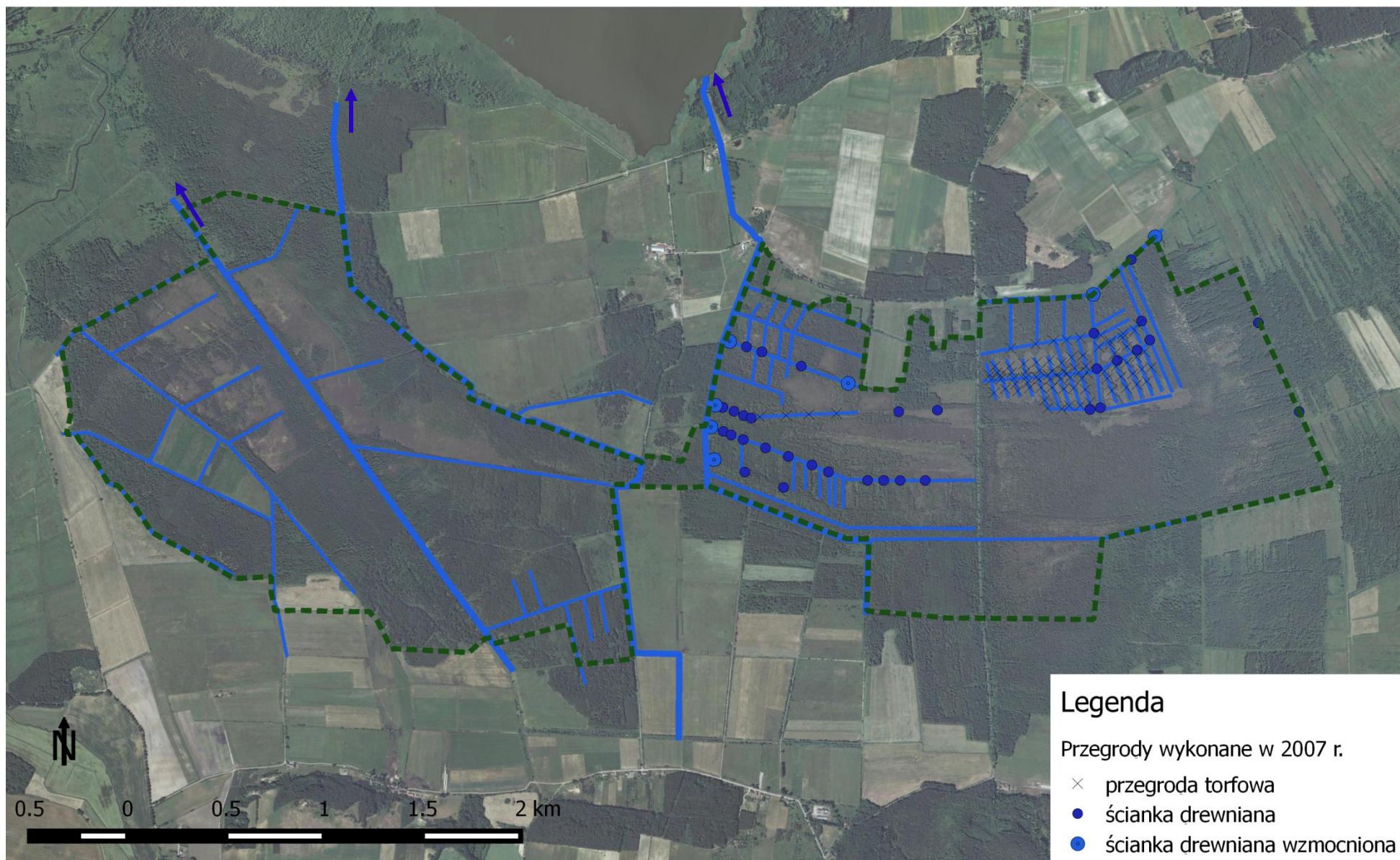
W założeniach projektowych łąki w rej. Zgierza miały być nawadniane doprowadzalnikiem z rz. Pustynki, a odwadniane rowami A-26 i A-11, jednak wskutek niedrożności i nie funkcjonowania doprowadzalnika, stany ich uwilgotnienia są obecnie zbyt niskie, mimo niedrożności rowów odprowadzających.

Ryc. 8. Zlewnie cząstkowe obszaru (wg Mapy Podziału Hydrograficznego Polski)

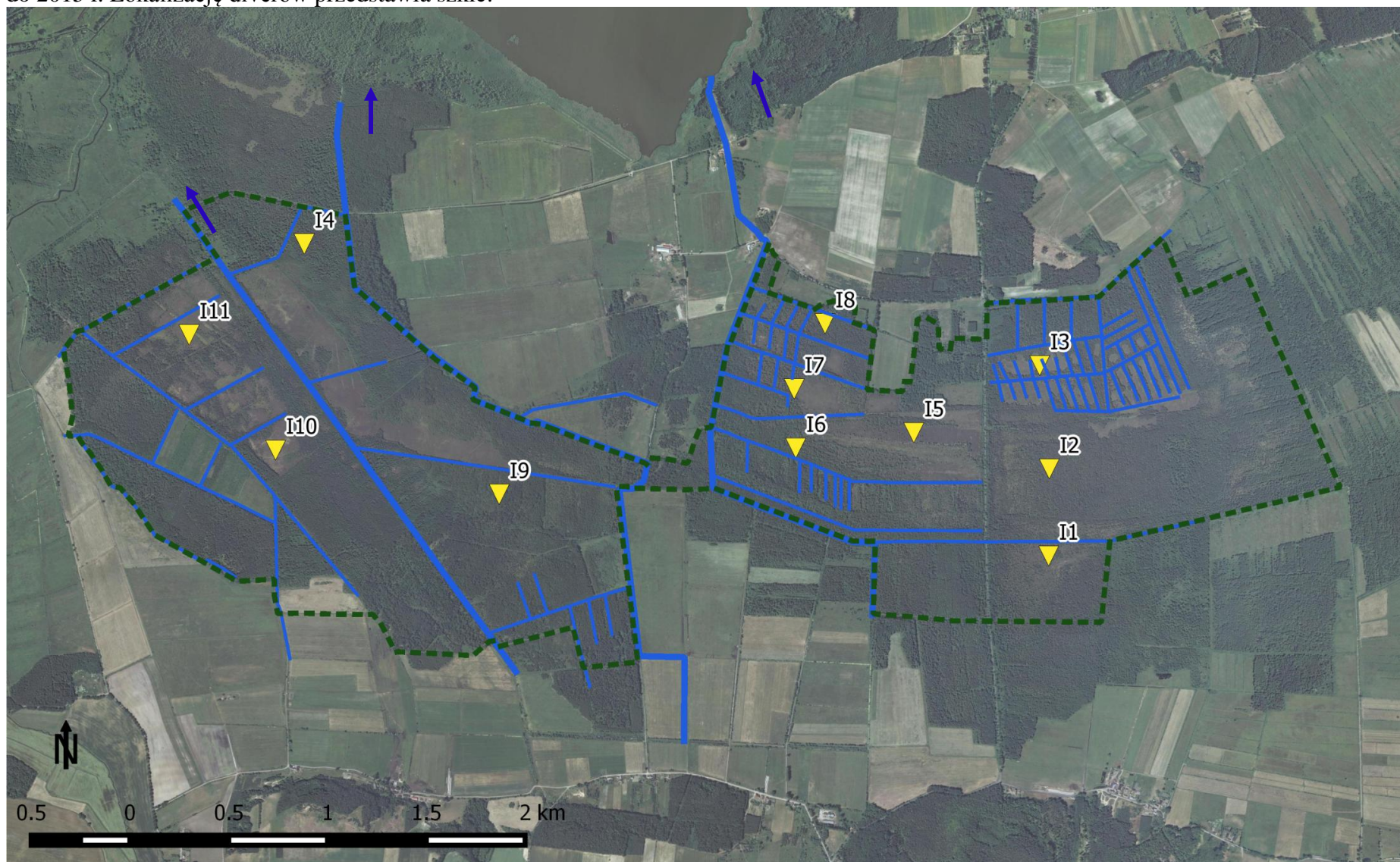

Ryc. 9. Główne urządzenia melioracyjne

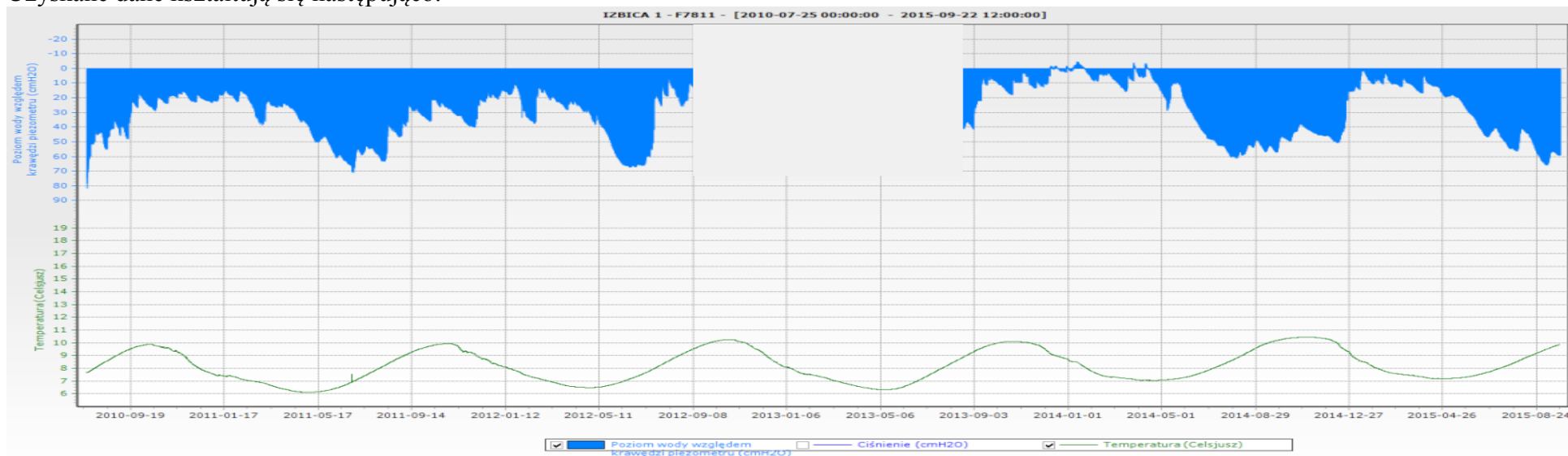
Ryc. 10. Sieć rowów w obszarze, z zaznaczeniem miejsc, w których zostały zablockowane w ramach działań ochronnych wykonanych w 2007 r.

W obszarze w 2010 r. zainstalowano 11 driverów, mierzących stale poziom wody w torfowisku. Dostępne są dane do 2014 r., a dla dwóch punktów – do 2015 r. Lokalizację diverów przedstawia szkic:

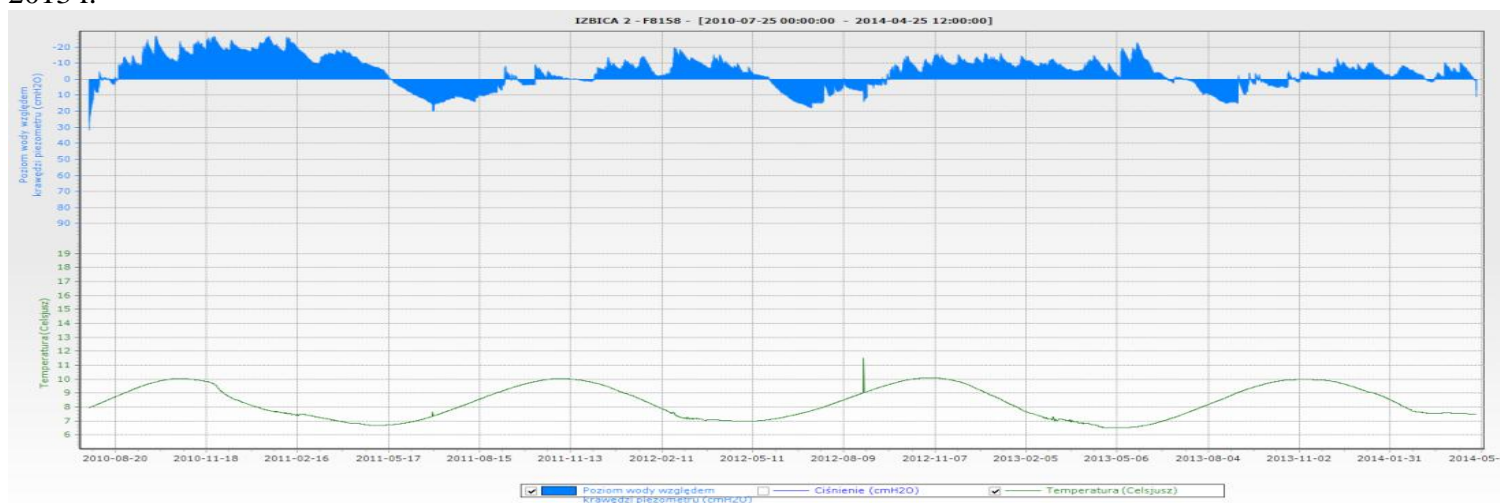

Ryc. 11. Lokalizacja punktów pomiaru wody w torfowisku.

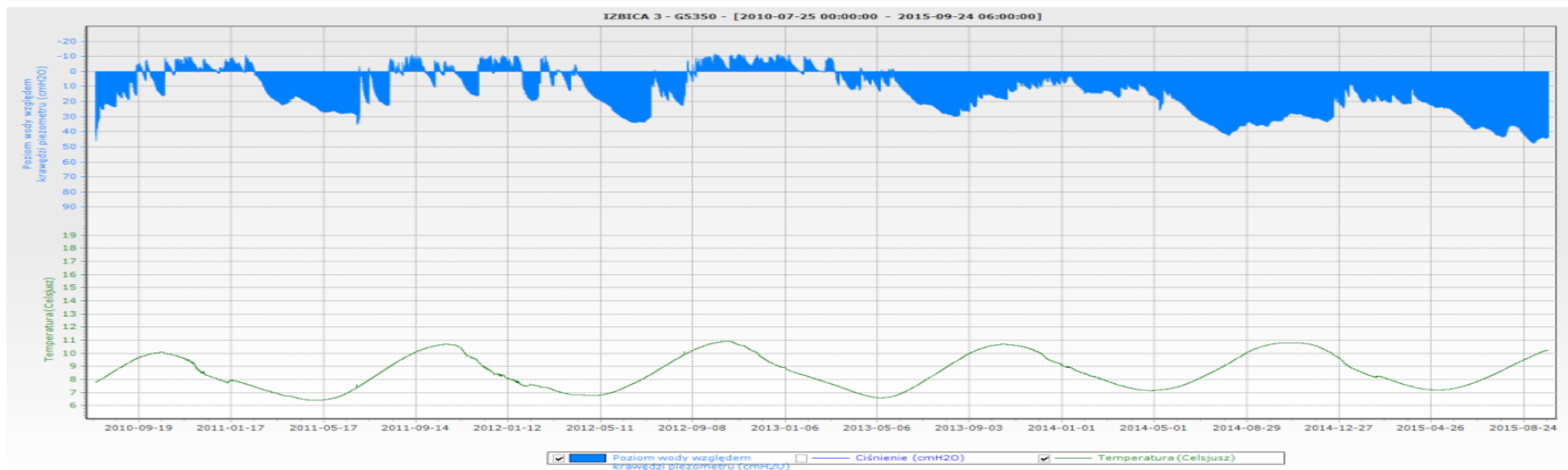
Dla divera nr 1, zarejestrowane dane sugerują okresową nieprawidłowość działania przyrządu. Dla divera 11 dane budzą wątpliwości (zob. niżej). Uzyskane dane kształtują się następująco:

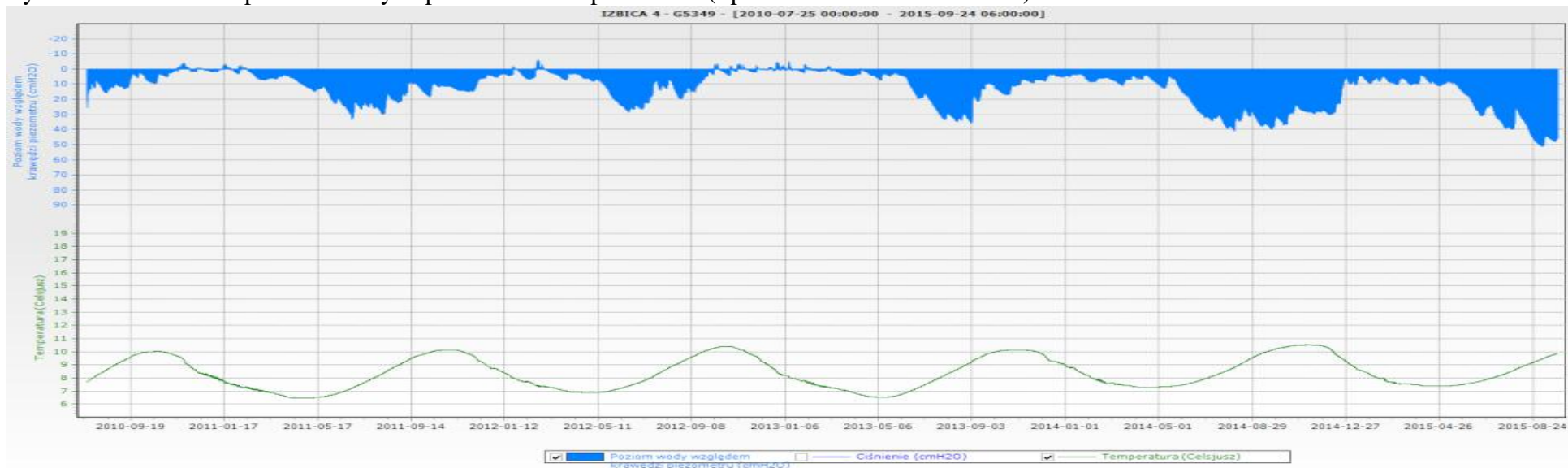
Ryc. 12. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I1 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.). Usunięto fragment ewidentnie błędnych danych w 2013 r.

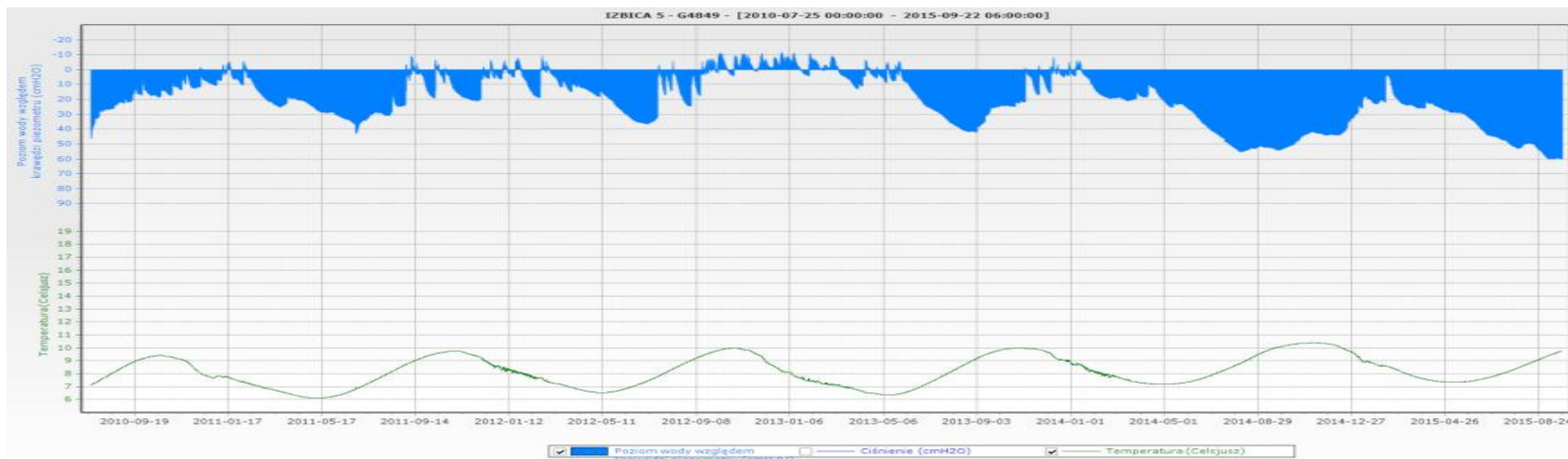
Ryc. 13. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I2 (lipiec 2010 –kwiecień 2014 r., później diver uległ awarii)

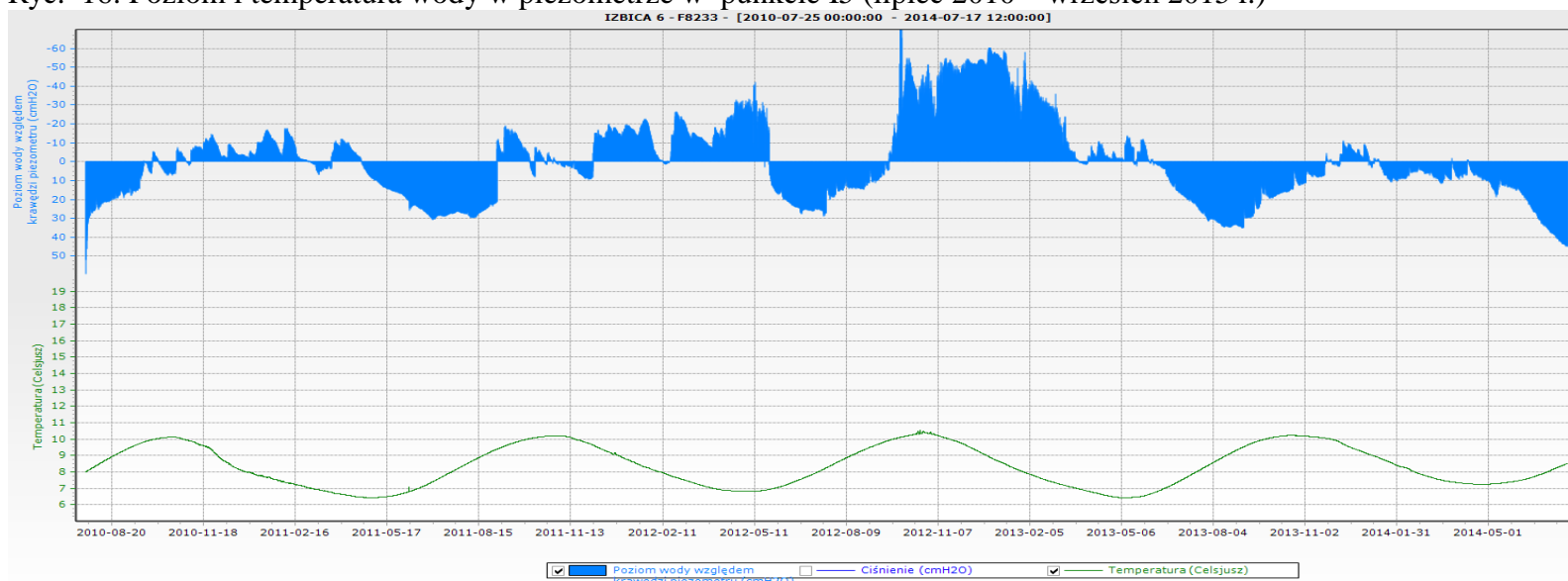
Ryc. 14. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I3 (lipiec 2010 –wrzesień 2015 r.)

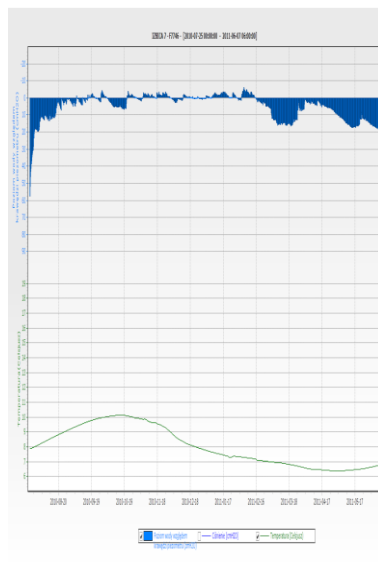
Ryc. 15. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I4 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.)

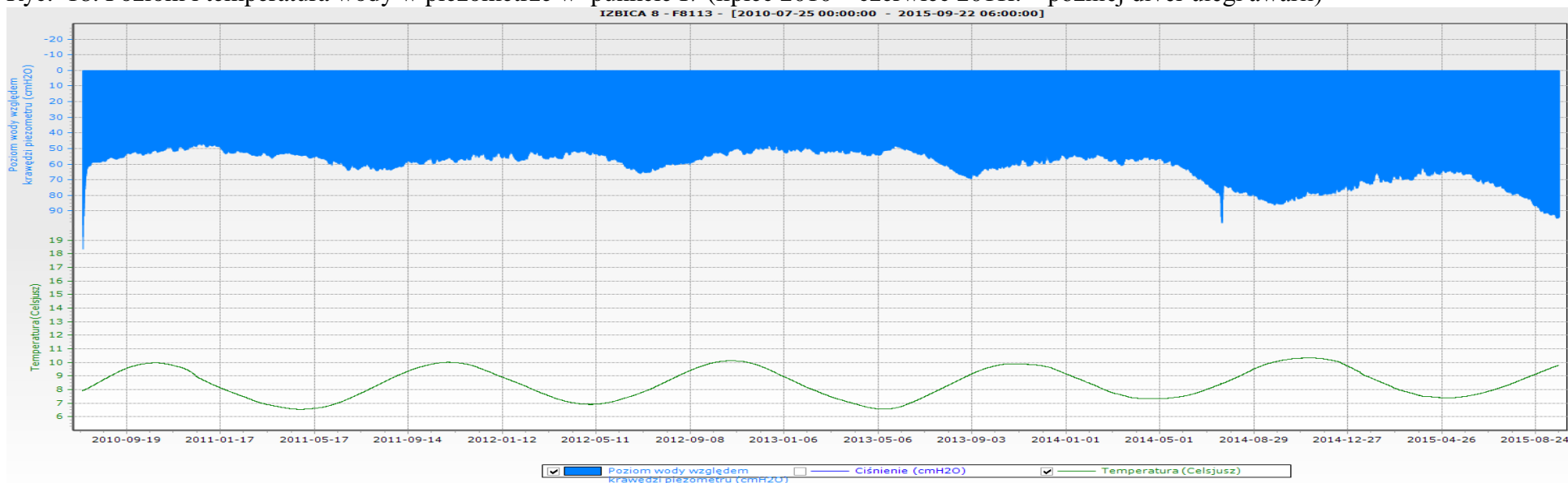
Ryc. 16. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I5 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.)

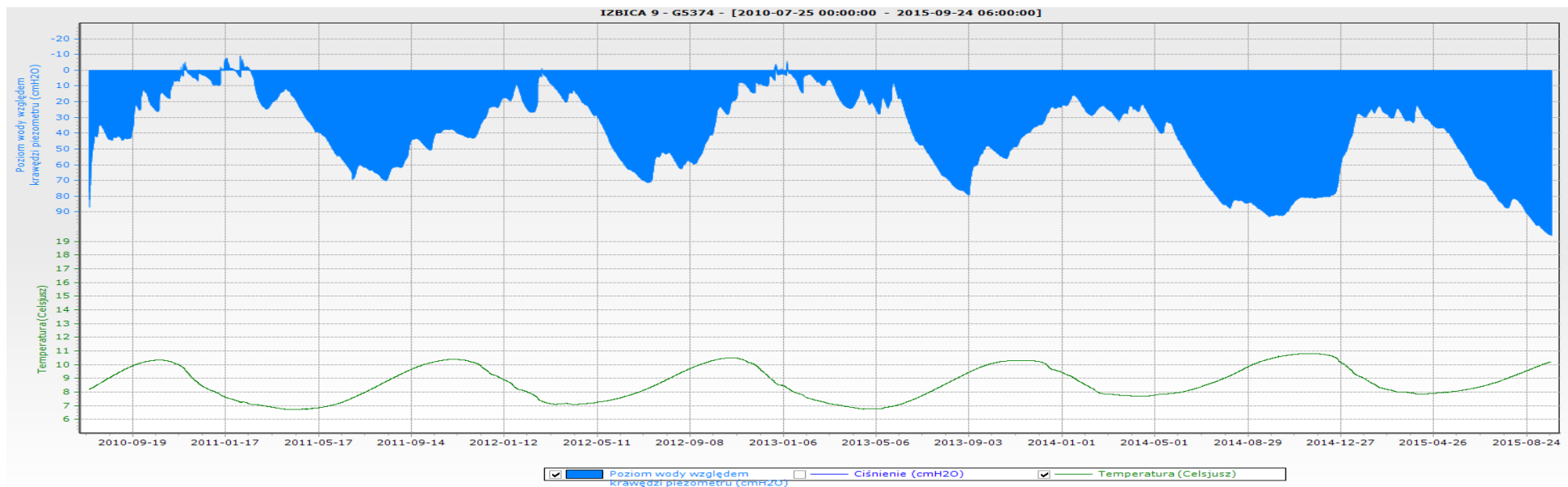
Ryc. 17. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I6 (lipiec 2010 – lipiec 2014 r. - później diver uległ awarii)

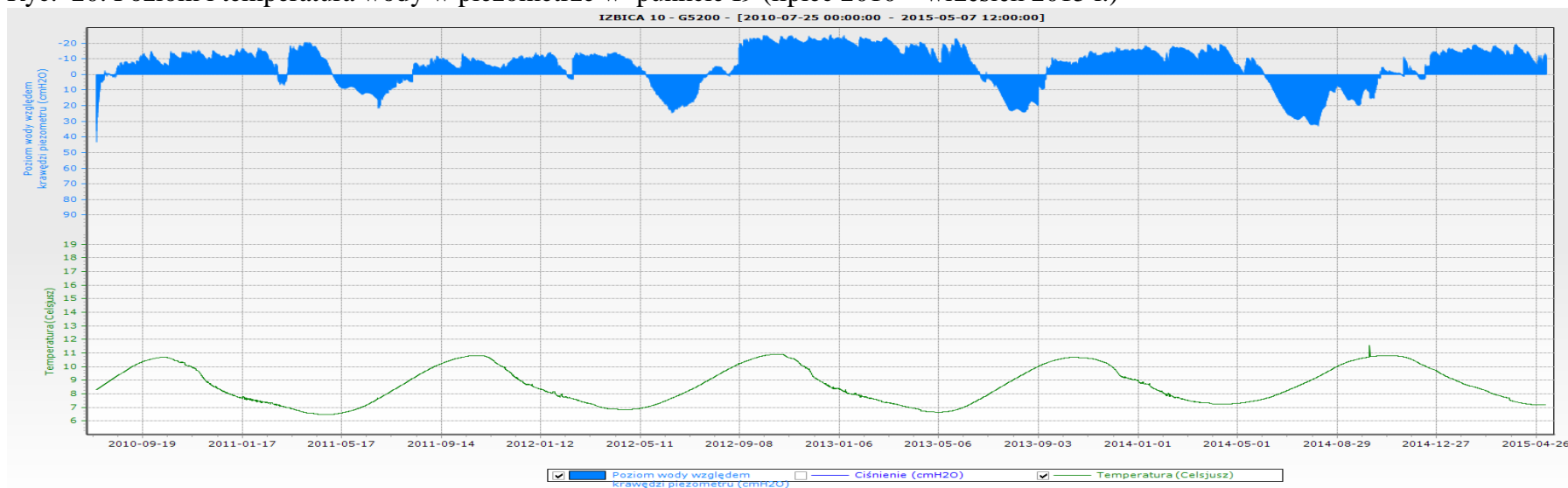
Ryc. 18. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I7 (lipiec 2010 – czerwiec 2011r. – później diver uległ awarii)

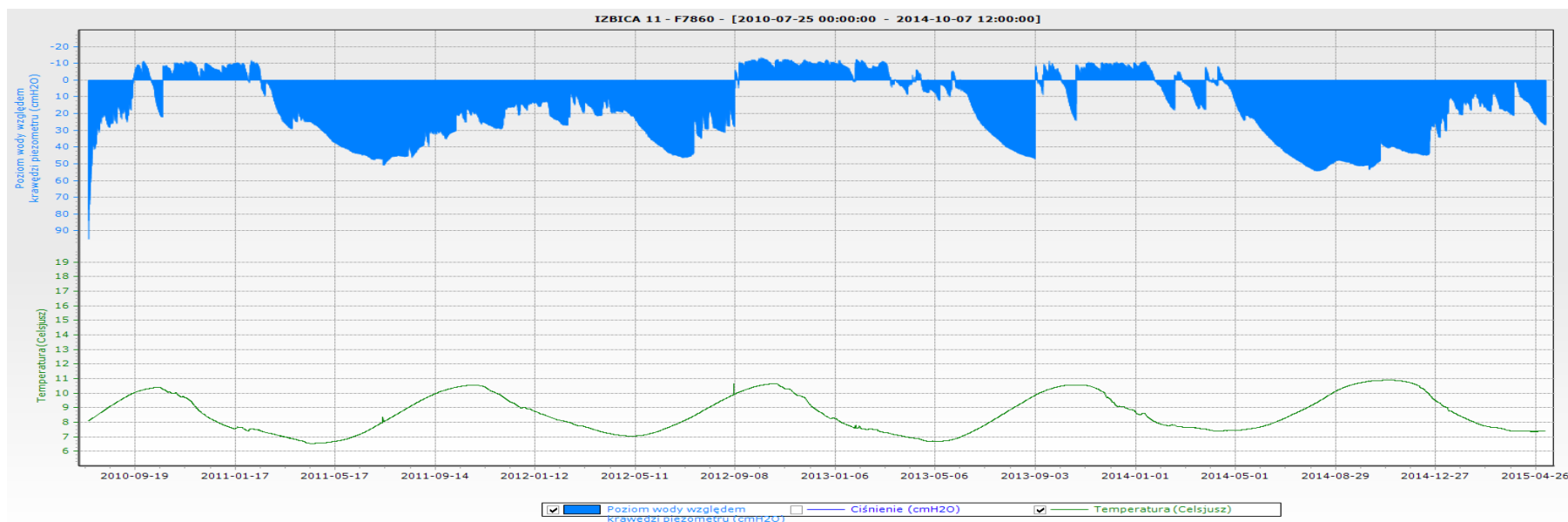
Ryc. 19. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I8 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.)

Ryc. 20. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I9 (lipiec 2010 – wrzesień 2015 r.)

Ryc. 21. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I10 (lipiec 2010 – maj 2015 r.)

Ryc. 22. Poziom i temperatura wody w piezometrze w punkcie I11. Dane za lipiec 2010 – maj 2015, budzą jednak wątpliwości co do prawidłowości działania urządzenia (widoczne w tych danych nagłe, gwałtowne wzrosty poziomu wody aż ponad powierzchnię terenu w ciągu jednego dnia jesienią 2013 i 2014 r. są mało prawdopodobne - mogą być skutkiem błędów związanych z wyjmowaniem divera w celu odczytu danych).

Reżim wodny centralnych części torfowiska (mszarów wrzoścowych) wykazuje charakterystyczny rytm roczny, z depresjami letnio-jesiennymi do ok. 30-40 cm, a w okresie zimowo-wiosennym z poziomem wody przy powierzchni terenu (np. pkt 10, 11, 5, 3, 4, 2). Jest to reżim typowy dla torfowisk wysokich, choć znaczna głębokość spadków poziomu wody świadczy o utrzymującym się przesuszeniu. W większości punktów daje się zauważyć wyraźne pogorszenie uwodnienia torfowiska (głębsze i dłuższe depresje letnio-jesiennie, brak lub słabsza odbudowa uwodnienia w okresie zimowo-wiosennym, co może być związane z warunkami pogodowymi tych lat. W niektórych brzeżnych partiach torfowiska (np. pkt 8) przez cały rok utrzymuje się głębokie przesuszenie.

Flora i roślinność

Flora roślin naczyniowych liczy około 350 gatunków. Niski jest stopień jej zniekształcenia (synantropizacji); niewiele jest inwazyjnych gatunków obcych. Obserwuje się tylko wkraczanie gatunków obcych ekologicznie od brzegów torfowiska, do leśnych zbiorowisk zastępczych powstających na murszejącym torfie. Głównie tam rozprzestrzeniają się gatunki porębowe i łąkowe, najwięcej jest w takich typach siedlisk "wszędobylskich" gatunków leśnych i hydrofilnych. W tej strefie występuje najwięcej gatunków, lecz najmniej cennych. Wrzosowiska i potorfia w centralnej części mają florę ubogą lecz cenną. Jest to typowa, doskonale zachowana flora torfowiskowa. Do jej najbardziej interesujących składników należą *Carex limosa*, *Drosera rotundifolia*, *Erica tetralix*, *Ledum palustre*, *Lycopodium annotinum*, *Myrica gale*, *Scheuchzeria palustris*, *Trichophorum caespitosum*. W 2013 r. (Grygoruk i in. 2013), ani w 2015 r. (podczas prac nad niniejszym planem) nie udało się potwierdzić występowania *Scheuchzeria palustris*.

Cennym składnikiem flory jest malina moroszka *Rubus chamaemorus*, która występuje w NW części rezerwatu w skupieniach liczących od kilkunastu do kilkuset osobników, w brzezynie bagiennnej oraz na styku zapustów brzożowych i wilgotnego wrzosowiska. Stan populacji kontrolowano ostatnio w 2013 r.: łączną liczbę osobników gatunku można oszacować na około 700 (jako osobnika traktowano pojedynczą, ulistnioną roślinę). W 2013 r. nie zaobserwowano kwitnienia i owocowania, najlepszą kondycję przejawiały osobniki rosnące na wilgotnym wrzosowisku.

Bardzo interesująca jest natomiast flora mchów obszaru, w tym szczególnie flora mchów torfowców. We wrzosowiskach z wrzoścem bagiennym występuje, tworząc niewielkie kępy na bokach kęp wrzośca lub wełnianki, rzadki na obszarze kraju torfowiec *Sphagnum tenellum*. W zbiorowiskach wrzośca, któremu towarzyszy wełnianeczka darniowa, występuje również drugi, rzadki w skali kraju, gatunek – *Sphagnum molle* i nieco częstszy *Sphagnum papillosum*. *Sphagnum molle*, *Sphagnum tenellum* i *Sphagnum papillosum* charakteryzują się atlantyckim typem zasięgu i w Polsce są bardzo rzadkie (dwa pierwsze) lub dość rzadkie (trzeci). Te właśnie gatunki tworzą najcenniejszy element warstwy mszystej na omawianym obszarze. Inny rzadki torfowiec – *Sphagnum fuscum* - wstępuje sporadycznie na omawianym obszarze, w zbiorowiskach wrzosowiskowych, w miejscach otwartych. Występuje także *Sphagnum balticum*, spotykany sporadycznie na omawianym obszarze w płatach przygielkowisk w potorfiach. Bardzo rzadki na tym torfowisku jest *Sphagnum magellanicum*. Łącznie w obszarze stwierdzono 20 gatunków torfowców, co stanowi ponad połowę wszystkich gatunków torfowców znanych z obszaru naszego kraju.

Powierzchniowo w obszarze dominują brzeziny i bory bagienne, miejscami silnie przesuszone i zdegradowane. Najcenniejszy element szaty roślinnej stanowią atlantycki wrzosowiska z wrzoścem bagiennym, porastające przesuszoną powierzchnię torfowiska. Prof. M. Jasnowski w latach 90-tych XX wieku określał je jako „wspaniały krajobraz bezkresnych mszarników z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix* L., łącznie irlandzki pejzaż”.

W potorfiach wykształca się kompleks zróżnicowanej roślinności torfowiskowej, od skupień przygielki białej (zespół *Rhynchospora albae*), przez dywanowe mszary torfowcowe z wełnianką wąskolistną, po torfowcowe mszary kępkowo-dolinkowe i inicjalne postaci sosnowych borów bagiennych.

Fauna

Fauna terenu jest dość typowa dla przesuszonego torfowiska. Ze względu na duże przesuszenie torfowiska nie zanotowano charakterystycznych gatunków dla mszarów, natomiast w niektórych elementach fauna bezkręgowców jest wręcz zbliżona do fauny wrzosowisk napiaskowych.

W rowach w otoczeniu obszaru żyje populacja bobrów. Obserwowano wznoszenie tam bobrowych i od 8 lat obecność bobrów przy tzw. „Topolowej Drodze”. Notowane są przypadki niszczenia tam bobrowych.

Ciekawsze składniki fauny obszaru to:

- Żuraw (*Grus grus*). W obszarze gniazduje prawdopodobnie 2 - 4 par tego gatunku, co jest pewnym walorem tego terenu i ma znaczenie dla lokalnej populacji tego gatunku. W okresie przelotów w obszarze i w jego sąsiedztwie tworzą się duże jesienne zlotowiska tego gatunku.
- Żmija zygzakowata (*Vipera berus*). Obszar stanowi ważną ostoję dla tego, nieczęstego już gatunku, ze względu na izolację tego obszaru od działalności ludzkiej.
- Modraszek argus (*Plebejus argus*) i modraszek idas (*Plebejus idas*) – dwa gatunki motyli masowo występujących w okresie lotu na wrzosowiskach obszaru. Bagna Izbickie są ich jedyną lokalną ostoją. Występowanie w/w gatunków jest ciekawostką przyrodniczą, gdyż
- Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*), regularnie pojawiający się w granicach obszaru, choć najdogodniejsze biotopy gatunek ten znajduje na rozległych łąkach otaczających obszar ze wszystkich stron – żyje tu jednak z największych w regionie populacji gatunku. Gąsienice żerują przede wszystkim na szczawiach lancetowatych, rosnących głównie w zarastających, nie czyszczonych rowach melioracyjnych;
- Pawica grabówka (*Saturnia pavonia*). Jeden z większych motyli w Polsce, którego samice osiągają 75 mm rozpiętości skrzydeł. Żerują na wrzosie i innych krzewinkach oraz wierzbach i niekiedy na malinach i jeżynach. Dość rzadki. W obszarze bytuje stabilna jego populacja fluktuującej liczebności, z tendencjami do licznych pojawów co 5-6 lat.
- Napierśnik torfowiskowy (*Stethophyma grossum*). Jeden z większych i bardziej efektownych szarańczaków Polski. Osiąga do 30 mm długości. Podobnie jak większość polskich szarańczaków jest to gatunek ginący, choć na Pomorzu jeszcze dość pospolity. Ze względu na zmniejszającą się wielkość populacji został umieszczony na Czerwonej Liście Zwierząt. Na terenie Bagien Izbickich zanotowano nieliczne osobniki w otwartych miejscach mszarów w obszarze. Ze względu na silne przesuszenie populacja jest zagrożona.
- Żalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), odkryta przy okazji prac nad niniejszym planem i zaproponowana do uznania za przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 (zob. dalej).

Zagospodarowanie:

Obszar jest przecięty dwoma drogami publicznymi, które jednak nie wchodzą w skład rezerwatu. Są to drogi:

- Droga powiatowa 1128G, tj. szosa asfaltowa klasy technicznej L Głównicyce – Izbica (jest to jedyna droga dojazdowa do miejscowości Izbica i Gać nad jeziorem Łebsko). Droga biegnie po przecinającym torfowisko nasypie odwodnionym rowami przydrożnymi, jest wysadzana jesionami z obfitą i cenną florą porostów (w tym gatunki chronione). Grobla, którą biegnie obecna droga, istnieje co najmniej od XIX w.;
- Droga gminna Lisia Góra – Zgierz, o nawierzchni z płyt betonowych (tzw. „płytkówka”). W 2015 r. praktycznie nieprzejezdna, wskutek podkopania przez bobry i uszkodzenia ciężkim sprzętem.

Przy szosie Głównicyce - Izbica, w połowie odcinka przecinającego rezerwat, znajduje się po prawej stronie miejsce postoju pojazdów, a po lewej stronie – pomost i platforma widokowa na otwarte wrzosowisko w rezerwacie. Obiekty te są zaopatrzone w tablice informujące o przyrodzie rezerwatu. Zostały zbudowane w 2006-2007 r. w ramach przedsięwzięcia „Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu”, finansowanego m. in. przez Komisję Europejską w ramach funduszu LIFE-Nature oraz przez Fundację EkoFundusz. Z czasem uległy zniszczeniu, w 2015 r. platforma widokowa została odbudowana przez Nadleśnictwo Damnica.

Wzdłuż północno-zachodniej granicy obszaru biegnie praktycznie nieprzejezdna, ze względu na rozlewiska wody, droga gminna Izbica-Kluki, a nią żółty szlak pieszo-rowerowy z Kluk do Iziby. Szlak w tym miejscu biegnie bardzo błotnistą drogą, po deszczach i w mokrych okresach roku praktycznie nieprzejezdną rowerem.

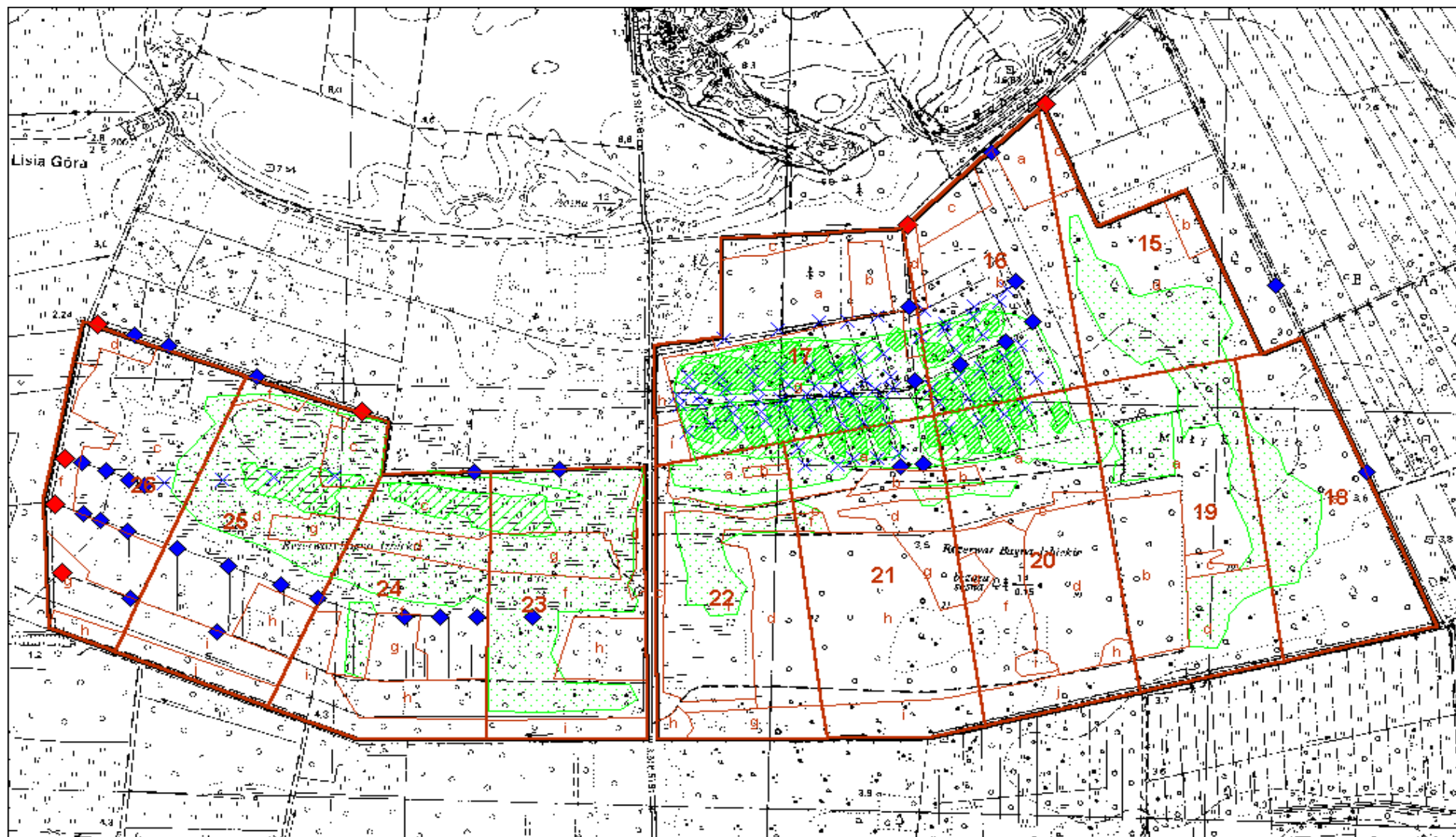
Turystyczne wykorzystanie rezerwatu ograniczone jest do w/w miejsc i szlaków. Obszar jest stosunkowo intensywnie penetrowany przez miejscową ludność jako miejsce zbierania grzybów i żurawiny, mimo że ze względu na status rezerwatu przyrody jest to zabronione.

Wykonane dotychczas działania ochronne

W ramach finansowanego ze środków LIFE przedsięwzięcia „Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu, w latach 2003-2007, Klub Przyrodników we współpracy z Urzędem Wojewódzkim w Gdańsku wykonał w obecnym obszarze następujące działania:

- opracowano plan ochrony rezerwatu przyrody w ówczesnych jego granicach;
- opracowano dokumentację do powiększenia rezerwatu;
- zbudowano 40 przegród blokujących odpływ wody rowami (33 drewniane ścianki szczelne, 7 przegród drewniano-kamiennych) oraz w 83 punktach zasypano punktowo rowy - prace te wykonano tylko w granicach „starego rezerwatu”
- usunięto drzewa z ok. 160 ha wrzosowisk i w kolejnym nawrocie usunięto powstające odrośla;

Lokalizację wykonanych wówczas działań przedstawia mapa, którą zamieszczono poniżej w postaci oryginalnej, tj. takiej, w jakiej w 2007 r. była elementem specyfikacji zamówienia i podstawą wykonania w/w prac.

Ryc. 23. Mapa lokalizacji działań ochronnych wykonanych w 2007 r., w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone romby – przegrody drewniane wzmocnione, niebieskie romby = przegrody drewniane proste, niebieskie x = przegrody torfowe, zielony szraf = usunięcie gęstego i luźnego porostu drzew.

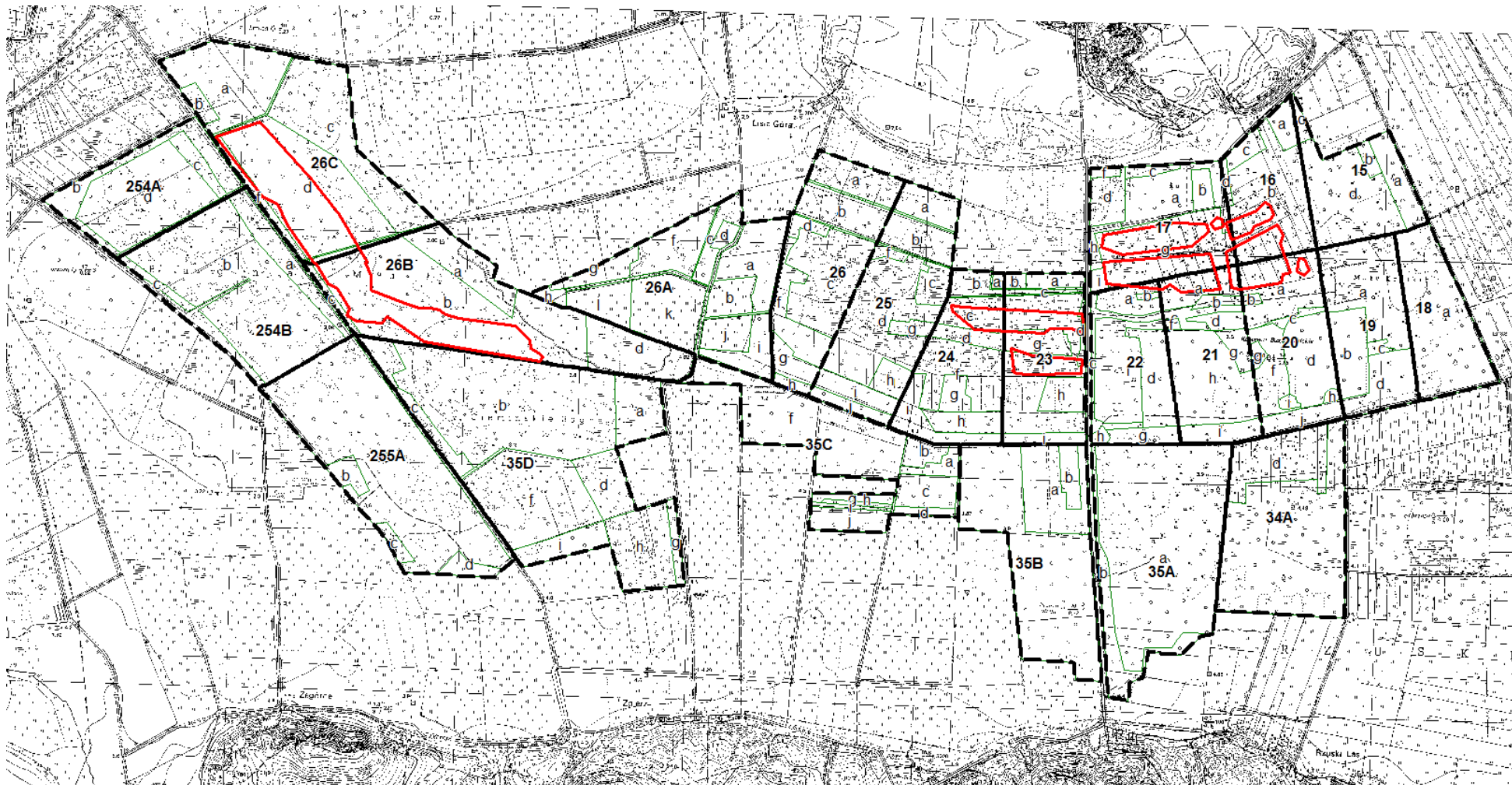
Kolejnym krokiem w ochronie obszaru było opracowanie w 2007 r. „Programu lokalnej współpracy na rzecz ochrony obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie” – zrealizowane już nie w ramach projektu LIFE, ale w ramach projektu Transition Facility PL2004/IB/EN/03: “Elaboration of plans for re-naturalisation of natural habitats and habitats of fauna and flora species in Natura 2000 sites and elaboration of management plans for certain species in Birds Directive and Habitats Directive”.

W latach 2007-2011 Klub Przyrodników realizował w obszarze przedsięwzięcie „Kontynuacja ochrony wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu, finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach tego przedsięwzięcia:

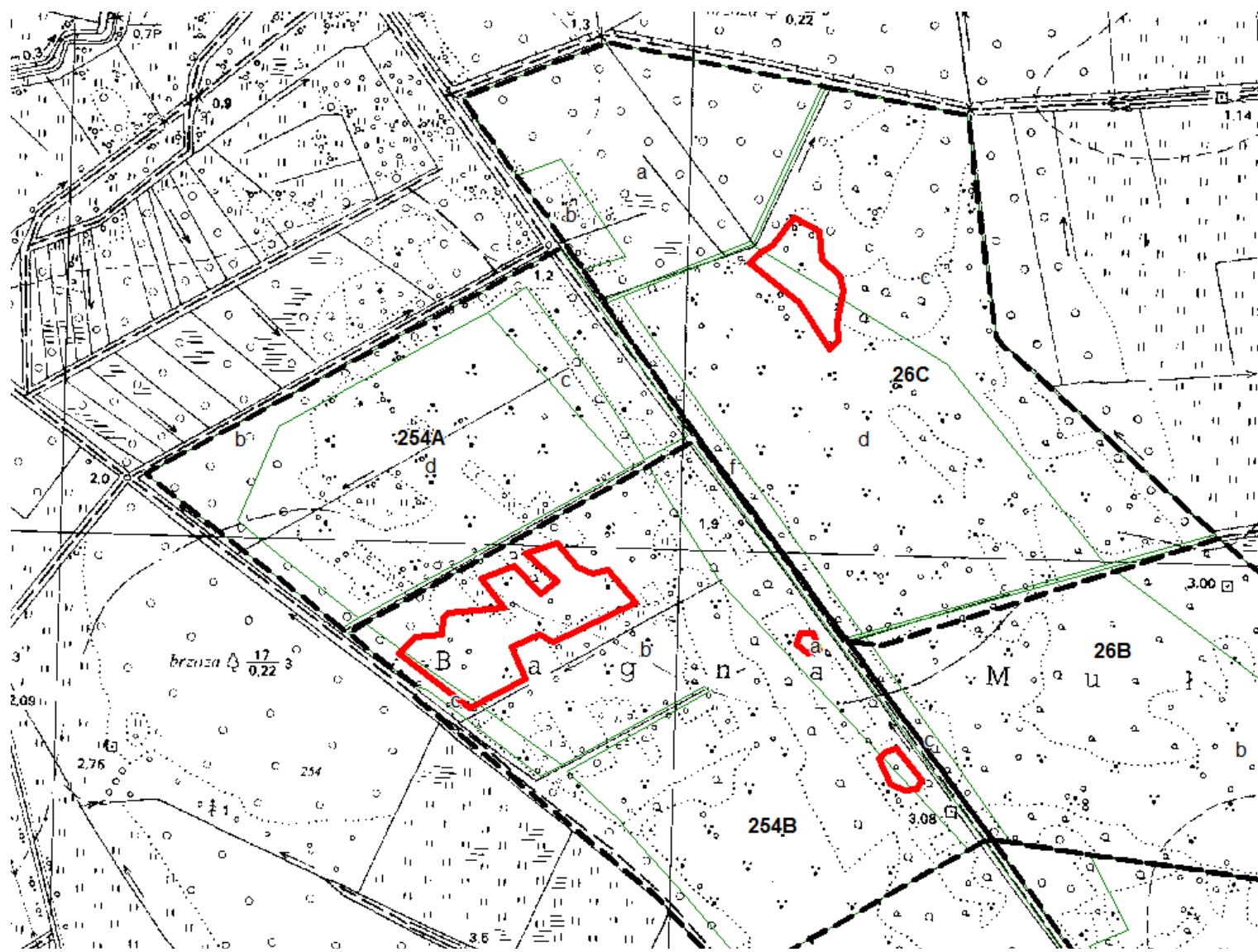
- Wykonano lotnicze skanowanie laserowe torfowiska Bagna Izbickie (847,5 ha – rezerwat przyrody) techniką LIDAR z gęstością 4 punkty/m², opracowując na podstawie wyników skanowania numeryczny model terenu (NMT) i numeryczny model powierzchni terenu (NMPT). Uzyskane wyniki umożliwiają precyzyjne zobrazowanie hipsometrii torfowiska, ujawniając nie w pełni znane wcześniej elementy jego struktury (np. precyzyjny zasięg potorfi);
- Opracowano projekt planu ochrony dla powiększonego w 2008 r. rezerwatu przyrody;
- Opomiarowano torfowisko 11 diverami rejestrującymi poziom wody w torfie (zob. dalej);
- Usunięto drzewa i odrośla z powierzchni 73,9 ha, w tym 59,9 ha zwartych zapustów i 14 ha luźno rosnących odrośli.

Plan ochrony rezerwatu przewidywał konieczność zablokowania rowów także na obszarze, o który powiększono rezerwat. Dotychczas nie zostało to jednak zrealizowane.

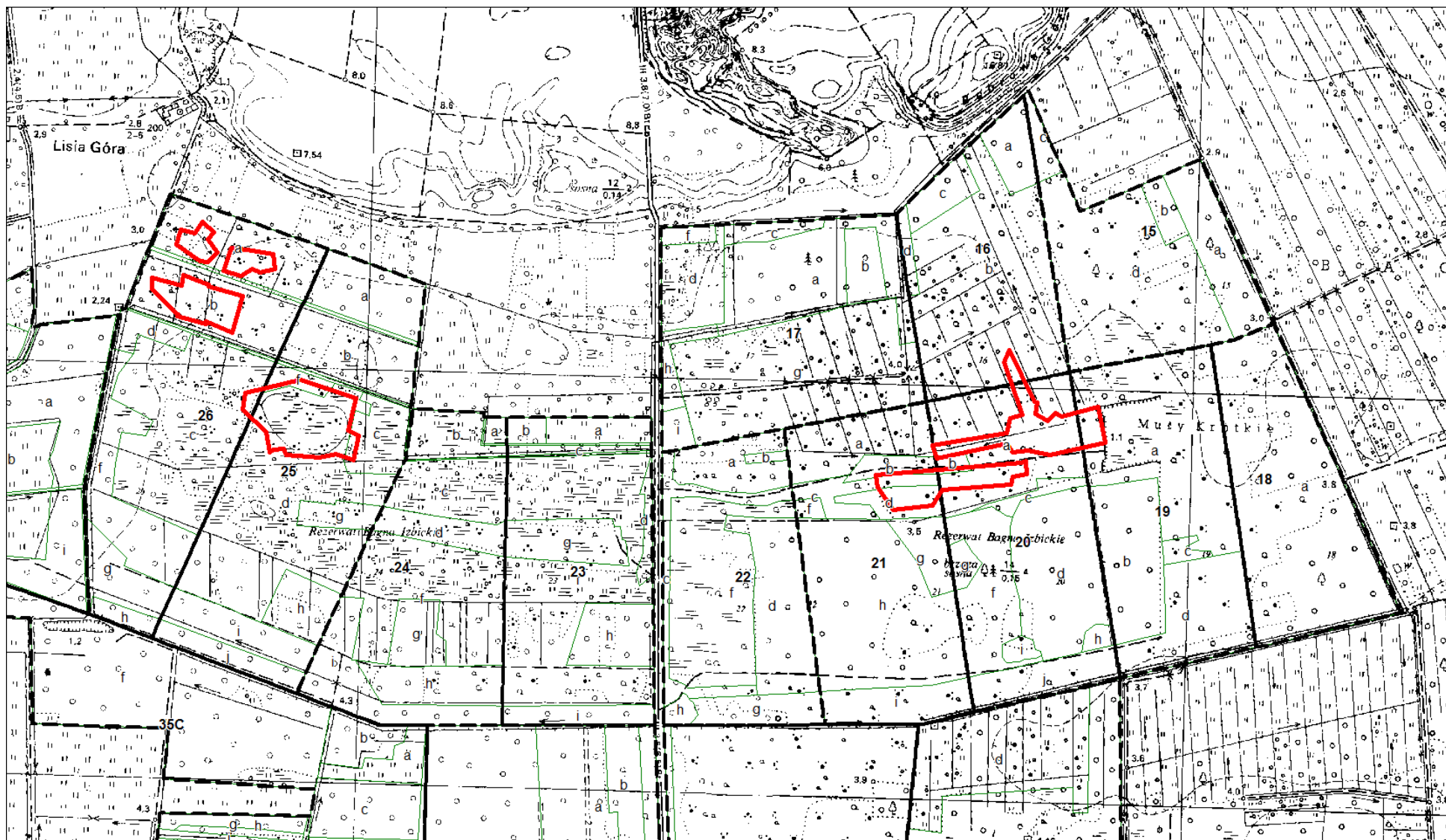
Zakres usunięcia drzew i odrośli przedstawia mapa, którą zamieszczono poniżej w postaci oryginalnej, tj. takiej, w jakiej w 2010 r. była elementem specyfikacji zamówienia i podstawą wykonania w/w prac.

Ryc. 24. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2010 r., w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreślenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.

Ryc. 25. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2011 r., z zachodniej części obszaru, w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreslenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.

Ryc. 26. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2011 r., ze wschodniej części obszaru, w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Czerwone zakreślenie oznacza obszary z których usuwano drzewa lub odrośla.

W 2014 r. dalsze prace usuwania drzew prowadził RDOŚ w Gdańsku. Lokalizację przeprowadzonych zabiegów przedstawia mapa:

Ryc. 27. Mapa usuwania drzew i odrośli w 2014 r. (zachodnia część obszaru), w oryginalnej postaci załączonej do specyfikacji zamówienia na wykonanie tych prac. Biochory z których usunięto drzewa oznaczono kolorem.

Wg obserwacji z wiosny 2015 r., wykonane w 2007 r. przegrody funkcjonują. Na większości z nich utrzymuje się wiosną wyraźne piętrzenie wody o 10-50 cm, a suche dawniej rowy zabagniły się. W szczególności:

- Przegrody drewniane na rowach w oddz. 26 (uchodzących do kanału Izbica 14) funkcjonują, utrzymując w okresie wiosennym 10-25 cm piętrzenie. W oddz. 26c, na przegrodzie w pobliżu ujścia rowu do kanału Izbica 14, wystąpiło niewielkie boczne rozmycie przegrody, wskutek czego woda opływa ją bokiem. Przegrody mogą być jeszcze podniesione do wysokości rzędnej terenu. Dodatkowe możliwości zablokowania odpływu wody istnieją na przepustach pod wałem brzegowym kanału Izbica 14. Zablokowanie tych przepustów zatrzyma całość wody w granicach torfowiska. Rozwiązanie takie sugeruje także zarządca kanału Izbica 14 - WZMiUW Oddział Terenowy w Słupsku.
- W oddz. 26f najniższa przegroda drewniana została zalana i rozmyta wskutek powstania tamy bobrowej poniżej, która spiętrzyła wodę powyżej piętrzenia planowanego na przegrodzie. Kolejne przegrody w górę rowu zostały nadbudowane przez bobry, wskutek czego rozwinęły się lokalne zabagnienia.
- Przegrody torfowe w oddz. 15 nie piętrzą wody w widoczny sposób, gdyż cały rów pozostaje suchy, silnie zarośnięty. Jednak, przegrody te mogą zablokować spływ wody w warunkach wysokiego uwodnienia, np. w okresie roztopów po śnieżnej zimie, i dlatego ich istnienie również jest celowe..
- W oddz. 16, 17, 20, 21 gęsta sieć rowów została zatamowana za pomocą licznych przegród torfowych. Przegrody, wykonane do wysokości rzędnej terenu, skutecznie tamują odpływ wody. Są wykorzystywane przez jeleniowate do przechodzenia przez rowy, z czym wiąże się rozdeptanie powierzchni niektórych przegród, nie pogarszające jednak ich funkcjonalności. Na powierzchni torfowiska za przegrodami wykształciły się niewielkie kępy trzciny *Phragmites australis*. Mimo że jest to gatunek obcy ekologicznie oligotroficznemu torfowisku, nie wydaje się, by miał możliwości ekspansji i stwarzał zagrożenie,
- Drewniane przegrody na wschodnim skraju oddz. 17. funkcjonują, utrzymując w okresie wiosennym 10-25 cm piętrzenie. Przegrody mogą być jeszcze podniesione do wysokości rzędnej terenu. W oddz. 16 przegrody funkcjonują bardzo dobrze: spowodowały ponowne uwodnienie potorfii i lokalne wypadnięcie rosnących w potorfiach drzew. te przegrody nie wymagają modyfikacji.

Zabiegi usuwania drzew okazały się skuteczne w aspekcie odtworzenia nieleśnych wrzosowisk, ale występuje odrastanie drzew (odrośla brzozy i nowy obsiew sosny i brzozy), dlatego zabiegi wymagają powtarzania. W 2015 r. stwierdzono potrzebę pilnego usunięcia odrośli na wszystkich powierzchniach po zabiegach z lat 2010-2011, a jak najszybsze usunięcie odrośli po zabiegu z 2014 r. jest celowe, ponieważ będzie najtańsze dopóki odrośla będą niewielkie. Dla zwalczenia zjawiska odrastania brzozy, odrośla powinny być eliminowane co roku. Kontrola powstawania nowych nalotów drzew i ewentualne ich usuwanie powinny być powtarzane co ok. 3 lata.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	Skarb Państwa	340,44	43,29%
	Własność prywatna	12,93	1,64%
Łąki trwałe	Różna	7,42	0,94%
Pastwiska trwałe	Różna	21,50	2,73%
Nieuzytki	Skarb Państwa	391,37	49,77%
Rowy	Różna	8,54	1,09%
Drogi	Powiatowa	3,28	0,42%
	Gminna	0,87	0,11%

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
Lasy	Lasy Państwowe	-	-
	Lasy komunalne	-	-
	Lasy prywatne	-	-
	Inne	-	-
Sady		-	-
Trwałe użytki zielone		-	-
Wody		-	-
Tereny zadrzewione lub zakrzewione		-	-
Inne		-	-

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1.	Uchwała nr 93/R/2012 z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Główny (tekst ujednolicony)	Wójt gminy Główny	7.10. Regulacja stosunków wodnych Zapewnienie właściwego poziomu (stanu) wód gruntowych i powierzchniowych wymaga podjęcia następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego: 1) regulacja, konserwacja kanałów melioracji wodnych podstawowych; 3) udrożnienie i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych oraz ich bieżąca konserwacja;	Zapisy dokumentu mogą potencjalnie wpływać na wszystkie siedliska przyrodnicze obszaru (7120, 91D0) poprzez przyspieszenie odwadniania. W szczególności niebezpieczny byłby wpływ prac konserwacyjnych rowów A-11 i A-26.	Zgodnie z opinią RDOŚ-Gd-PNII.410.15.23.2011.AP z dnia 13.09.2011r. zaopiniowano projekt Studium[...] z uwagami m.in. „- wszystkie inwestycje mogące potencjalnie oddziaływać negatywnie na środowisko powinny mieć przeprowadzoną odpowiednią procedurę oceny oddziaływania na środowisko, uwaga ta szczególnie dotyczy inwestycji, które lokalizowane będą na obszarach N2000 lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie [...] - zagospodarowanie turystyczne gminy powinno uwzględniać jej potencjał przyrodniczy i być planowane w sposób, który nie będzie prowadził do koncentracji usług turystycznych oraz związanych z rekreacją na terenach najcenniejszych przyrodniczo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie”. Jednak, nawet wdrożenie w/w uwag nie minimalizuje zagrożeń jakie wynikałoby z remontów i gruntowych prac konserwacyjnych urządzeń wodnych.

2.	Uchwała Nr 15 / 271 /2005 Rady Gminy Głównyzyce z dnia 30 marca 2005r. w sprawie zatwierdzenia Planu Rozwoju Miejscowości Izbica	Wójt gminy Głównyzyce, sołtys wsi Izbica	Plan zakłada rewitalizację wsi, remont kaplicy przycmentarnej, budowę szaletów publicznych. Zakłada przyszłość wsi Izbica w rozwoju agroturystyki, ale orientowanej na walory turystyczne jeziora Łebsko i położonych za jeziorem ruchomych wydmy. Nie identyfikuje w ogóle obszaru Bagien Izbickich jako atrakcji lokalnej. Działania przewidywane w planie nie wydają się wpływać na rozważany obszar Natura 2000	Nie dotyczy	Nie ma
----	--	---	---	-------------	--------

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze							
1.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	A	151,40 ha W tym 110,25 pozostałości dawnej powierzchni torfowiska i 41,15 ha potorfi.	97 (liczba skartowanych płatów). W tym 57 płatów pozostałości dawnej powierzchni torfowiska i 40 płatów potorfi.	a) Pozostałości dawnej kopuły torfowiska z roślinnością wrzosowiskowa - na przesuszonym torfie, na kopułach dawnego torfowiska, we fragmentach wyniesionych (dawniej kartowane jako siedlisko przyr. 4010); b) Regenerująca się roślinność torfowiskowa - w danych potorfiach, dziś regenerujących i wypełnionych mszarami.	Dobry	Weryfikacja terenowa pod kątem szczegółów granic płatów poprzez transektowe przejście przez obszar po liniach łamanych wewnątrz granic obszaru, sprawdzające identyfikację i delimitację siedlisk (czerwiec-lipiec 2015 r.). Wykonany (czerwiec-sierpień 2015 r.) szczegółowy opis i ocena stanu ochrony 15 płatów siedliska (12 pozostałości dawnej kopuły i 3 płaty w potorfiach), zarówno jako powtórzenie wcześniejszych obserwacji, jak i w nie monitorowanych dotychczas płatach.
2.	91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio</i>	C	263,69 ha	33 (liczba	Dominujące w obszarze siedlisko	Dobry, z tym że delimitacja siedliska	Weryfikacja terenowa pod kątem szczegółów granic

	<i>uliginosi- Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi- Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne			skartowanych płatów)	przyrodnicze, dominuje na zboczach i szerokich obrzeżach kopuł torfowiska	w zakresie rozgraniczenia od płatów tak zdegradowanych, że nie są już zaliczane do siedliska, jest płynna i w znacznym stopniu subiektywna. Skutkuje to nieuniknioną niepewnością w określeniu powierzchni siedliska.	płatów poprzez transektowe przejście przez obszar po liniach łamanych wewnątrz granic obszaru, sprawdzające identyfikację i delimitację siedlisk (czerwiec-lipiec 2015 r.). Wykonany (czerwiec-sierpień 2015 r.) szczegółowy opis i ocena stanu ochrony 9 płatów siedliska, zarówno jako powtórzenie wcześniejszych obserwacji, jak i w nie monitorowanych dotychczas płatach.
Gatunki zwierząt							
3.	1337 – bóbr europejski	3	n/d	2	3 rodziny: w rej. „Wnęki Buszmana” oraz 2 rodziny w środkowej części obszaru; wykorzystanie przestrzeni zmienne w poszczególnych latach oraz w ciągu roku	Dobry	Wyszukiwanie śladów bytności gatunku, poprzez penetrację całego terenu rezerwatu (czerwiec-lipiec 2015 r.). Skartowanie aktualnych miejsc aktywności bobrów i analiza tych danych w celu oceny stanu ochrony gatunku w obszarze.
4.	1060 – czerwończyk nieparek	D	n/d	1	1 stanowisko w zach. części obszaru, związ. z dawnym rozlewiskiem bobrowym. Siedlisko w postaci eutroficznego fragmentu rowu, nietypowe dla obszaru, zagrożone zanikiem. Poza tym w obszarze brak	Dobry	Poszukiwanie stanowisk w obszarze i ocena stanu ochrony w miejscach znalezienia gatunku (stosownie do fenologii gatunku w 2015 r., na przełomie czerwca / lipca). W 2015 r. nie wystąpił II lot gatunku.

					dogodnych siedlisk. Gatunek ma lepsze siedliska poza granicami obszaru.		
5.	1042 - zalotka większa	C	n/d	1	Jedno stanowisko związane z rozlewiskiem bobrowym. Gatunek lokalnie nie jest pospolity i stanowisko na Bagnach Izbickich jest istotne dla regionalnej populacji.	Dobry	Poszukiwanie stanowisk w obszarze i ocena stanu ochrony w miejscach znalezienia gatunku
6.	1352 - wilk	D	n/d	Gatunek przechodni	Odnutowano tropy wilka przechodzącego przez obszar, jednak brak przesłanek, by wykorzystywał obszar w większym zakresie.	Średni	Nie prowadzono prac naceLOWANYCH na ten gatunek; wiedza na podstawie obserwacji okazjonalnych, jednak można oczekiwać, że te obserwacje odzwierciedlają aktualny status gatunku w obszarze.

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

Typ siedliska obejmujący pozostałości torfowisk wysokich, o różnych formach degeneracji. Areal w regionie kontynentalnym w Polsce w przekazanym do KE na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej raporcie z 2013 r. jest oceniany jako właściwy (FV), struktura i funkcja oraz perspektywy ochrony jako niezadowalające (U1), co determinuje niezadowalający ogólny stan ochrony.

W obszarze zalicza się do tego typu siedliska:

- a) Fragmenty dawnej powierzchni torfowiska, zachowane w stanie bezleśnym. Na bagnach Izbickich fragmenty te są obecnie porośnięte roślinnością z dominacją wrzosu *Calluna vulgaris* i wrzośca bagiennego *Erica tetralix*, tworzących zbiorowiska roślinne *Erico-Sphagnetum*, *Ericetosum tetralicis*, *Ericetosum tetralicis callunetosum*. W obszarze występuje pełne spektrum form, od zbiorowisk przypominających żywe torfowisko wysokie (z bogatą pokrywą torfowców i z wełnianeczką darniową *Trichophorum caespitosum*) do wrzosowisk z pojedynczym tylko udziałem wrzośca bagiennego i torfowców, choć wciąż zwykle ze znacznym udziałem wełnianki pochwowatej *Eriophorum vaginatum*. te fragmenty torfowiska były na Bagnach Izbickich dawniej klasyfikowane jako siedlisko przyrodnicze 4010.
- b) Kompleksy drobnych, regenerujących się potorfii, wypełniających się mszarami torfowcowymi. Należy zwrócić uwagę, że wśród roślinności potorfii są płaty roślinności wysokotorfowiskowej (*Sphagnetum magellanicum* (Malc. 1929) Kastner et Flossner 1933, *Eriophorum vaginatum* – *Sphagnum recurvum* Hueck 1928 pro ass., "trzęsawiskowej" (*Eriophoro angustifolii* – *Sphagnetum recurvum* Jasn. 1968 pro ass.), a także zagłębia z przygiełkami (*Rhynchosporium albae* Koch 1926). Płaty te ze względu na ich genezę oraz sposób występowania w przestrzeni trzeba jednak traktować jako składniki całego kompleksu potorfii (siedliska przyrodniczego 7120 – regenerującego się torfowiska wysokiego), a nie jako "samoistne" płaty siedlisk przyrodniczych 7110, 7140 czy 7150.

W obszarze stan ochrony siedliska 7120 można określić jako niezadowalający (U1). Na ocenę tą składają się głównie:

- Silne przesuszenie pozostałości dawnej kopuły, związane m. in. z nieodwracalnym uszkodzeniem jej rzeźny przez rowy i potorfia; niekiedy odzwierciedlone przez ubóstwo gatunków wysokotorfowiskowych;
- Dość duży udział drzew w płatach siedliska, choć ograniczony przez wykonywane zabiegi ochrony czynnej;
- Stosunki ilościowe w warstwie mszystej – w potorfiach częsta jest dominacja gatunków torfowców z sekcji *Cuspidata* (ponieważ torfowce występują głównie w silnie uwodnionych potorfiach)

Perspektywy ochrony siedliska są dobre. Regeneracja roślinności wysokotorfowiskowej w licznych w rezerwacie potorfiach zachodzi efektywnie.

Obszar ma duże (B) znaczenie dla zasobów siedliska w Polsce. Zasoby w obszarze stanowią ok. 2,9% krajowych zasobów² tego typu siedliska (B), występującego także w wielu innych obiektach w kraju, zawsze jednak cennego przyrodniczo. Siedlisko jest wykształcone w reprezentatywny sposób (A), a porastające przesuszone fragmenty kopuły torfowiska wrzosowiska z wrzoścem bagiennym są tu najlepiej wykształcone i najrozleglejsze w Polsce. Stan zachowania dobry (B) – siedlisko z definicji jest układem zniekształconym, lecz możliwym do regeneracji, w obszarze zachowały się

² Wg odniesienia do oszacowania krajowych zasobów w raporcie przedstawionym przez Polskę na podstawie art 17 dyrektywy siedliskowej: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>, szacowanych na 50 km² w regionie kontynentalnym i 2,20 km² w regionie alpejskim

fragmenty dawnej powierzchni (kopuły) torfowiska, niektóre z nich są wciąż dobrze zachowane, a w potorfiach zachodzi żywy proces regeneracji w kierunku fitocenozy mszarnych.

91D0 - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi*- *Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi*- *Pinetum*, *Pino mugo*-*Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii*-*Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne

Typ siedliska przyrodniczego jest w Polsce w regionie kontynentalnym reprezentowany przez kilka różnych podtypów, różniących się ekologią i trendami dynamicznymi (sosnowe bory bagienne – brzeziny bagienne – borealne lasy sosnowo-brzozowe – świerczyny na torfie. Powierzchnię zasobów siedliska estymowano z danych statystycznych o siedliskowych typach lasu i drzewostanach w poszczególnych krainach przyrodniczo-leśnych w Polsce. Prawdopodobnie ubytek rzędu – 0,5% rocznie, lecz oszacowanie bardzo niepewne. Zaznaczają się przeciwstawne trendy: ubytek powierzchni wskutek przesuszenia i murszenia torfów (przekształcanie się w bory wilgotne) oraz przyrost powierzchni wskutek sukcesji na otwartych wcześniej torfowiskach (zwykle zarastających wskutek przesuszenia). Tempo ubytku w ostatnich latach zmniejszyło się do bliskiego 0. Powierzchnia referencyjna w skali kraju: Ustalono na poziomie stanu aktualnego. Oznacza to, że procesy degeneracji i ubytku siedliska w wyniku przesuszenia powinny zostać zatrzymane. W pojedynczych przypadkach dla ochrony innych siedlisk torfowiskowych (np. 7110) będzie pożądane lokalne zmniejszenie powierzchni siedliska 91D0, ale skala tego problemu to nie więcej niż kilka km²; podobna powierzchnia siedliska powinna być odtworzona w wyniku projektów renaturalizacyjnych. Podstawą oceny struktury i funkcji powinny być: właściwe uwilgotnienie, obecność torfowców, obecność typowego zestawu gatunków charakterystycznych dla siedlisk „bagiennych”, a pomocniczo także udział starych drzew i drzewostanów. Długookresowy trend spadku powierzchni, ale w ostatnich latach został wyhamowany wskutek zmian w gospodarce leśnej (większa troska o siedliska bagienne i zasoby wodne) Specyficzna struktura i funkcja: co najmniej około 60-70% powierzchni siedliska wykazuje objawy przesuszenia, niekiedy silnego. Przesuszenie to powoduje wyraźne zmiany degeneracyjne w strukturze ekosystemu, a na co najmniej 30% powierzchni umożliwia ekspansję gatunków obcych ekologicznie. Perspektywy zachowania: obecnie brak perspektyw generalnego powstrzymania przesuszenia siedlisk. Pomimo realizacji pojedynczych projektów czynnej ochrony (hamowania odpływu wody z siedlisk bagiennych), nie dotyczą one więcej niż 3-5% zasobów siedliska.

Areał w regionie kontynentalnym w Polsce w przekazanym do KE na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej raporcie z 2013 r. jest oceniany jako niezadowolający lecz poprawiający się (U1+), struktura i funkcja oraz perspektywy ochrony jako złe (U2), co determinuje zły ogólny stan ochrony. Monitoring z 2014 r. wykazał, że w skali kraju sytuacja borów bagiennych nie poprawiła się.

W obszarze ten typ siedliska reprezentują zachowane w różnym stanie płaty: borów bagiennych, brzezin bagiennych oraz degeneracyjnych zbiorowisk ze związku *Piceo - Vaccinienion uliginosi* Seibert in Oberd. 1992, o nieokreślonej bliższej pozycji systematycznej.

Stan ochrony siedliska 91D0 Bory i lasy bagienne w obszarze „Bagna Izbickie” ogólnie należy określić jako zły (U2). Na ocenę tą składają się głównie wartości wskaźników:

- gatunki dominujące – w brzezinach bagiennych częstym dominantem w drzewostanie jest brzoza brodawkowata *Betula pendula*, a w runie wielu płatów wysokie pokrywanie osiągają trzęślica modra *Molinia caerulea* oraz borówki (*Vaccinium vitis -ideae*, rzadziej *Vaccinium myrtillus*);
- uwodnienie – większość płatów cechuje się znacznym przesuszeniem podłoża;

- wiek drzewostanu – wiele płatów siedliska cechuje się młodym drzewostanem. Dotyczy to zwłaszcza płatów zlokalizowanych na groblach w centralnej, dawniej eksploatowanej części torfowiska;
- występowanie mchów torfowców – warstwa mszysta większości płatów siedliska jest uboga w torfowce (dotyczy to zarówno liczby gatunków, jak i ich pokrywania).

Obszar ma średnie (C) znaczenie dla zasobów siedliska w Polsce. Zasoby w obszarze stanowią <2% krajowych zasobów tego typu siedliska (C), występującego także w wielu innych obiektach w kraju, zawsze jednak cennego przyrodniczo. Siedlisko jest wykształcone w średnio reprezentatywny sposób (C) – zazwyczaj są to albo młode bagienne laski sosnowe i brzozowe, albo silnie zdegradowane i przesuszone brzeziny i sośniny na przesuszonym torfie. Stan zachowania średni (C) – siedlisko w obszarze zróżnicowane, od dobrze wykształconego po zupełnie zdegradowane; jednak powierzchniowo dominują płaty silnie zniekształcone. Regeneracja trudna – wprawdzie można powstrzymać odpływ wody rowami, ale zaistniałe procesy murszenia są już nieodwracalne, procesy regeneracji i sukcesji w tych warunkach, nawet po poprawieniu uwodnienia, są nieprzewidywalne.

2.6.2. Gatunki roślin

Nie dotyczy.

2.6.3. Gatunki zwierząt

Bóbr europejski (1337, *Castor fiber*)

Aktualnie w Polsce gatunek niezagrożony. Modelowy przykład gatunku, który „wyszedł” z zagrożenia. Bóbr zniknął z większości obszaru Polski około XVI wieku. Pierwsze profesjonalne próby odtworzenia populacji podjęto w latach 70. XX wieku. Obecnie reintrodukcje są sporadyczne i migracje są głównie samorzutne. Aktualny zasięg gatunku obejmuje cały region kontynentalny. Obecny stan populacji można uważać za sukces programu restytucji bobra mimo niewielkiej zmienności genetycznej populacji i zajmowania środowisk uważanych za marginalne. Pozwala to sądzić, że populacja bobrów będzie przyrastać w przyszłości, o ile powierzchnia siedlisk, które mogą zajmować te zwierzęta, nie ulegnie zmniejszeniu. Ważne również będzie podejmowanie sposobów zmniejszania szkód powodowanych przez bobry, które pojawiają się nieuchronnie. Niezwykle istotne jest jednak wzięcie pod uwagę środowiskotwórczej roli bobrów. Z racji dużych możliwości adaptacji bobrów do środowiska, również zmienionego przez człowieka, w skali Polski zasiedlane są nowe, suboptymalne siedliska: tereny użytkowane rolniczo, stawy rybne. Sprzyja to przyrostowi liczebności i zwiększaniu zasięgu populacji. Jednak, na podstawie oceny eksperckiej, typowe, optymalne siedliska bobrów prawdopodobnie ulegają zmniejszeniu z uwagi na presję na zabudowę przy ciekach wodnych, regulację stosunków wodnych oraz zintensyfikowane odkrzacanie terenów nadwodnych przez właścicieli gruntów rolnych w celu otrzymania subwencji unijnych.

Populacja i perspektywy ochrony w regionie kontynentalnym w Polsce w przekazanym do KE na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej

raporcie z 2013 r. są oceniane jako właściwe (FV), a trend stanu siedlisk jako nieznany (XX). Liczebność szacowana na 30-40 tys., co opiera się na danych GUS, nieoficjalnych danych PZŁ i ankietyzacji nadleśnictw w latach 2004-2005.

W obszarze Bagna Izbickie, wg dotychczasowych danych: bóbr europejski pojawił się na terenie bagien na początku wieku. Nigdy nie był tu introdukowany. Jego kolonizacja ma widoczny trend ze wschodu na zachód. Obecnie na terenie bagien występują 3 rodziny. W rodzinie najczęściej są po 3-4 młode. Prawdopodobnie obecnie żyjące tu bobry są ze sobą powiązane rodzinnie (są to generacje siostrzane). Z perspektywy około 15 lat bytności bobrów na tym terenie widać, iż warunki do życia mają wysmienite. Jest to bezpośrednio związane z kilkoma czynnikami:

- a. istnienie sieci głębokich i szerokich rowów zbierających odprowadzających wodę z okolicznych pól,
- b. mała antropopresja związana tylko z działalnością gospodarczą,
- c. mała sezonowa presja turystów,
- d. praktycznie nieistniejące zagrożenie związane z przemysłem (brak skażenia terenu),
- e. brak wrogów naturalnych.

Z powodu naturalnego wyczerpania się dogodnych do zasiedlenia biotopów na terenie Bagien Izbickich, następuje obecnie kolonizacja terenów sąsiednich.

Gatunek narażony na presję człowieka: zdarzały się przypadki niszczenia budowli bobrzyczych w celu pozbycia się tych zwierząt z okolicy. Działalność bobrów w obecnych lokalizacjach rodzin budzi niekiedy kontrowersje. Bobry upodobały sobie najgłębsze i najszersze rowy. Rowy te wg ludzi mają charakter strategiczny dla funkcjonowania terenów rolniczych na pd. od obszaru. Tamy bobrowe, np. przy „Topolowej drodze” czy na „Wnęce Buszmana”, a także w granicach obszaru (oddz. 26, sąsiedztwo drogi do Izbicy) unieruchamiają wodę przy południowych obrzeżach torfowiska. Spiętrzenie wody na tamach sięga 1 m. Interesariusze wskazują, że spiętrzona woda powyżej tamy podmywa drogi i burty rowów, powoduje podwyższenie poziomu wody na łąkach. Nory kopane w skarpach rowów (dotyczy szczególnie przecinającego obszar kanału Izbica 14 powodują rozmywanie brzegów rowów. Z drugiej strony tamy bobrowe wspomagają działania ochronne w zakresie blokowania odpływu wody rowami (niekiedy a nadbudowywane na zbudowanych przegrodach), piętrzenie wody przez bobry jest więc bardzo pozytywne dla ochrony obszaru.

Obszar ma średnie (C) znaczenie dla ochrony gatunku w Polsce, ale za to gatunek ma duże znaczenie dla obszaru. Gatunek korzystnie wpływa na stosunki wodne torfowiska, jest też gatunkiem zwornikowym dla czerwonończyka nieparka i zalotki większej, które korzystają z biotopów rozwijających się na rozlewiskach bobrowych. Populacja w obszarze stanowi promil populacji polskiej (C) i nie jest izolowana (C). Gatunek jest istotny dla chronionych w obszarze siedlisk przyrodniczych, wspomagając ich ochronę poprzez blokowanie odpływu wody. Siedliska gatunku są dogodne i zachowane w dobrym stanie (A).

Czerwończyk nieparek (1060, *Lycaena dispar*)

Motyl, którego gąsienice żyją na różnych gatunkach szczawii *Rumex spp.* W Polsce uważany za dość częsty. Na poszczególnych (niewielkich obszarowo) stanowiskach w kraju obserwuje się zwykle nie więcej niż kilka osobników, co jest prawdopodobnie związane z ich dość trudną wykrywalnością w terenie. Zmiany w powierzchni zasięgu i wielkości populacji są spowodowane poszerzeniem kręgu roślin żywicielskich gąsienicy; podczas gdy dotychczas był to szczaw lancetowaty (*Rumex hydrolapathum*), obecnie coraz częściej są to inne gatunki szczawii. Negatywne procesy zachodzące w siedliskach wilgotnych (osuszanie, melioracja) są niwelowane przez przystosowanie się gatunku do terenów znacznie suchszych.

perspektywy zachowania. Wg niektórych entomologów czerwonończyk nieparek stał się ostatnio jednym z częstszych motyli dziennych. Daje się zauważyć wyraźny trend wzrostowy, zarówno jeśli chodzi o zajmowane środowiska jak i o wielkość zasięgu. Lokalnie jedna notowano także trendy spadkowe lokalnych populacji.

Stan siedlisk i perspektywy ochrony w regionie kontynentalnym w Polsce w przekazanym do KE na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej raporcie z 2013 r. są oceniane jako właściwe (FV), a populacja jako nieznana (XX), bardzo trudno ją bowiem oszacować.

W obszarze Bagna Izbickie: populacja czerwonończyka nieparka wewnątrz obszaru Natura 2000 jest nieliczna i ograniczona przez zasób odpowiednich siedlisk – jest to gatunek siedlisk eutroficznych, głównie łąk i okrajków licznie porastanych przez szczawie; a w obszarze Natura 2000 takich siedlisk jest niewiele i tylko na marginesach obszaru. Mimo punktowego występowania gatunku w granicach obszaru, ze względu na brak potencjalnych nowych siedlisk wewnątrz obszaru, nie można liczyć na jego zasiedlenie kolejnych miejsc. Obecnie terenem najliczniejszego występowania nieparka są obrzeża (granice i najbliższe sąsiedztwo) Bagien Izbickich. Łącznie populację czerwonończyka – ale występującą głównie w otoczeniu obszaru Natura 2000, a nie w samym obszarze (!) należy określić jako stabilną i silną. To refugium nieparka jest istotną częścią jednego z największych obszarów występowania tego gatunku na terenie Wybrzeża Bałtyku, który ciągnie się od Wierchocina do Cecenowa. Od wielu lat areal opanowany przez czerwonończyka na tych łąkach systematycznie powiększał się. Stało się to możliwe przede wszystkim przez zaniechanie gospodarki rolnej (spowodowany upadłością PGR) oraz brak regularnego oczyszczania rowów. W konsekwencji stworzyły się dobre warunki do rozwoju roślin żywicielskich gąsienicy motyla (szczaw lancetowaty, wodny, kędzierzawy, gajowy). Rośliny te do swojego rozwoju wymagają nasłonecznienia i dużej wilgotności podłoża (szczaw gajowy), niejednokrotnie wręcz lustra wody (szczaw lancetowaty, wodny, kędzierzawy). Roślinność ta obecnie porasta skarpy rowów, dna rowów, strefy ekotonowe. Stabilność populacji jest ściśle uzależniona od stabilności wzrostu i rozwoju roślin żywicielskich. Wprowadzenie programu oczyszczania i modernizacji systemu odwadniającego nie uwzględniającego ochrony stanowisk szczawiów stałoby się przyczyną zachwiania populacją czerwonończyka o trudnych do oszacowania konsekwencjach. Można chronić ten gatunek poprzez odpowiednie modyfikacje prac na rowach: przynajmniej 50% roślin żywicielskich pozostawić nietknięte, okres prac skorelować z kulminacją rójki motyla, aby ograniczyć do minimum możliwości złożenia jaj przez samice na podlegające usunięciu egzemplarze szczawiów, usuwać zakrzaczenia i zadrzewienia zacinające i uniemożliwiające wzrost i rozwój szczawiów.

W 2015 r. czerwonończyka nieparka stwierdzono w jednym miejscu w granicach Bagien Izbickich. Natomiast nieparek jest obecny na przynajmniej 4 refugiach w bliskim sąsiedztwie Obszaru. W tym roku motyl, ze względu na niesprzyjające warunki klimatyczne, miał 1 generacyjny pojaw między 25.06-10.07. W sprzyjających latach pojawia się w I generacji między 5-10.06 i w II generacji między 15-25.08. W miejscu rozwoju zaobserwowano max. 3 samce i 2 samice. Gąsienice nieparka żyją na szczawiu lancetowatym rosnącym w szerokim rowie melioracyjnym z prawej strony drogi gminnej biegnącej przez środek zachodniego kompleksu Bagien Izbickich. Obecnie rów ten pozbawiony jest wody płynącej i zaznacza się jego powolny proces zarastania. Stwarza to niebezpieczeństwo dla przetrwania gatunku. Liczebność odsłoniętych kęp szczawiu lancetowatego szacowana jest na 10-15szt. na 100mb. Stanowisko, z roślinnością eutroficzną, nie jest typowe dla obszaru.

Ponieważ główny obszar występowania lokalnej populacji leży poza granicami obszaru, a jedyne stanowisko w obszarze nie jest istotne dla regionalnej populacji, proponuje się ocenę liczebności gatunku w obszarze na D. Obszar Bagna Izbickie nie jest istotny dla gatunku, który znacznie lepsze warunki znajduje na łąkach poza granicą obszaru.

1042 – zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*

Stanowisko zalotki zostało znalezione po raz pierwszy na tym obszarze. Jest to drugie stwierdzone miejsce gatunku w pasie Pobrzeża Słowińskiego. Ewidentnie, pojawienie się zalotki, wiąże się z obecnością bobra oraz z zastosowaniem systemu zastawek spiętrzających wodę w obszarze. Stanowisko zalotki znajduje się w południowo-zachodnim skraju Bagien Izbickich na rowie melioracyjnym wykonany w układzie Pn-Pd. Liczba samców obserwowanych w optymalnych warunkach dla lotów ważki wahała się od 5 do 10 osobników na 40mb. Prawdopodobny pas rozwoju larw szacuje się na ok. 120-200mb. Szacowanie ilości wylinek jest bardzo utrudnione z powodu bardzo ograniczonej dostępności do brzegów rowu. Populacja została oceniona na ocenę C.

Obecne siedlisko (roślinność i lustro wody) gwarantuje rozród gatunku przez kilka-kilkanaście lat. Wszystko jednak będzie zależało od wahań poziomu lustra wody oraz tempa (naturalnego lub antropogenicznego) procesu eutrofizacji rowu. Miejsce to stanowi również centrum ekspansji gatunku na potencjalnie kształtujące się refugia w niedalekiej przyszłości. Do takiego stwierdzenia uprawnia powstały system rozlewisk (miejsc podtopionych) szczególnie w północno-zachodniej części terenu już w granicach Słowińskiego PN.

Populacja została oceniona ogólnie na ocenę C. Liczebność populacji jest niewielka w porównaniu z krajowymi zasobami i na pewno <2% populacji krajowej (C). Siedlisko gatunku jest dość dobrze wykształcone i zachowane (B). Populacja nie jest izolowana, ale jest położona w pasie północnej granicy zasięgu gatunku, w którym jego stanowiska są znaczne rozproszone (B).

1352 – wilk *Canis lupus*

Obserwacje wyrywkowe: W połowie listopada 2014r. jeden wilk (bez ustalenia płci) przebiegł drogę Głównicy-Izbica w kierunku zachodnim. Nie jest to jedyne potwierdzenie bytowania wilka w tym terenie. We wrześniu 2014 wilki 2 os. były widziane w lokalizacji N 54° 39'46.70" E 17° 27'48.45". Gatunek przechodni, nie będący przedmiotem ochrony (liczebność D).

1355 – wydra *Lutra lutra*

Wyrywkowe dane z wywiadu z mieszkańcami wskazują, że wydra była co najmniej kilkakrotnie obserwowana w sąsiedztwie obszaru, w tym kilkakrotnie żerująca na stawku w pobliżu Lisiej Góry na pn. od obszaru. W granicach obszaru może pojawiać się jako gatunek przechodni. Nie jest przedmiotem ochrony (liczebność D).

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
1.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Drewniany Słup	Powierzchnia siedliska			FV	U1	U1	Pozostałości kopuły torfowiska, obecnie z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		FV			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
2.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i	7120	Kopułki	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Pozostałości kopuły torfowiska, obecnie z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową. Stanowisko było w 2011 r. opisywane w ramach
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			

	stymulowanej regeneracji				Obce gatunki inwazyjne		FV			Państwowego Monitoringu Środowiska, ale jako stanowisko siedliska 4010. Ze względu na różne zestawy wskaźników, wskaźniki nie są bezpośrednio porównywalne.
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
3.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Spalone	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Pozostałości kopuły torfowiska, obecnie z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową. Miejsce po lokalnym pożarze. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		U1			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
4.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej	7120	Pasy	Powierzchnia siedliska			FV	FV		Pozostałości kopuły torfowiska, obecnie z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową. Jeden z lepiej wykształconych płatów, z występowaniem także welnianeczki
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		FV			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			

	regeneracji				Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			darniowej <i>Trichophorum caespitosum</i> . Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
5.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Muły Północ	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Wrzosowisko podszyte torfowcami na przesuszzonej powierzchni torfowiska. Stanowisko było w 2013 r. opisywane przez Grygoruka i in. (2013), ale jako stanowisko siedliska 4010. Ze względu na różne zestawy wskaźników, wskaźniki nie są bezpośrednio porównywalne.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
6.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Muły Wschód	Powierzchnia siedliska			U1	U2		Wrzosowisko z dominacją <i>Calluna vulgaris</i> i <i>Eriophorum vaginatum</i> , z niewielkim udziałem torfowców i <i>Erica tetralix</i> . Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U2			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			

					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		U2			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			U1			
7.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Muły – Zwalona Ambona	Powierzchnia siedliska			U1	U2		Wrzosowisko z dominacją <i>Calluna vulgaris</i> i <i>Eriophorum vaginatum</i> , z niewielkim udziałem torfowców i <i>Erica tetralix</i> . Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U2			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		U2			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			U1			
8.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Sosnowe Wrzosowisko	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Mozaika wrzosowiska z torfowcami i <i>Erica tetralix</i> , zarośli woskownicy <i>Myrica gale</i> i kęp sosny. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		FV			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		FV			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		U1			

					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
9.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Wrzosowisko Za Buszmanem	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Wrzosowisko z torfowcami. Na powierzchni zwykle utrzymuje się woda, z wyjątkiem okresów bardzo suchych. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		FV			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		U1			
				Perspektywy ochrony			FV			
10.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Wrzosowisko Za Pomostem	Powierzchnia siedliska		FV	FV	U1		Stare wrzosowisko z dużymi kępami wrzosu, na nie wyeksploatowanej grzędzie torfowiska między potorfiami. Stanowisko ocenione w 2013 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez R. Stańkę i D. Horabik. Stan siedliska nie zmienił się między 2013 a 2015 r., a różnice ocen wynikają z subiektywizmu niektórych ocen eksperckich.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich	FV	U1			
					Gatunki dominujące	FV	U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	U1	U1			
					Obce gatunki inwazyjne	FV	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych	U1	FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew	FV	FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska	FV	FV			

					Stopień uwodnienia	U1	U1			
					Pozyskanie torfu	FV	U1			
					Melioracje odwadniające	FV	FV			
				Perspektywy ochrony						
11.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Lisia Góra	Powierzchnia siedliska			FV	FV		Dobrze zachowana pozostałość kopuły torfowiska, porośnięta wrzosowiskiem podszytym torfowcami, z <i>Erica tetralix</i> i <i>Trichophorum caespitosum</i> . Stanowisko było w 2011 r. opisywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, ale jako stanowisko siedliska 4010. Ze względu na różne zestawy wskaźników, wskaźniki nie są bezpośrednio porównywalne.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		FV			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		FV			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
12.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Wielka Kopuła	Powierzchnia siedliska			FV	U1		Największa pozostałość kopuły torfowiska. Wyraźnie zaznaczona w terenie kopuła, z roślinnością wrzosowiskową; dość skąpy udział torfowców. Słabo zagrożona zarastaniem. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		FV			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		FV			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		U1			
					Pozyskanie torfu		FV			

					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			FV			
13.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Potorfia Wschodnie	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Kompleks potorfi na wsch. skraju obszaru, zarastający drzewami. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		U1			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		FV			
					Pozyskanie torfu		U1			
					Melioracje odwadniające		FV			
				Perspektywy ochrony			U1			
14.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Potorfie na Młach	Powierzchnia siedliska			U1	U1		Duże regenerujące się potorfie w zach. części obszaru. Roślinność torfowiskowa, nałot młodych drzew. Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów		U1			
					Obce gatunki inwazyjne		FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew		U1			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska		FV			
					Stopień uwodnienia		FV			
					Pozyskanie torfu		U1			
					Melioracje odwadniające		FV			

				Perspektywy ochrony			FV			
15.	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	Potorfie Za Pomostem	Powierzchnia siedliska		xx	FV	FV		Dobrze regenerujące się potorfie, zarośnięte bagnem <i>Ledum palustre</i> i torfowcami. Stanowisko ocenione w 2013 przez Grygoruka i in. (2013). Stan siedliska nie zmienił się między 2013 a 2015 r., a różnice ocen wynikają z subiektywizmu niektórych ocen eksperckich.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich	FV	FV			
					Gatunki dominujące	U1	FV			
					Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	U1	FV			
					Obce gatunki inwazyjne	FV	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV	FV			
					Obecność krzewów i podrostu drzew	FV	U1			
					Udział dobrze wykształconych płatów siedliska	U1	FV			
					Stopień uwodnienia	FV	FV			
					Pozyskanie torfu	FV	U1			
					Melioracje odwadniające	U1	FV			
				Perspektywy ochrony		FV	FV			

L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
1.	Bory i lasy bagienne	91D0	Bór Północno-wschodni	Powierzchnia siedliska			FV	U1	U2	Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U1			
					Gatunki dominujące		U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Uwodnienie		U1			
					Wiek drzewostanu		U1			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		U1			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		U1			
					Występowanie mchów torfowców		U1			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1			
					Struktura pionowa		FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		xx			

				Perspektywy ochrony			FV			
2.	Bory i lasy bagienne	91D0	Brzezina Przy Moroszcze	Powierzchnia siedliska		xx	FV	U1		Stanowisko ocenione wcześniej w 2013 r. przez Grygoruka i in. (2013). Stan siedliska nie zmienił się między 2013 a 2015 r., a różnice ocen wynikają z subiektywizmu niektórych ocen eksperckich.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	FV	U1			
					Gatunki dominujące	U2	U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie	FV	FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	U2	FV			
					Uwodnienie	U1	U1			
					Wiek drzewostanu	U1	U1			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	U1	U1			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości	U1	U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu	FV	U1			
					Występowanie mchów torfowców	U1	U1			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek	U1	U1			
					Struktura pionowa	FV	FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	FV	FV			
					Inne zniekształcenia	xx	FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	xx	xx			
				Perspektywy ochrony		FV	FV			
3.	Bory i lasy bagienne	91D0	Brzezina Za Mułami	Powierzchnia siedliska			FV	U2		Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U1			
					Gatunki dominujące		U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			

					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			można by porównać jego obecny stan.
					Uwodnienie		U1			
					Wiek drzewostanu		U2			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		U1			
					Występowanie mchów torfowców		U2			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1			
					Struktura pionowa		FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		xx			
					Perspektywy ochrony		U2			
4.	Bory i lasy bagienne	91D0	Bór Południowo-Wschodni	Powierzchnia siedliska			FV	U1		Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		FV			
					Gatunki dominujące		U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Uwodnienie		U1			
					Wiek drzewostanu		U1			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			

					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		U1			
					Występowanie mchów torfowców		U1			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1			
					Struktura pionowa		FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX			
				Perspektywy ochrony			U1			
5.	Bory i lasy bagienne	91D0	Bór Za Kopułkami	Powierzchnia siedliska			FV	U2		Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U1			
					Gatunki dominujące		U2			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Uwodnienie		U1			
					Wiek drzewostanu		U1			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		U1			

					Występowanie mchów torfowców		U2			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1			
					Struktura pionowa		FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		xx			
					Perspektywy ochrony		U2			
6.	Bory i lasy bagienne	91D0	Brzezina za Buszmanem	Powierzchnia siedliska			FV	U2		Stanowisko po raz pierwszy opisane metodą wskaźnikową, brak wcześniejszych danych, z którymi można by porównać jego obecny stan.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U1			
					Gatunki dominujące		U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Uwodnienie		U2			
					Wiek drzewostanu		U2			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		U1			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		U1			
					Występowanie mchów torfowców		U2			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1			
					Struktura pionowa		FV			

7.	Bory i lasy bagienne	91D0	Wąska Brzezina		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		xx			
					Perspektywy ochrony		U1			
				Powierzchnia siedliska		xx	FV	U2		Stanowisko ocenione wcześniej w 2013 r. przez Grygoruka i in. (2013). Stan siedliska nie zmienił się między 2013 a 2015 r., a różnice ocen wynikają z subiektywizmu niektórych ocen eksperckich.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	FV	U1			
					Gatunki dominujące	U2	U1			
					Obce gatunki inwazyjne w runie	FV	FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	U1	FV			
					Uwodnienie	U2	U2			
					Wiek drzewostanu	U2	U2			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	U1	FV			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości	U1	U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu	FV	U1			
					Występowanie mchów torfowców	U1	U1			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek	U1	U1			
					Struktura pionowa	FV	FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	FV	FV			
					Inne zniekształcenia	xx	FV			

					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	U1	xx			
				Perspektywy ochrony			U1			
8.	Bory i lasy bagienne	91D0	Potorfia Lisia Góra	Powierzchnia siedliska			FV	U1		Stanowisko ocenione wcześniej w 2013 r. przez Grygoruka i in. (2013), ale zaliczone przez tych autorów do siedliska 7120. Ze względu na różne zestawy wskaźników, bezpośrednie porównanie ocen nie jest możliwe.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		FV			
					Gatunki dominujące		FV			
					Obce gatunki inwazyjne w runie		FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV			
					Uwodnienie		FV			
					Wiek drzewostanu		U2			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie		FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		FV			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości		U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu		FV			
					Występowanie mchów torfowców		FV			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek		FV			
					Struktura pionowa		FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV			
					Inne zniekształcenia		FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		xx			
				Perspektywy ochrony			U1			

9.	Bory i lasy bagienne	91D0	Bór Bagienny przy Lisiej Górze	Powierzchnia siedliska		xx	FV	U1		Stanowisko ocenione wcześniej w 2013 r. przez Grygoruka i in. (2013). Stan siedliska nie zmienił się między 2013 a 2015 r., a różnice ocen wynikają z subiektywizmu niektórych ocen eksperckich.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	FV	FV			
					Gatunki dominujące	U1	FV			
					Obce gatunki inwazyjne w runie	FV	FV			
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	U1	FV			
					Uwodnienie	U1	U1			
					Wiek drzewostanu	U1	U1			
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV			
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	U1	U1			
					Martwe drewno leżące lub stojące >3m dł. i 50 cm grubości	U1	U2			
					Naturalne odnowienie drzewostanu	U1	U1			
					Występowanie mchów torfowców	U2	U1			
					Występowanie charakterystycznych krzewinek	FV	FV			
					Struktura pionowa	FV	FV			
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	FV	FV			
					Inne zniekształcenia	xx	FV			
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	xx	xx			
				Perspektywy ochrony		FV	FV			

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Gatunek	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
Bóbr <i>Castor fiber</i>	1337	Bagna Izbickie (cały obszar)	Stan populacji	Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku		FV	FV	FV	
				Indeks populacyjny		U1			
				Roczny wskaźnik wzrostu populacji		XX			
				Zagęszczenie rodzin		FV			
			Stan siedliska	Baza pokarmowa		FV			
				Udział siedliska kluczowego dla gatunku		FV			
				Charakter strefy brzegowej		FV			
				Stopień antropopresji		FV			
			Perspektywy ochrony/zachowania			FV			

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Gatunek	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	1042	Wnęka Buszmana (rozlewisko bobrowe)	Stan populacji	Liczba samców		FV	FV	FV	
				Liczba wylinek		XX			
			Stan siedliska	Występowanie sprzyjających gatunków		FV			
				Występowanie roślinności dogodnej dla gatunku		FV			
				Charakterystyka otoczenia		FV			
			Perspektywy ochrony/zachowania			FV			

Dla siedlisk przyrodniczych założono w zasadzie powtórzenie oceny w punktach opisanych przez Grygoruka i in. (2013). Nie spodziewano się wprawdzie, by w okresie 2013-2015 zaszły istotne zmiany w stanie roślinności (w 2013 i 2015 r. różne mogło być natomiast uwodnienie), ale powtórzenie obserwacji miało na celu sprawdzenie, czy metodyka PMS zapewnia powtarzalność lokalizacji punktów monitoringu i powtarzalność ocen. Obserwacje Grygoruka i in. (2013) udało się powtórzyć na wszystkich punktach z wyjątkiem jednego płatu wrzosowiska (biochora C605).

Jedna z powierzchni opisanych przez Grygoruka i in. (2013) jako siedlisko 7120 została przez nas ujęta jako inicjalna postać boru bagiennego – siedliska 91D0. Charakter tego płatu jest przejściowy między torfowiskiem a borem bagiennym i oba ujęcia są uprawnione. Oczywiście, w tym przypadku nie można bezpośrednio porównać ocen wskaźników i parametrów.

Dla siedliska 91D0 wyniki mogły być bezpośrednio porównane: okazało się że przyjęta w metodzie GPS lokalizacja zdjęć za pomocą GPS nie zapewnia powtarzalności lokalizacji zdjęć fitosocjologicznych i transektów, co zwłaszcza w mozaikowych płatach z udziałem potoń prowadzi do znacznych różnic w treści zdjęć fitosocjologicznych wykonanych teoretycznie w tych samych lokalizacjach. Niezależnie od powyższego, niektóre różnice w treści zdjęć wynikają z różnic w doświadczeniu obserwatorów (np. zdolność wyszukiwania i identyfikacji gatunków mchów i wątrobowców). Porównanie opisowych charakterystyk badanych płatów prowadziło do wniosku, że nie zaszły istotne zmiany między 2013 a 2015 r. Jednak, w ocenie wskaźników, a w konsekwencji nawet w ocenie parametrów i ocenie ogólnej, wystąpiły różnice. Oceny większości, ale nie wszystkich wskaźników w 2013 i 2015 r. były wprawdzie podobne, ale ocena niektórych wskaźników – w szczególności „gatunki dominujące”, „ekspansywne gatunki rodzime” i „martwe drewno grubowymiarowe” okazała się silnie zależna od subiektywnych interpretacji eksperta.

Dla siedliska 7120 wyniki mogły być bezpośrednio porównane na jednej powierzchni zlokalizowanej w potoń. Podobnie jak w przypadku poprzedniego siedliska, dają się zauważyć różnice w ocenie niektórych wskaźników, wynikające najprawdopodobniej z elementu subiektywizmu w metodzie, a nie z rzeczywistych zmian; z porównania opisowej charakterystyki płatu wynika, że charakter płatu nie zmienił się znacząco.

Dla pozostałości powierzchni torfowiska wyniki nie mogły być bezpośrednio porównane, ponieważ Grygoruk i in. (2013) ujmował te powierzchnie jako siedlisko 4010, a obecnie ujmujemy je jako siedlisko 7120, z przyczyn omówionych już wyżej. Oznacza to zastosowanie innego zestawu wskaźników.

Oprócz powtórzenia obserwacji w miejscach opisanych przez Grygoruka i in. (2013), powtórzono obserwacje stanowisk „Kopułki” i „Lisia Góra”, które sami opisaliśmy w 2011 r. w ramach monitoringu siedliska 4010. Podobnie jak poprzednim przypadku, wyniki nie mogły być bezpośrednio porównane, ze względu na obecne ujęcie tych płatów jako siedliska 7120 i zastosowanie odmiennego zestawu wskaźników. Jednak, zarówno opisowe charakterystyki płatów jak i informacje zapamiętane przed czterema laty, sugerują że stan tych płatów nie zmienił się istotnie.

Powierzchnia „Wrzosowisko za Pomostem” (siedlisko 7120) powtarza powierzchnię opisaną w ramach Państwowego Monitoringu Przyrodniczego siedliska 7120 przez Stańko i Horabik (2013). Podobnie jak poprzednio, dają się zauważyć różnice w ocenie niektórych wskaźników, wynikające najprawdopodobniej z elementu subiektywizmu w metodzie, a nie z rzeczywistych zmian; z porównania opisowej charakterystyki płatu wynika, że charakter płatu nie zmienił się znacząco.

Poza powtórzeniem opisów w punktach już wcześniej opisywanych punktach, opisu dokonano na licznych dodatkowych stanowiskach rozmieszczonych tak, by zapewnić ich rozmieszczenie we wszystkich częściach obszaru.

Z dotychczasowych doświadczeń w ocenie stanu siedlisk przyrodniczych w obszarze wynika, że:

1. Tylko monitoring polegający na powtarzaniu zdjęć fitosocjologicznych w za stabilizowanych punktach może zapewnić powtarzalność miejsca wykonania zdjęcia, i tym samym dać podstawy do punktowej oceny zmian roślinności.
2. Podstawą monitoringu powinno być analizowanie pełnych, opisowych danych o monitorowanych stanowiskach i porównywanie wartości wskaźników – ze zwróceniem uwagi na margines subiektywizmu ocen (w tym subiektywizmu w interpretacji niektórych gatunków jako ‘inwazyjnych’, struktury fitocenozy jako „typowej” lub „zniekształconej”). Porównywanie samych ocen (w skali FV, U1, U2) wskaźników, parametrów czy ocen ogólnych nie jest prawidłowe. Protokół monitoringu powinien przewidywać odnoszenie się, już podczas obserwacji na gruncie, do poprzedniego opisu danego płatu, wraz z próbą interpretacji już na gruncie, czy stwierdzane różnice mogą być wynikiem rzeczywistych zmian, czy też są raczej wynikiem odmiennych interpretacji eksperckich.

Równocześnie, żadne przesłanki nie świadczą, by w ostatnich latach stan siedlisk przyrodniczych na badanych stanowiskach znacząco się zmienił.

We wcześniejszych opisach Bagien Izbickich (w tym w projekcie planu ochrony rezerwatu przyrody – Kujawa-Pawlaczyk i in. 2009) nie stosowano metody oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych za pomocą parametrów i wskaźników, dlatego aktualne wyniki nie mogą być porównane ze stanem opisanym w tych opracowaniach.

Dla zwierząt:

- Oceny stanu populacji i siedliska zalotki większej dokonano na jedynym znalezionym stanowisku. Wskaźnika liczby wylinek nie udało się ocenić ze względu na brak dostępu do strefy brzegowej rozlewiska;
- Zgodnie z metodyką oceny stanu ochrony bobra, cały obszar stanowi jedno stanowisko monitoringowe.

4. Analiza zagrożeń

L. p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Biochory: f852, c5cd, 57b8, 0e24, a635, 1844, b853, 1582, 3661, 117f, fe49, 05a8, 4415, d30d, be25, 82fc, d3c3, 7c1a, ee1d, 728c, 5d89, 684f, 971d, 46c3, e3cc, 8d68, 2541, 677b, dbef, 51a3, 3f45, 2673, d512, a9a5, 2c88, 9c52, 0408, 4c34, 39dc, 8017, 4f45, 4df6, 8ac0, ba1d, 7fc4, 0893, 4066, bba7, ef29, 8a95, 9475, 61f4, e648, 61f4, 2840, 2404, e63d, 6823, 0d1f, c033, aa1b, e950, 1b32, 54af, 7955, 7ee9, 21ed, a532, 0a35, a8e4, 3e7b, 07f5, 1304, 2a83, 49ca, e2ca, fc4f, 74cd, 5f4f, 5b30, 1427, 948e, 1572, b33b, 159e, c81c, 8d8d, aaff, f1d9, c8be, e496, 26f9, 6c4c, 69a7, 3f5b, 6710, 4df7.	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych M01.02 – susze i zmniejszenie opadów K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	<p>J02: Podstawowym zagrożeniem jest przesuszenie torfowiska, które ma następujące przyczyny antropogeniczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wskutek zmian klimatycznych występują długie okresy susz letnich, a opady nie odtwarzają w pełni nasycenia torfowiska wodą (M01.02); 2. Torfowisko, dawniej otoczone terenami bagiennymi, jest obecnie otoczone zmeliorowanymi łakami, choć miejscowo zabagniającymi się. Leżą one na tym samym złożu torfów niskich, które podściela torfowisko Bagna Izbićkie. Odprowadzanie wody z tych łak może pogarszać bilans wody torfowiska. 3. Pozostałości dawnych rowów w granicach obszaru, mimo zablokowania niektórych rowów zastawkami, wciąż w okresie wiosennym odprowadzają wodę z torfowiska, co niekorzystnie wpływa na bilans wodny. 4. Znaczne obecne zalesienie torfowiska jest przyczyną silnej transpiracji wody przez roślinność drzewiastą. 5. Dawne przekształcenia przez kopanie torfu skutkują przesuszeniem grzęd i wyniesień między potorfiami, nawet jeśli same potorfie pozostają silnie uwodnione. W ten sposób przesuszeniu podlegają pofragmentowane pozostałości dawnej powierzchni torfowiska, czyli fragmenty z najcenniejszą roślinnością <p>Skutkiem przesuszenia są zachodzące w większości płatów siedliska niekorzystne procesy sukcesji (K02), polegające na zarastaniu płatów roślinności torfowiskowej drzewami. Dotyczy to zarówno większości pozostałości dawnej powierzchni torfowiska, jak i niektórych potorfi. Skutkiem zarośnięcia drzewami jest rozwój mało cennych przyrodniczo, uproszczonych fitocenoz leśnych, kosztem roślinności torfowiskowej i wrzosowo-torfowiskowej. W wyniku zarośnięcia drzewami wzmagana jest dodatkowo transpiracja wody i może zostać przerwany proces torfotwórczy. Zjawisko zarastania drzewami zachodzi obecnie w większości płatów siedliska (z wyłączeniem tylko kilku najlepiej zachowanych pozostałości kopuły torfowej), choć z różną intensywnością. Jest powstrzymywane tylko przez zabiegi ochrony czynnej polegające na usuwaniu drzew i odrośli po usunięciu drzew.</p> <p>J02.01.02: Potencjalnym zagrożeniem byłyby wszelkie działania prowadzące do wzmożenia odpływu wody z torfowiska Bagna Izbićkie bądź z terenów sąsiednich na tym samym złożu torfowym, w szczególności odtworzenie funkcjonalności rowów A-11 lub A-26 (obecnie zarośniętych), odtwarzanie i odnawianie rowów w</p>

					<p>granicach obszaru, albo likwidacje tam bobrowych.</p> <p>Prace utrzymaniowe kanału Izbica 14 na odcinku przylegającym do granic obszaru byłyby na pewno potencjalnym zagrożeniem, gdyby wykraczały poza bieżące usuwanie namulów tj. gdyby obejmowały pogłębienie kanału z wydobywaniem utworów mineralnych z jego dna. O ile będą ograniczone do usuwania organicznych namulów, a odpływ wody z torfowiska do tego kanału zostanie wcześniej skutecznie zablokowany, prace takie niekoniecznie będą zagrożeniem dla chronionego siedliska, lecz powinna o tym rozstrzygnąć ekspertyza zaplanowana jako jedno z działań ochronnych.</p> <p>Ewentualne usuwanie tam bobrowych piętrzących wodę w obszarze wpisywałoby się w potencjalne zagrożenie. Urealnienie się tego zagrożenia zależy od szczegółowego położenia tamy i powstającego za nią rozlewiska względem płatów siedliska i musi być oceniane indywidualnie. Podobnie, ewentualne usuwanie tam bobrowych na rowach w sąsiedztwo obszaru potencjalnie może pośrednio oddziaływać negatywnie na warunki wodne obszaru, ale występowanie realnego zagrożenia musi być oceniane indywidualnie.</p> <p>Wskazane zagrożenia dotyczą wszystkich płatów siedliska, choć powaga zagrożenia w poszczególnych płatach jest zróżnicowana. Wszystkie płaty pozostałości dawnej powierzchni torfowiska wykazują objawy przesuszenia, które najsłabsze jest na zaznaczających się w reliefie pozostałościach kopuły torfowiska (Pasy, Wielka kopuła, Lisia Góra. Torfowisk Za Buszmanem), a najsilniejsze – w zachodniej części obszaru (Muły). Dla regenerujących się potorfi przesuszenie jest zagrożeniem potencjalnym; zaznacza się w suchych latach i wyjątkowo suchych okresach roku. Ewentualne działania człowieka w sąsiedztwie obszaru prowadzące do pogłębienia rowów, udrożnienia rowów i w konsekwencji do przyspieszenia odpływu wody ze złoża torfów niskich podścielającego torfowisko wysokie Bagien Izbickich są potencjalnym zagrożeniem dla wszystkich płatów siedliska. Być może urealnieniu tego zagrożenia w przypadku prac utrzymaniowych (odmuleniowych) kanałów i rowów w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 można będzie zapobiec za pomocą odpowiednich środków minimalizujących, jednak czy tak będzie rzeczywiście – musi być rozstrzygane indywidualnie.</p>
2.	91D0 - bory i lasy (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> ,	Biochory: fe19, d7ee, 43a3, 5a37, 9710, 2747, 31ec, c350, a05f, 3abf, cdb1, 2b5f, 55be, 2aac, cd06, 29ff, 63dd, b14c, 6125, 3184, 74f9, ec0a, 0eac, 1486, b298,	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	<p>J02: Podstawowym zagrożeniem jest przesuszenie torfowiska, które ma następujące przyczyny antropogeniczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wskutek zmian klimatycznych występują długie okresy susz letnich, a opady nie odtwarzają w pełni nasycenia torfowiska wodą (M01.02); 2. Torfowisko, dawniej otoczone terenami bagiennymi, jest obecnie otoczone zmeliorowanymi łąkami, choć miejscowo zabagniającymi się. Leżą one na tym samym złożu torfów niskich, które podściela torfowisko Bagna Izbickie.

	<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	9800, abbf, e596, e33e, 2e92, 51ee, 7629, 6c0a.	K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja E03 – odpady, ścieki	<p>3. Odprowadzanie wody z tych łąk może pogarszać bilans wody torfowiska.</p> <p>4. Pozostałości dawnych rowów w granicach obszaru, mimo zablokowania niektórych rowów zastawkami, wciąż w okresie wiosennym odprowadzają wodę z torfowiska, co niekorzystnie wpływa na bilans wodny.</p> <p>5. Znaczne obecne zalesienie torfowiska jest przyczyną silnej transpiracji wody przez roślinność drzewiastą.</p> <p>6. Dawne przekształcenia przez kopanie torfu skutkują przesuszeniem grzęd i wyniesień między potorfiami, nawet jeśli same potorfia pozostają silnie uwodnione. W ten sposób przesuszeniu podlegają fragmenty zajęte przez bory i lasy bagienne na grzędach i wyniesieniach.</p> <p>Skutkiem przesuszenia są zachodzące w większości płatów siedliska niekorzystne procesy rozwoju fitocenoz (K02) w kierunku leśnych zbiorowisk zastępczych pozbawionych elementów torfotwórczych i torfowiskowych. Przejawem tych zmian jest nisko występowanie torfowców, szerokie rozpowszechnienie trzęślicy modrej (wskazującej na warunki zmiennowilgotne, zaburzone), ekspansja gatunków nietorfowiskowych jak jeżyny, śmiałek pogięty, borówka czernica czy borówka brusznica. Takich zmian degeneracyjnych unikają tylko lasy w potorfiach, w tym inicjalne postaci boru bagiennego rozwinięte w niektórych potorfiach.</p> <p>J02.01.02: Potencjalnym zagrożeniem byłyby wszelkie dodatkowe działania prowadzące do wzmożenia odpływu wody z torfowiska Bagna Izbickie bądź z terenów sąsiednich na tym samym złożu torfowym, w szczególności odtworzenie funkcjonalności rowów A-11 lub A-26 (obecnie zarośniętych), odtwarzanie i odnawianie rowów w granicach obszaru, albo likwidacje tam bobrowych.</p> <p>Prace utrzymaniowe kanału Izbica 14 na odcinku przylegającym do granic obszaru byłyby na pewno potencjalnym zagrożeniem, gdyby wykraczały poza bieżące usuwanie namulów tj. gdyby obejmowały pogłębienie kanału z wydobywaniem utworów mineralnych z jego dna. O ile będą ograniczone do usuwania organicznych namulów, a odpływ wody z torfowiska do tego kanału zostanie wcześniej skutecznie zablokowany, prace takie niekoniecznie będą zagrożeniem dla chronionego siedliska, lecz powinna o tym rozstrzygnąć ekspertyza zaplanowana jako jedno z działań ochronnych.</p> <p>Ewentualne usuwanie tam bobrowych piętrzących wodę w obszarze wpisywałoby się w potencjalne zagrożenie. Urealnienie się tego zagrożenia zależy od szczegółowego położenia tamy i powstającego za nią rozlewiska względem płatów siedliska i musi być oceniane indywidualnie, z wzięciem jednak pod uwagę, że zatrzymanie wody nawet poza płatami siedliska korzystnie oddziałuje na uwodnienie siedliska w obszarze. Przypadki lokalnego wytapiania płatów siedliska w wyniku rozlewisk bobrowych (lokalnej śmierci drzew) są w szerszej</p>
--	---	---	---	--

					<p>skali pozytywne dla siedliska i dla całego obszaru Natura 2000 i nie powinny być interpretowane jako zagrożenie.</p> <p>Podobnie, ewentualne usuwanie tam bobrowych na rowach w sąsiedztwo obszaru potencjalnie może pośrednio oddziaływać negatywnie na warunki wodne obszaru, ale występowanie realnego zagrożenia musi być oceniane indywidualnie.</p> <p>E03: Zarejestrowano stosunkowo znaczne, jak na trudno dostępny obszar, zaśmiecenie lasów, głównie szklanymi i plastikowymi butelkami po napojach alkoholowych i chłodzących. Zjawisko jest związane prawdopodobnie z penetracją obszaru przez ludność okoliczną, w poszukiwaniu poroży jeleni oraz w celu zbioru żurawiny. Zjawisko zaśmiecenia, a także intensywną penetrację w poszukiwaniu poroży (mimo obowiązującego zakazu ruchu pieszego, zbierania poroży i zbierania żurawiny w rezerwacie przyrody pokrywającym się z obszarem) potwierdza także opinia Nadleśnictwa Damnica). Zanotowano również przypadek nielegalnego wylewania gnojowicy do lasu, który choć w 2015 r. był zlokalizowany poza płatami chronionego siedliska, świadczy o przynajmniej potencjalnej możliwości powtórzenia się takich incydentów w chronionym siedlisku.</p> <p>Wskazane zagrożenia dotyczą wszystkich płatów siedliska, choć powaga zagrożenia w poszczególnych płatach jest zróżnicowana. Wszystkie płaty siedliska poza tymi, które świeżo rozwinęły się w zarastających potorfiach, są znacząco przesuszone. Dla płatów w potorfiach przesuszenie jest zagrożeniem potencjalnym; zaznacza się w suchych latach i wyjątkowo suchych okresach roku. Ewentualne działania człowieka w sąsiedztwie obszaru prowadzące do pogłębienia rowów, udroźnienia rowów i w konsekwencji do przyspieszenia odpływu wody ze złoża torfów niskich podścielającego torfowisko wysokie Bagien Izbičkih są potencjalnym zagrożeniem dla wszystkich płatów siedliska. Być może urealnieniu tego zagrożenia w przypadku prac utrzymaniowych (odmuleniowych) kanałów i rowów w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 można będzie zapobiec za pomocą odpowiednich środków minimalizujących, jednak czy tak będzie rzeczywiście – musi być rozstrzygane indywidualnie.</p>
3.	1337 – bóbr europejski	Stanowiska: 8bc2, 6e72, c831, aa04, b0ad, 2d7a, f6c1, bee2, 8475, 44e2, d57c, 64fd, d1b5, 9431, 10e2, 73bd, 206d, 74ad, a2b7, 0146, f5f5, d785, 514f, 97e2, 40e2, be43, 3aab, 3209, 1131, a858, 2fd0,	G05.04 – wandalizm D01.02 –drogi E03 – odpady, ścieki	J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	G05.04: Zanotowano przejawy niszczenia żeremi i tam bobrowych, które prawdopodobnie wpływają na behavior i rozmieszczenie zwierząt. Świadczą o tym bezpośrednio przypadki niszczenia tam i schronień oraz proporcja punktów ze starymi i punktów ze świeżymi śladami działalności bobrów, która sugeruje że w niektórych częściach obszaru bobry zostały zmuszone do przesunięcia centrów swojej aktywności. W/w działania w stosunku do bobrów nie były legalne (wg informacji RDOŚ nie wydawano, ani w samy m obszarze ani w jego sąsiedztwie, zezwoleń na odstępstwa od zakazów ochrony gatunkowej bobra) i dlatego zostały sklasyfikowane jako wandalizm.

		2906, eeb4, b1e9, c02b, 799d, 756f, 61cb.			<p>D01.02: Droga powiatowa Główny-Izbica stwarza zagrożenie śmiercią bobrów w wypadkach komunikacyjnych. Notowane były przypadki takich wypadków, ze skutkiem śmiertelnym dla bobra. Poziom zagrożenie nie jest jednak wysokie. Ruch na drodze jest stosunkowo niewielki, a jej stan techniczny ogranicza możliwość rozwijania większych prędkości.</p> <p>E03: W rejonie „wnęki Buszmana” odnotowano przypadek wylewania gnojowicy na skarpę rowu zasiedlonego przez bobry.</p> <p>J02.01.02 – zagrożeniem potencjalnym jest ewentualne rozbieranie tam bobrowych oraz wszelkie działania które spowodowałyby spływ wody z rozlewisk bobrowych. Zagrożenie to stałoby się realne, gdyby dotknęło te tamy i rozlewiska, które są aktualnie wykorzystywane przez bobry, np. przy których są zlokalizowane czynne nory lub żeremia, albo aktualne miejsca żerowania. W obszarze notowano przypadku opuszczenia przez bobry żeremia po spuszczeniu wody w wyniku udrożnienia przepustu, co potwierdza możliwość zaistnienia takiego oddziaływania. Likwidacja starych tam i rozlewisk, nad którymi bobry aktualnie nie bytują, nie musi być zagrożeniem dla bobrów, choć musi być rozważona z punktu widzenia innych przedmiotów ochrony, dla których te tamy i rozlewiska mogą mieć znaczenie.</p> <p>Zagrożenia dotyczą wszystkich obecnych i wszystkich ewentualnych przyszłych stanowisk gatunku w obszarze.</p>
4.	1042 - zalotka większa	Stanowisko: 7b71	X – brak zagrożeń	<p>G05.04 – wandalizm</p> <p>J02.01.02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych</p>	<p>Nie ma aktualnych zagrożeń dla gatunku w obszarze. Jednak, siedliska gatunku są zależne od rozlewisk bobrowych; należy oczekiwać że obecność zalotki w obszarze będzie dynamiczna, odzwierciedlająca dynamikę podpiętrzania wody przez bobry. Wszystkie czynniki mogące zagrażać populacji bobra i tworzonemu przez bobry rozlewiskom są więc pośrednio potencjalnymi zagrożeniami dla funkcjonowania populacji zalotki większej w obszarze. W szczególności obejmuje to nielegalne niszczenie tam i schronień bobrowych (G05.04).</p> <p>J02.01.02. Potencjalnym zagrożeniem dla zalotki byłyby ewentualne próby odwadniania i osuszania powstających rozlewisk, w tym także poprzez usuwanie tam bobrowych, zarówno tych już zasiedlonych przez zalotkę, jak i tych stwarzających jej dopiero potencjalne siedliska do zasiedlenia. Realność tego zagrożenia zależy od przydatności konkretnego rozlewiska dla gatunku, tj. zagrożeniem nie byłaby likwidacja tych rozlewisk, co do których upewniono się, że mimo przynajmniej kilkuletniego istnienia nie zostały zasiedlone przez zalotkę, z czego można wnioskować, że nie są dla niej odpowiednie.</p> <p>Zagrożenia dotyczą jednego istniejącego w obszarze stanowiska, będą jednak także dotyczyć wszystkich ewentualnie nowo powstających stanowisk gatunku.</p>

Przedstawiona identyfikacja zagrożeń oparta jest na wizji terenowej przeprowadzonej w ramach prac nad niniejszym planem w 2015 r. Zagrożenia były identyfikowane przy szczegółowym opisie wybranych płatów siedlisk oraz stanowisk zwierząt. Te same typy zagrożeń powtarzały się na wszystkich stanowiskach, choć z różną intensywnością, a niekiedy tylko jako potencjalne. Ze względu na spójność hydrologiczną torfowiska, zagrożenie warunków wodnych powodowane jest przez odwadnianie torfowiska nawet w pewnej odległości od chronionych płatów siedlisk, a więc dotyczy także tych płatów, które nie są przecięte żadnymi rowami.

Wcześniej zagrożenia dla wybranych płatów siedlisk były wskazywane w ramach oceny stanu rezerwatu przyrody dokonanej przez Grygoruka i in. (2013), gdzie wskazano ogólnie zagrożenie J02 (antropogeniczne zmiany stosunków wodnych) dla wszystkich opisanych stanowisk siedliska 91D0 oraz siedliska 7120 (przez Grygoruka opisanego jako siedliska 7120 i 4010) i dodatkowo zagrożenie K02 (ewolucja biocenotyczna, sukcesja) dla wszystkich opisanych stanowisk siedliska 7120. Panorama zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych od czasu prac Grygoruka i in. (2013) nie zmieniła się.

5. Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	U1	<p>Odtworzenie i utrzymanie nieleśnej roślinności o charakterze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszarów z wrzoścem bagiennym, lub - wrzosowisk z gatunkami torfowiskowymi, lub - mozaiki roślinności mszarno-wrzosowiskowej, zarośli wokosownicy europejskiej i kęp drzew zajmujących nie więcej niż 30% powierzchni, na fragmentach dawnej powierzchni torfowiska, na powierzchni nie mniej niż 110 ha. <p>Utrzymanie nieleśnej roślinności torfotwórczej, z warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce i z nie większym niż 30% udziałem drzew, w potorfiałach na powierzchni nie mniejszej niż 40 ha.</p> <p>Poprawa uwodnienia płatów siedliska poprzez wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód z płatów siedliska i z ich sąsiedztwa..</p>	Osiągnięcie stanu FV oznaczałoby odtworzenie żywego torfowiska wysokiego, co nie będzie możliwe w realnej perspektywie czasowej, ze względu na nieodwracalne zniszczenia reliefu torfowiska. Proces ten wymagałby odbudowy ciągłego akrotelm, a więc wpraw zarośnięcia potorfii i wyrównania się ich poziomu z pozostałościami dawnej powierzchni torfowiska, co musiałoby trwać co najmniej kilkaset lat. Osiągnięcie zakładanych celów będzie oznaczać utrzymanie dzisiejszego arealu siedliska i poprawę jego stanu w stosunku do stanu dzisiejszego, mimo że poprawa ta nie przełoży się na zmianę obecnej oceny zbiorczej stanu siedliska (U1).
2.	91D0 - bory i lasy (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi- Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	U2	<p>Odtworzenie i utrzymanie występowania ciągłej pokrywy torfowców co najmniej we wszystkich potorfiałach występujących wewnątrz płatów siedliska, z ewentualnym dopuszczeniem lokalnej śmierci drzew w miejscach silnie uwodnionych.</p> <p>Poprawa uwodnienia płatów siedliska poprzez wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód z płatów siedliska i z ich sąsiedztwa.</p>	Osiągnięcie stanu FV nie będzie możliwe w realnej perspektywie czasowej, ze względu na nieodwracalne zniszczenia reliefu torfowiska i jego stosunków wodnych. Możliwa jest poprawa uwodnienia, i w konsekwencji struktury, tylko niektórych fragmentów siedliska – położonych w potorfiałach i w sąsiedztwie rowów możliwych do zablokowania. Każde zwiększenie uwodnienia siedliska w obszarze będzie w dłuższej perspektywie czasowej oznaczać poprawę stanu siedliska,

				nawet gdy lokalnie i punktowo jego skutkiem będzie zamieranie drzew.
3.	1337 – bóbr europejski	FV	<p>Utrzymanie wykorzystania obszaru przez co najmniej 3 rodziny bobrowe, w tym utrzymanie rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Główny-Izbica).</p> <p>Ograniczenie zakłóceń funkcjonowania populacji bobrów poprzez ograniczenie przypadków naruszania ochrony gatunkowej bobra do poziomu nierejestrowalnego podczas monitoringu występowania gatunku w obszarze</p>	Osiągnięcie celu możliwe w perspektywie PZO.
4.	1042 - zalotka większa	FV	<p>Utrzymanie występowania gatunku w obszarze, poprzez utrzymanie aktualnego i potencjalnego siedliska gatunku - rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Główny-Izbica).</p>	Osiągnięcie celu możliwe w perspektywie PZO.

Zaproponowane tu cele ochrony biorą pod uwagę, że dawna lokalna eksploatacja torfowiska, a także jego odwodnienie, spowodowały takie uszkodzenia akrotelmu torfowiska, które mogą być nieodwracalne, a w każdym razie nie mogą być szybko naprawione. Torfowisko jest też otoczone obszarami łąkowymi, z których woda jest odprowadzana, a łąki te istnieją na rozległym złożu torfów niskich, podścielających także Bagna Izbickie. Wyjaśnienie, w jakim stopniu gospodarka wodna na otaczających łąkach wpływa na torfowisko, powinno być jednak przedmiotem ekspertyzy, która została dopiero zaplanowana jako jedno z działań ochronnych.

Cele zadań ochronnych sformułowano w tej sytuacji jako cele, których osiągnięcie jest realne. Podstawowym celem jest ograniczenie do zera liniowego odpływu wód opadowych z torfowiska (tj. odpływu rowami), a więc pełne zablokowanie rowów odprowadzających te wody. Ze względu na charakter torfowiska wysokiego, nie powinno to oddziaływać na tereny sąsiednie. Za cel postawiono także utrzymanie nieleśnego charakteru tych płątów, w których występuje obecnie roślinność torfowiskowo-wrzosowiskowa i torfowiskowa (zarówno pozostałości dawnej kopuły torfowiska jak i potorfii), gdyż jest to niezbędne dla umożliwienia przetrwania tej roślinności do czasu skuteczniejszego poprawienia warunków wodnych. Obecnie nieleśne pozostałości torfowiska są wskutek przesuszenia torfowiska zagrożenie zarośnięciem drzewami. Docelowo, w lepszych warunkach wodnych,

płaty te powinny stać się bardziej stabilne, obecnie jednak konieczne jest choćby sztuczne ich utrzymywanie.

Za cel dla zwierząt przyjęto utrzymanie ich obecności w obszarze na aktualnym poziomie, zakładając że będzie to najlepszy wyraz warunków siedliskowych odpowiednich dla tych gatunków.

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A. Działania związane z ochroną czynną								
1.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji: {bfb66b86-3f6e-419b-a0b6-d7efad94f852} {c9224f02-582a-4623-b85f-c1a023e3c5cd} {bb2cc628-7556-4eea-a83b-eb86909357b8} {0f1f5557-fc09-4ccf-b0ab-dee13a980e24} {01bd722c-fc3c-424c-bb7d-91d5ef28a635} {dff5748-72c4-48d7-9a5d-64a02c741844} {3f8d79c2-1b33-4f85-866d-d612e149b853} {ae2dad3c-6f18-4913-b25c-8b8375c61582} {16243d83-c116-4e10-a73f-1fbbdd413661} {a2c22aab-b549-4b60-8dd9-fb573c00117f} {22f1ffa8-d57a-4487-9625-25c3ea28fe49} {b46e9c6b-5b49-4f0b-a4b7-9f45143f05a8} {737692ce-4f03-4ea8-9e15-61bd04e44415} {15be6724-1dfc-4695-9451-b1384aced30d} {72efa559-3810-4ab4-9061-7d3ba695be25} {a4c2b472-9749-4402-9dce-5df3958282fc} {de3db4de-4674-42cb-b766-626116ecd3c3} {5da50416-aab9-477e-ac19-a7fa9c3b7c1a} {5755fa9a-72d7-4216-8675-69da74bcee1d} {f56eacff0-759f-4e8f-b9cc-788c9056728c} {dcd41e42-d516-42ef-9eeb-827148455d89} {d3d3069e-1125-4f97-9f7e-7b5b212c684f} {65f211be-28de-4181-b590-81b48ed7e3cc} {9ef84f56-4e55-4799-b8e4-3e536b1c8d68} {1869b51f-33b7-40f9-baa0-aab709782541} {3911d674-c5fc-40ba-9caa-b899cc91677b} {3ad1158c-44db-4bb2-9f69-0728e4e32673} {7c21635f-4381-402f-8dd6-7439add0d512} {e219fe07-b9fd-4485-8204-28591b624c34} {fc6abac6-4cc7-4dd3-9d85-8f3990fc39dc} {c9d9003d-67b2-4451-9b05-a30888158017} {84fda7b0-1798-42cd-ac11-d83e0e880408}	A1	Zablokowanie odpływu wody z torfowiska Bagna Izbićkie	Zablokowanie rowów i linii odpływu powierzchniowego poprzez: a) wykonanie 68 przegród torfowych (zasypanie rowu do wysokości otaczającego gruntu na odcinku 5 m torfem pobranym w sąsiedztwie, miejsce pozyskania torfu może tworzyć niewielką torfiankę) b) wykonanie 43 przegród drewniano-ziemnych (podwójna drewniana ścianka szczelna w odległości ok. 2m, z przestrzenia między ściankami wypełniona ziemia lub torfem), piętrząca do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, a na rowie A-11 na granicy obszaru – do rzędnej 20 cm poniżej otaczającego rów terenu; c) zablokowanie 5 przepustów w wale brzegowym kanału Izbićka 14, tak by woda z torfowiska nie odpływała do tego kanału; d) podwyższenie (przebudowę), do	Przegrody torfowe – działki ewidencyjne: 221204_2.0004.183/1 221204_2.0004.195/1 221204_2.0004.154 221204_2.0004.150/1 221204_2.0012.26/3 221204_2.0012.26/2 221204_2.0012.26/1 221204_2.0012.24/1 221204_2.0012.23/ 221204_2.0012.22/1 221204_2.0012.21/1 221204_2.0012.17/1 221204_2.0012.16/1 Przegrody drewniano-ziemne – działki ewidencyjne: 221204_2.0004.157 221204_2.0004.151 221204_2.0012.32/1 221204_2.0012.32/2 221204_2.0004.187	W pierwszym 3 latach obowiązywania planu	Przegrody torfowe 68 x 4 tys. zł. = 272 tys. zł. Przegrody drewniano-ziemne 50 x 10 tys. zł. = 500 tys. zł. Zablokowanie przepustów 5 x 1 tys. zł = 5 tys. zł Podwyższenie przegród 7 x 5 tys. zł. = 35 tys. zł. Razem = 812 tys. zł.	RDOŚ w Gdańsku

<p>{1f92ee4d-3615-4f08-9630-d516fbbc9c52} {a118c385-ba76-4fe1-bb49-d4537c8aa9a5} {dd0252ce-7c56-48f8-81b1-fe8afbhd4f45} {a09aafd2-3343-4994-a699-271545734df6} {c9fd9c13-6d3c-47fc-893a-33297d8c8ac0} {be4e0aed-6f93-4048-9647-c24550d6ba1d} {8ed6a1b2-92bc-43d3-a62f-6bb62bae7fc4} {9865d9e2-34d7-4a4e-9304-451353a0893} {0f57ed84-b290-40f6-b51a-2ebbb8e44066} {d302e812-5d1f-4b4f-8bd7-dfb7ce4abba7} {45f13984-c96f-441f-a813-268f280eef29} {9794077a-c68c-4f70-8df5-7ec998308a95} {fb2fa0b1-7ed6-47d7-9edb-fb8528ce61f4} {99d13e89-037c-4cbb-9048-921c8e26e648} {01a52aed-1a24-47bd-aec9-9ed0c54061f4} {d9e17927-830a-4dc4-b3e9-3a32e1222840} {6dda9959-9476-4cf7-a665-616bd6552404} {35a03088-b9f4-4408-aef6-9657204be63d} {f301321d-9821-4e1e-8787-1df287996823} {71f07afc-e7f9-4a7c-a363-6ed2d7ad0d1f} {abc29dd4-6c82-470e-a7b3-e42dddd3c033} {9b135e9b-8e7c-406c-8a9f-de662ea7aa1b} {01f9784d-2940-4420-b6bc-1c702dace950} {51394994-1504-405c-93b5-68188cd31b32} {8d5a32f1-4044-4ad7-b422-f6dfca3f54af} {c2e7e013-a940-4897-8b41-548463a17955} {f764e82e-2d4e-4089-b183-397592a67ee9} {f99708bb-db3b-4070-9daF-ef53c4e221ed} {79e258c0-ed06-4cc0-8980-2819e78fa532} {b8279df1-7916-435a-a17b-726c80e40a35} {ae4ed3ee-b749-459f-bb27-2a8adacea8e4} {88963d5d-dd17-4fd6-9f9f-2315d9153e7b} {a9d2b575-7cf7-47e1-8dd1-347bca4a07f5} {db21cfe7-746d-4cca-9f07-53729a7b1304} {232e84ab-0120-4257-b2eb-86f112f22a83} {4c26d632-af18-4a09-a511-1501ed0e49ca} {6f973037-b27a-46dd-891e-7fcc0c2ee2ca} {0332e5b5-c1a1-4559-9c92-8897787ffcaf} {232d6db8-88ec-4444-a82f-f6c3214474cd} {eda7c594-cecd-4efb-b0b2-5618f47a5f4f} {4ddd91b-55df-48e3-a788-a19a337d5b30} {635e79f4-0f72-49ff-9c65-7e3914171427} {873e00f4-a89d-40ea-a1d6-f30f0a14948e} {5cecbf91-d594-4d6f-9ee1-390b9afc1572} {c186a129-13d0-4cf9-bf4f-9fbd2cfb33b} {0bea3549-cdd9-4ed7-b887-b5be4f45159e} {678905ed-9a0b-4e3c-b3b9-5b48ab90c81c} {b5c623cc-1542-483a-9521-96fb05618d8d} {23563060-b792-4627-86f0-9d17cd84aaff} {b156de37-5a5a-4324-bf2a-404e4458f1d9} {1494dfd8-b777-4857-916f-b70126c0e496} {d23763ba-6cde-4a1b-847f-8b32c29126f9} {68863986-f637-4e90-8656-46c24d246c4c} {78802a00-7c05-4274-9968-e23a6f1b69a7} {d723f428-0757-4f22-ab6c-728d50f13f5b} {3bc16227-3717-427e-95f6-cfb1c1f76710} {be8ad894-b5ad-4ffc-a59c-df2f7a004df7} {d5bc3fcc-956f-40e7-a01f-40d619e79475} {b32945f1-e603-4753-aa62-601f12b374e5} {5049fe86-1b5d-437c-9e1a-0bbce153c7a0} {56800794-b32c-44fa-a277-c02a2144c8be}</p> <p>91D0 - bory i lasy bagienne <i>(Vaccinio uliginosi-</i></p>			<p>rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, 7 istniejących przegród drewnianych; e) utrzymanie 7 tam bobrowych, a w przypadku ich opuszczenia przez bobry i naturalnego rozpadu – zastąpienie przegradami drewniano-ziemnymi piętrzącymi wodę do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu. Prace budowlane wykonać optymalnie w okresie jesiennym.</p>	<p>221204_2.0004.195/1 221204_2.0012.424 221204_2.0012.426 221204_2.0012.451 221204_2.0012.454 221204_2.0012.456 221204_2.0012.26/1 221204_2.0012.25/1 221204_2.0012.24/1</p> <p>Zablokowanie przepustów – działki ewidencyjne: 221204_2.0012.449 221204_2.0012.456 221204_2.0012.26/1</p> <p>Podwyższenie przegród – działki ewidencyjne: 221204_2.0012.456 221204_2.0012.17/1 221204_2.0012.21/1</p> <p>Utrzymanie lub zastąpienie tam bobrowych – działki ewidencyjne: 221204_2.0021.255/1 221204_2.0021.18/1 221204_2.0012.451 221204_2.0012.26/1 221204_2.0012.448 221204_2.0012.25/1</p> <p>Wg mapy oraz listy lokalizacji zamieszczonych pod tabelą.</p>		
--	--	--	---	---	--	--

	<p><i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i>- <i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii</i>- <i>Piceetum</i>) i brzozowo- sosnowe bagienne lasy borealne:</p> <p>{85db1762-4e4d-476e-af03-767caec5d7ee} {624d5807-8e57-4dfb-a039-d83c259f43a3} {1360697e-e353-47e4-ac5d-f272b78f5a37} {645c2913-7b4a-440a-8a54-74c3ee709710} {81c886d6-a7a1-4d34-89a9-27e9438b2747} {4f771881-9fdf-4c9b-99c3-01fbc76531ec} {76029130-0631-4323-b566-ea6ba6adc350} {5fb443ec-b5cb-4a2f-842a-a8130171a05f} {50fb0b09-2175-4612-a557-dd7cc1253abf} {007d4b3e-546b-4583-86c0-115b0ad4cdb1} {2170e09d-675a-45d2-8c90-f3a0745755be} {0af3c5ab-5e39-40fd-a1d1-16c9580c2aac} {e504ab18-7f5f-4783-87a4-8a5ee710cd06} {5f5b4b16-7724-4559-aede-07c809d29ff} {91e38ff0-0bae-4a28-8c7c-213dd54263dd} {fbb5efc8-1616-4a9b-84aa-09fc6306b14c} {779e5839-7754-4f3d-b6ca-3f89a4486125} {2676420c-e77e-4fb8-84f4-aaadf27f3184} {82d801d4-b807-49cf-be19-565e847674f9} {009e1cf7-e7c6-4ba7-a532-55330f41ec0a} {e4652430-7572-4fe0-a1d9-26bf0d700eac} {c7896b1c-1836-447b-9233-b2eccd421486} {b52373e1-5aa4-4296-ab53-620b2a4fb298} {eb135ea0-8fc7-4840-8faf-aeb1a06d9800} {15fb4b87-8853-4f56-96e6-50aae0e9e596} {5671cff6-98e6-4fd4-aef8-9fceeae2e92} {9b9d4a7f-14a7-49f1-8a3a-edd0b3d451ee} {e051f6b9-73c8-4b91-8003-65a06e797629} {6421d53b-c8aa-4d3b-8d6d-45eb744d6c0a} {2f6afda5-cd86-4cea-803f-fbd33430fe19} {d00ed64a-8618-421b-b29a-9e643be9e33e} {6d60812c-5761-4e6b-8d1c-3c6ce849abbf}</p> <p>[działanie wspólne dla dwóch wyżej wymienionych przedmiotów ochrony]</p>							
2.	<p>7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji</p> <p>{dd0252ce-7c56-4f8f-81b1-fe8afbbd4f45} {a09aafd2-3343-4994-a699-271545734df6} {8ed6a1b2-92bc-43d3-a62f-6bb62bae7fc4} {9865d9e2-34d7-4a4e-9304-45135f3a0893} {0f57ed84-b290-40f6-b51a-2ebb68e44066} {d302e812-5d1f-4b4f-8bd7-dfb7ce4abba7} {45f13984-c96f-441f-a813-268f280eef29} {9794077a-c68c-4f70-8df5-7ec998308a95}</p>	A2	<p>Usuwanie odrośli lub nalotów drzew pojawiających się w płatach nieleśnej roślinności torfowiskowej i</p>	<p>Usunięcie odrośli brzozy oraz nalotów brzozy i sosny, przez wyrwanie lub wycięcie. Możliwe pozostawienie pojedynczych sosen, łącznie nie więcej niż 10% pokrycia. W przypadku osobników do 0,5m wysokości, możliwe pozostawienie wyciętych lub wyrwanych drzewek</p>	<p>Wydzielenie 16b - biochory: 7fc4, 0893, 4066, bba7, 74cd, 5f4f, 5b30; wydzielenie 17a - biochora ef29; wydzielenie 17g - biochory: 4f45, 4df6, 7fc4, ef29, 8a95; wydzielenie 19a - biochora 9475 wydzielenie 20a - biochory: 7fc4, 61f4, 74cd, 5f4f, 5b30, 9475;</p>	<p>Od 1 roku obowiązy- wania planu, powtórze- nia w miarę</p>	<p>2 tys. zł / ha. x powierzchnia objęta działaniem 76,99 ha x 3 nawroty w okresie planu = koszt 461,94</p>	<p>RDOŚ w Gdańsku</p>

	{fb2fa0b1-7ed6-47d7-9cdb-fb8528ce61f4} {99d13e89-037c-4cbb-9048-921c8e26e648} {35a03088-b9f4-4408-aeff-9657204be63d} {71f07afc-e7f9-4a7c-a363-6ed2d7ad0d1f} {abc29dd4-6c82-470e-a7b3-e42ddd3c033} {51394994-1504-405c-93b5-68188cd31b32} {f764e82e-2d4e-4089-b183-397592a67ee9} {88963d5d-dd17-4fd6-9f9f-2315d9153e7b} {a9d2b575-7cf7-47e1-8dd1-347bca4a07f5} {db21cfe7-746d-4cca-9f07-53729a7b1304} {6f973037-b27a-46dd-891e-7fcc0c2ee2ca} {0332e5b5-c1a1-4559-9c92-8897787ffcaf} {232d6db8-88ec-4444-a82f-f6c3214474cd} {eda7c594-cecd-4efb-b0b2-5618f47a5f4f} {4ddd91b-55df-48e3-a788-a19a337d5b30} {873e00f4-a89d-40ea-a1d6-f30f0a14948e} {5eceb91-d594-4d6f-9ee1-390b9afc1572} {c186a129-13d0-4cf9-bf4f-9fbd2cfb33b} {0bea3549-cdd9-4ed7-b887-b5be4f45159e} {678905ed-9a0b-4e3c-b3b9-5b48ab90c81c} {d5bc3fcc-956f-40e7-a01f-40d619e79475}		torfowiskowo- wrzowsowiskowej	na powierzchni; większe drzewka powinny być wyniesione. W przypadku silnego odrastania brzozy powtarzać corocznie do zaniku odrastania. W stosunku do nalotów, powtarzać w miarę potrzeby. Wykonać optymalnie poza okresem wiosenno-letnim, jednak termin wykonania w stosunku do odrośli dostosować do gromadzonych doświadczeń w zakresie skuteczności eliminacji odrastania (wypróbować w szczególności termin maksymalnego wzrostu w maju-czerwcu oraz termin jesienny przed mrozami zimowymi). Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 76,99 ha.	wydzielenie 20b - biochora 61f4; wydzielenie 21a - biochory: 4df6;7fc4; wydzielenie 21b - biochora 61f4; wydzielenie 21c - biochora 61f4; wydzielenie 21d - biochora 61f4; wydzielenie 22a - biochora 4df6; wydzielenie 23d - biochory: e63d, 0d1f; wydzielenie 23f - biochory: e63d, 0d1f; wydzielenie 23g - biochory: e63d, 0d1f; wydzielenie 24b - biochora e648; wydzielenie 24c - biochora 0d1f; wydzielenie 24d - biochora e63d; wydzielenie 24f - biochora e63d; wydzielenie 25d - biochory: e63d, 0d1f; wydzielenie 25g - biochora e63d; wydzielenie 254Ab - biochora 948e; wydzielenie 254Ac - biochory: 948e, 1572; wydzielenie 254Ad - biochory: 948e, 1572, b33b; wydzielenie 254Ba - biochora 7ee9; wydzielenie 254Bb - biochora 1b32; wydzielenie 254Bc - biochora 1b32; wydzielenie 26a - biochory: 07f5, 1304; wydzielenie 26b - biochora 3e7b; wydzielenie 26Bb - biochory: e2ca, 159e; wydzielenie 26Cc - biochora fcac; wydzielenie 26Cd - biochory: fcac, 159e, c81c; wydzielenie 26Cf - biochora c81c. Por. także mapa płątów objętych działaniem.	potrzeb	tys. zł.	
--	--	--	----------------------------------	---	--	---------	----------	--

3.	<p>7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji</p> <p>{a4c2b472-9749-4402-9dce-5df3958282fc} {65f211be-28de-4181-b590-81b48ed7e3cc} {7c21635f-4381-402f-8dd6-7439add0d512} {e219fe07-b9fd-4485-8204-28591b624c34} {01a52aed-1a24-47bd-aec9-ed0c54061f4} {d9e17927-830a-4dc4-b3e9-3a32e1222840} {6dda9959-9476-4cf7-a665-616bd6552404} {f301321d-9821-4e1e-8787-1df287996823} {9b135e9b-8e7c-406c-8a9f-de662ea7aa1b} {01f9784d-2940-4420-b6bc-1c702dace950} {8d5a32f1-4044-4ad7-b422-f6dfca3f54af} {c2e7e013-a940-4897-8b41-548463a17955} {f99708bb-db3b-4070-9daf-ef53c4e221ed} {79e258c0-ed06-4cc0-8980-2819e78fa532} {b8279df1-7916-435a-a17b-726c80e40a35} {ae4ed3ee-b749-459f-bb27-2a8adacea8e4} {232e84ab-0120-4257-b2eb-86f112f22a83} {4c26d632-af18-4a09-a511-1501ed0e49ca} {23563060-b792-4627-86f0-9d17cd84aaff} {b156de37-5a5a-4324-bf2a-404e4458f1d9} {1494df88-b777-4857-916f-b70126c0e496} {d23763ba-6cde-4a1b-847f-8b32c29126f9} {68863986-f637-4e90-8656-46c24d2464c} {78802a00-7c05-4274-9968-e23a6f1b69a7} {d723f428-0757-4f22-ab6c-728d50f13f5b} {3bc16227-3717-427e-95f6-cfb1c1f76710} {be8ad894-b5ad-4ffc-a59c-df2f7a004df7} {b32945f1-e603-4753-aa62-6017f2b374e5} {5049fe86-1b5d-437c-9e1a-0bbce153c7a0}</p>	A3	Usunięcie części drzew, dla ochrony i odtworzenia nieleśnej roślinności torfowiskowej	Usunięcie wszystkich drzew brzozy i ok. 50% drzew sosny, poprzez ich wycięcie i wyniesienie poza płaty siedliska. Wykonać poza okresem wiosenno-letnim. Eksperymentalnie można zastępować wycinanie drzew ich obrączkowaniem oraz ścinać brzozy na wyższej wysokości dla zapobieżenia odrastaniu z szyi korzeniowej. Po wycince brzozy usuwać powstające odrośla aż do zaniku odrastania, poprzez wyrwanie, wyłamywanie lub wycinanie odrośli. Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 20,08 ha ha.	<p>wydzielenie 21a - biochora e3cc; wydzielenie 22a - biochora e3cc; wydzielenie 22b - biochora e3cc; wydzielenie 23f - biochory: a532, 0a35, a8e4; wydzielenie 23h - biochora a532; wydzielenie 25d - biochory: a6823, 74e5, c7a0; wydzielenie 25g - biochora 6823; wydzielenie 254Ab - biochory: 82fc, 4c34; wydzielenie 254Ad - biochory: 4c34, 26f9; wydzielenie 254Ba - biochory: 7955, e496; wydzielenie 254Bb - biochory: aa1b, e950, 54af, 7955, aaff, d512, f1d9, e496, 6c4c, 69a7; wydzielenie 254Bc - biochory: aaff, d512; wydzielenie 255Aa - biochory: 69a7, 3f5b; wydzielenie 26c - biochory: 61f4, 2840, 2404, 6823, 21ed; wydzielenie 26d - biochora 21ed; wydzielenie 26Cd - biochora 2a83; wydzielenie 35Db - biochory: 6710, 4df7; wydzielenie 35Dc - biochora 4df7.</p> <p>Por. także mapa płatów objętych działaniem.</p>	W ciągu pierwszy ch 3 lat obowiązy wania planu	12 tys. zł / ha x powierzchnia objęta działaniem 20,08 ha = 240,96 tys. zł., konieczne usunięcie odrośli i nalotów (zał. 2 nawroty) = 20,08 ha x 2 tys. zł/ha x 2 = 80320 zł, razem 321280 zł.	RDOŚ w Gdańsku
4.	<p>7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji</p> <p>{c9224f02-582a-4623-b85f-c1a023e3c5cd}</p>	A4	Usunięcie części drzew w razie nadmiernego wzrostu ich pokrycia	Usunięcie 30% drzew, przez ich wycięcie i wyniesienie poza płaty siedliska, realizowane warunkowo - w przypadku gdy zwarcie drzew, ustalone w wyniku przeglądu	<p>wydzielenie 15d - biochora c5cd; wydzielenie 16b - biochora c5cd; wydzielenie 18a - biochory: 57b8, 0e24, a635, 1844, b853; wydzielenie 19a - biochory: c5cd,</p>	W miarę potrzeb.	Potencjalna powierzchnia objęta działaniem 38,17 ha.	RDOŚ w Gdańsku

	{bb2cc628-7556-4eea-a83b-eb86909357b8} {0f1f5557-fc09-4ccf-b0ab-dee13a980e24} {01bd722c-fc3c-424c-bb7d-91d5ef28a635} {dffc5748-72c4-48d7-9a5d-64a02c741844} {3f8d79c2-1b33-4f85-866d-d612e149b853} {ae2dad3c-6f18-4913-b25c-8b8375c61582} {16243d83-c116-4e10-a73f-1fbbdd413661} {737692ce-4f03-4ea8-9e15-61bd04e44415} {15be6724-1dfc-4695-9451-b1384aced30d} {72efa559-3810-4ab4-9061-7d3ba695be25} {5755fa9a-72d7-4216-8675-69da74bcee1d} {d3d3069e-1125-4f97-9f7e-7b5b212c684f} {9ef84f56-4e55-4799-b8e4-3e536b1c8d68} {1869b51f-33b7-40f9-baa0-aab709782541} {3911d674-c5fc-40ba-9caa-b899cc91677b} {3ad1158c-44db-4bb2-9f69-0728e4e32673} {fc6abac6-4cc7-4dd3-9d85-8f3990fc39dc} {c9d9003d-67b2-4451-9b05-a30888158017} {84fda7b0-1798-42cd-aca1-d83e0e880408} {1f92ee4d-3615-4f08-9630-d516fbc9c52} {a118c385-ba76-4fe1-bb49-d4537c8aa9a5} {b5c623cc-1542-483a-9521-96fb05618d8d} {56800794-b32c-44fa-a277-c02a2144c8be}			powierzchni (por. działanie C1), przekroczy 30%. Wykonać poza okresem wiosenno- letnim. Eksperymentalnie można zastępować wycinanie drzew ich obrączkowaniem oraz ścinać brzozy na wyższej wysokości dla zapobieżenia odrastaniu z szyi korzeniowej. Po wycince brzozy corocznie usuwać powstające odrośla aż do zaniku odrastania, poprzez wyrwanie, wyłamywanie lub wycinanie odrośli. Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 38,17 ha.	57b8, 0e24, a635, 1844, 3661 wydzielenie 19b - biochora b853; wydzielenie 19c - biochora b853; wydzielenie 19d - biochory: b853, 1582; wydzielenie 21c - biochora 8d68; wydzielenie 21f - biochora 8d68; wydzielenie 21h - biochora 2541; wydzielenie 21i - biochora 2541; wydzielenie 22c - biochory: 8d68, 2541; wydzielenie 22d - biochory: 8d68, 2541; wydzielenie 22f - biochory: 8d68, 2541; wydzielenie 22g - biochora 2541; wydzielenie 23f - biochory: 677b, 2673; wydzielenie 23h - biochora 677b; wydzielenie 24f - biochory: 0408, a9a5; wydzielenie 24g - biochora 0408; wydzielenie 25d - biochora 9c52; wydzielenie 25h - biochora 9c52; wydzielenie 254Ad - biochory: ee1d, 39dc, 8017, c8be; wydzielenie 254Bb - biochory: 4415, d30d, be25, 684f; wydzielenie 35Aa - biochora 8d8d. Por także mapa płatów objętych działaniem.		Szacowana powierzchnia rzeczywistego wykonania 20 ha x 10 tys. zł / ha = 200 tys. zł.	
B. Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania								
	-							

C. Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych

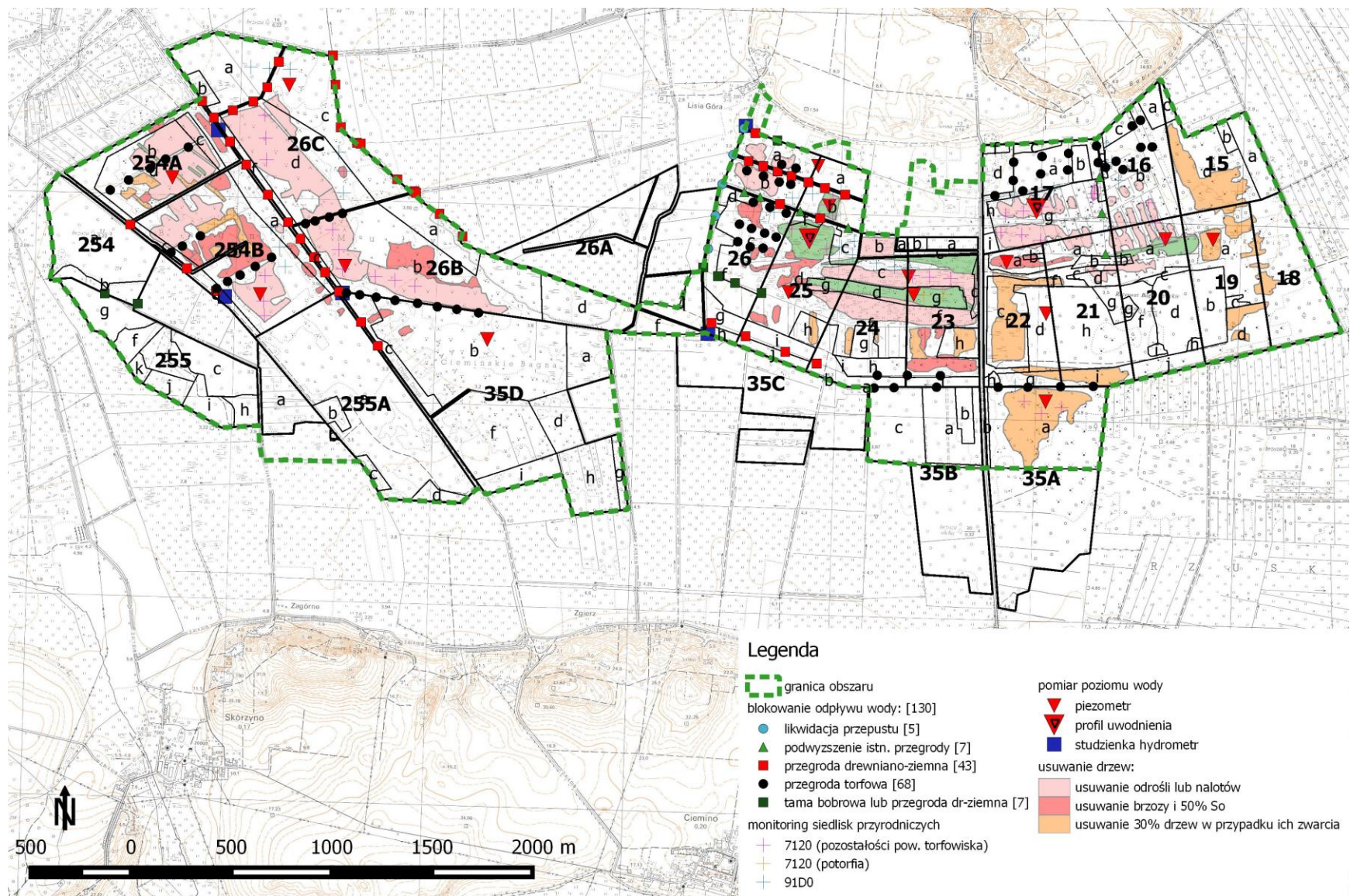
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji: {bfb66b86-3f6e-419b-a0b6-d7efad94f852} {c9224f02-582a-4623-b85f-c1a023e3c5cd} {bb2cc628-7556-4eea-a83b-eb86909357b8} {0f1f5557-fc09-4ccf-b0ab-dee13a980e24} {01bd722c-fc3c-424c-bb7d-91d5ef28a635} {dffc5748-72c4-48d7-9a5d-64a02c741844} {3f8d79c2-1b33-4f85-866d-d612e149b853} {ac2dad3c-6f18-4913-b25c-8b8375c61582} {16243d83-c116-4e10-a73f-1fbbdd413661} {a2c22aab-b549-4b60-8dd9-fb573c00117f} {22f1ffa8-d57a-4487-9625-25c3ea28fe49} {b46e9c6b-5b49-4f0b-a4b7-9f45143f05a8} {737692ce-4f03-4ea8-9e15-61bd04e44415} {15be6724-1dfc-4695-9451-b1384aced30d} {72efa559-3810-4ab4-9061-7d3ba695be25} {a4c2b472-9749-4402-9dce-5df3958282fc} {de3db4de-4674-42cb-b766-626116ecd3c3} {5da50416-aab9-477e-ac19-a7fa9c37b1a} {5755fa9a-72d7-4216-8675-69da74bcee1d} {f56eacf0-759f-4e8f-b9cc-788c9056728c} {dcca41e42-d516-42ef-9eeb-82714845d889} {d3d3069e-1125-4f97-9f7e-7b5b212c684f} {65f211be-28de-4181-b590-81b48ed7e3cc} {9ef84f56-4e55-4799-b8e4-3e536b1c8d68} {1869b51f-33b7-40f9-baa0-aab709782541} {3911d674-c5fc-40ba-9caa-b899cc91677b} {3ad1158c-44db-4bb2-9f69-0728e4e32673} {7c21635f-4381-402f-8dd6-7439add0d512} {e219fe07-b9fd-4485-8204-28591b624c34} {fc6abac6-4cc7-4dd3-9d85-8f3990fc39dc} {c9d9003d-67b2-4451-9b05-a30888158017} {84fda7b0-1798-42cd-aca1-d83e0e880408} {1f92ee4d-3615-4f08-9630-d516fbce9c52} {a118c385-ba76-4fc1-bb49-d4537c8aa9a5} {dd0252ce-7c56-4f8f-81b1-fe8afbbd4f45} {a09aafd2-3343-4994-a699-271545734d16} {c9fd9c13-6d3c-47fc-893a-33297dbc8ac0} {be4e0aed-6f93-4048-9647-c24550d6ba1d} {8ed6a1b2-92bc-43d3-a62f-6bb62bae7fc4} {9865d9e2-34d7-4a4e-9304-45135f3a0893} {0f57ed84-b290-40f6-b51a-2ebbb68e44066} {d302e812-5d1f-4b4f-8bd7-dfb7ce4abba7} {45f13984-c96f-441f-a813-268f280eef29} {9794077a-c68c-4f70-8df5-7ec998308a95} {fb2fa0b1-7ed6-47d7-9cdb-fb8528ce61f4} {99d13e89-037c-4cbb-9048-921c8e26e648} {01a52aed-1a24-47bd-aecc-9ed0c54061f4} {d9e17927-830a-4dc4-b3e9-3a32e1222840} {6dda9959-9476-4cf7-a665-616bd6552404} {35a03088-b9f4-4408-aeff-9657204be63d} {f301321d-9821-4e1e-8787-1df287996823} {71f07afc-e7f9-4a7c-a363-6ed2d7ad0d1f} {abc29dd4-6c82-470e-a7b3-e42ddd3c033} {9b135e9b-8e7c-406c-8a9f-de662ea7aa1b} {01f9784d-2940-4420-b6bc-1c702dace950}	C1	Przegląd stanu zarośnięcia drzewami	Przegląd wszystkich płatów siedliska pod kątem stanu wskaźnika „udział drzew”, tj. pokrycia drzew, w tym nalotów i odrośli. Wykonać w trakcie sezonu wegetacyjnego (w okresie ulistnienia brzozy).	Wszystkie płaty siedliska	W 3, 6 i 9 roku obowiązywania planu	3 x 15 tys. zł = 45 tys. zł. Jednorazowy przegląd wymaga ok. 7 roboczodni pracy terenowej i 3 roboczodni pracy kameralnej 2-osobowego zespołu, czego koszt oszacowano na 15 tys. zł.	RDOŚ w Gdańsku
--	----	-------------------------------------	--	---------------------------	-------------------------------------	---	----------------

<p>{51394994-1504-405c-93b5-68188cd31b32} {8d5a32f1-4044-4ad7-b422-f6dfca3f54af} {c2e7e013-a940-4897-8b41-548463a17955} {f764e82e-2d4e-4089-b183-397592a67ee9} {f99708bb-db3b-4070-9daf-ef53c4e221ed} {79e258c0-ed06-4cc0-8980-2819e78fa532} {b8279df1-7916-435a-a17b-726c80e40a35} {ae4ed3ee-b749-459f-bb27-2a8adacea8e4} {88963d5d-dd17-4fd6-9f9f-2315d9153e7b} {a9d2b575-7cf7-47e1-8dd1-347bca4a07f5} {db21cfe7-746d-4cca-9f07-53729a7b1304} {232e84ab-0120-4257-b2eb-86f112f22a83} {4c26d632-af18-4a09-a511-1501ed0e49ca} {6f973037-b27a-46dd-891e-7fcc0c2ee2ca} {0332e5b5-c1a1-4559-9c92-8897787ffcaf} {232d6db8-88ec-4444-a82f-f6c3214474cd} {eda7c594-cecd-4efb-b0b2-5618f47a5f4f} {4ddd91b-55df-48e3-a788-a19a337d5b30} {635e79f4-0f72-49ff-9c65-7e3914171427} {873e00f4-a89d-40ea-a1d6-f30f0a14948e} {5eceb91-d594-4d6f-9ee1-390b9afc1572} {c186a129-13d0-4cf9-bf4f-9fbd12cfb33b} {0bea3549-cdd9-4ed7-b887-b5be4f45159e} {678905ed-9a0b-4e3c-b3b9-5b48ab90c81c} {b5c623cc-1542-483a-9521-96fb05618d8d} {23563060-b792-4627-86f0-9d17cd84aaff} {b156de37-5a5a-4324-bf2a-404e4458f1d9} {1494dfid8-b777-4857-916f-b70126c0e496} {d23763ba-6cde-4a1b-847f-8b32c29126f9} {68863986-f637-4e90-8656-46c24d2464c} {78802a00-7c05-4274-9968-e23a6f1b69a7} {d723f428-0757-4f22-ab6c-728d50f13f5b} {3bc16227-3717-427e-95f6-cfb1c1f76710} {be8ad894-b5ad-4ffc-a59c-df2f7a004df7} {d5bc3fcc-956f-40e7-a01f-40d619e79475} {b32945f1-e603-4753-aa62-6017f2b374e5} {5049fe86-1b5d-437c-9e1a-0bbce153c7a0} {56800794-b32c-44fa-a277-c02a2144c8be}</p> <p>91D0 - bory i lasy bagienne <i>(Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi- Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii- Piceetum)</i> i brzozowo- sosnowe bagienne lasy borealne:</p> <p>{85db1762-4e4d-476e-af03-767caee5d7ee} {624d5807-8e57-4dfb-a039-d83c259f43a3} {1360697e-e353-47e4-ac5d-f272b78f5a37} {645c2913-7b4a-440a-8a54-74c3ee709710} {81c886d6-a7a1-4d34-89a9-27e9438b2747} {4f771881-9fdf-4c9b-99c3-01f8e76531ec} {76029130-0631-4323-b566-ea6ba6adc350} {5fb443ec-b5cb-4a2f-842a-a8130171a05f} {50fb0b09-2175-4612-a557-dd7cc1253abf} {007d4b3e-546b-4583-86c0-115b0ad4cdb1} {2170e09d-675a-45d2-8c90-f3a0745755be} {0af3c5ab-5e39-40fd-a1d1-16c9580c2aac}</p>							
--	--	--	--	--	--	--	--

	{e504ab18-7f5f-4783-87a4-8a5ee710cd06} {5f5b4b16-7724-4559-aede-07c809d29ff} {91e38f60-0bae-4a28-8c7c-213dd54263dd} {fbb5efc8-1616-4a9b-84aa-09fc6306b14c} {779e5839-7754-4f3d-b6ca-3f89a4486125} {2676420c-e77e-4fb8-84f4-aaadf27f3184} {82d801d4-b807-49cf-be19-565e847674f9} {009e1cf7-e7c6-4ba7-a532-55330f41ec0a} {e4652430-7572-4fe0-a1d9-26bf0d700eac} {c7896b1c-1836-447b-9233-b2eccd421486} {b52373e1-5aa4-4296-ab53-620b2a4fb298} {eb135ea0-8fc7-4840-8faf-aeb1a06d9800} {15fb4b87-8853-4f56-96e6-50aae0e9e596} {5671cff6-98e6-4fd4-aef8-9fcee4e2e92} {9b9d4a7f-14a7-49f1-8a3a-edd0b3d451ee} {e051f6b9-73c8-4b91-8003-65a06e797629} {6421d53b-c8aa-4d3b-8d6d-45eb744d6c0a} {2f6afda5-cd86-4cea-803f-fbd33430fe19} {d00ed64a-8618-421b-b29a-9e643be9e33e} {6d60812c-5761-4e6b-8d1c-3c6ce849abbf}							
	[działanie wspólne dla dwóch wyżej wymienionych przedmiotów ochrony]							
D. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony								
	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji: {bfb66b86-3f6e-419b-a0b6-d7efad94f852} {c9224f02-582a-4623-b85f-c1a023e3c5cd} {bb2cc628-7556-4eea-a83b-eb86909357b8} {0f1f5557-fc09-4ccf-b0ab-dee13a980e24} {01bd722c-fc3c-424c-bb7d-91d5ef28a635} {dffcf5748-72c4-48d7-9a5d-64a02c741844} {3f8d79c2-1b33-4f85-866d-d612e149b853} {ae2dad3c-6f18-4913-b25c-8b8375c61582} {16243d83-c116-4e10-a73f-1fbbdd413661} {a2c22aab-b549-4b60-8dd9-fb573c00117f} {22f1ffa8-d57a-4487-9625-25c3ea28fe49} {b46e9c6b-5b49-4f0b-a4b7-9f45143f05a8} {737692ce-4f03-4ea8-9e15-61bd04e44415} {15be6724-1dfc-4695-9451-b1384aced30d} {72efa559-3810-4ab4-9061-7d3ba695be25} {a4c2b472-9749-4402-9dce-5df3958282fc} {de3db4de-4674-42cb-b766-626116ecd3c3} {5da50416-aab9-477e-ac19-a7fa9c3b7c1a} {5755fa9a-72d7-4216-8675-69da74bcee1d} {f56eacff-759f-4e8f-b9cc-788c9056728c} {dcc41e42-d516-42ef-9eeb-82714845d889} {d3d3069e-1125-4f97-9f7e-7b5b212c684f} {65f211be-28de-4181-b590-81b48ed7e3cc} {9ef84f56-4e55-4799-b8e4-3e536b1c8d68} {1869b51f-33b7-40f9-baa0-aab709782541} {3911d674-c5fc-40ba-9caa-b899c91677b} {3ad1158c-44db-4bb2-9f69-0728e4c32673} {7c21635f-4381-402f-8dd6-7439add0d512}	D1	Ekspertyza hydrologiczna	Ekspertyza hydrologiczna (w tym wykonanie niezbędnych badań i pomiarów) wyjaśniająca: 1. Rolę transpiracji wody przez drzewa porastające torfowisko i jego obrzeża w bilansie wodnym torfowiska; 2. Wpływ (lub brak wpływu) gospodarowania wodą na łąkach na złożu torfów niskich podścielających torfowisko Bagna Izbićkie (w tym wpływ odpompowywania wody z polderu przez pompownię Lisia Góra, wpływ ew. wahań stanu jez. Łebsko, wpływ funkcjonujących wokół obszaru rowów melioracji szczegółowej) na bilans wodny i poziom wody w torfach torfowiska Bagna Izbićkie;	Cały obszar Natura 2000	W pierwszy m pięcioleci u obowiązy wania planu, lecz po wykonan iu działań blokując ych odpływ wody.	100 tys. zł. (wstępne oszacowanie na podstawie informacji od potencjalnych wykonawców; oszacowanie obciążone znaczną niepewnością, ponieważ koszty zależą od zakresu niezbędnych prac terenowych, których zaprojektowan ie musi być elementem	RDOŚ w Gdańsku

{e219fe07-b9fd-4485-8204-28591b624c34} {fc6abac6-4cc7-4dd3-9d85-8f3990fc39dc} {c9d9003d-67b2-4451-9b05-a30888158017} {84fda7b0-1798-42cd-aca1-d83e0e880408} {1f92ee4d-3615-4f08-9630-d516fbbc9c52} {a118c385-ba76-4fc1-bb49-d4537c8aa9a5} {dd0252ce-7c56-4f8f-81b1-fe8afbba4f45} {a09aafd2-3343-4994-a699-27154734df6} {c9fd9c13-6d3c-47fc-893a-33297dbc8ac0} {be4e0aed-6f93-4048-9647-c24550d6ba1d} {8ed6a1b2-92bc-43d3-a62f-6bb62bae7fc4} {9865d9e2-34d7-4a4e-9304-45135f3a0893} {0f57ed84-b290-40f6-b51a-2ebb68e44066} {d302e812-5d1f-4b4f-8bd7-dfb7ce4abba7} {45f13984-c96f-441f-a813-268f280eeef29} {9794077a-c68c-4f70-8df5-7ec998308a95} {fb2fa0b1-7ed6-47d7-9cdb-fb8528ce61f4} {99d13e89-037c-4cbb-9048-921c8e26e648} {01a52aed-1a24-47bd-aecc-9ed0c54061f4} {d9e17927-830a-4dc4-b3e9-3a32e1222840} {6dda9959-9476-4cf7-a665-616bd6552404} {35a03088-b9f4-4408-aeff-9657204be63d} {f301321d-9821-4e1e-8787-1df287996823} {71f07afc-e7f9-4a7c-a363-6ed2d7ad0d1f} {abc29dd4-6c82-470e-a7b3-e42ddd3c033} {9b135e9b-8e7c-406c-8a9f-de662ea7aa1b} {01f9784d-2940-4420-b6bc-1c702dace950} {51394994-1504-405c-93b5-68188cd31b32} {8d5a32f1-4044-4ad7-b422-f6dfca3f5af} {c2e7e013-a940-4897-8b41-548463a17955} {f764e82e-2d4e-4089-b183-397592a67ee9} {f99708bb-db3b-4070-9daf-ef53c4e221ed} {79e258c0-ed06-4cc0-8980-2819e78fa532} {b8279df1-7916-435a-a17b-726c80e40a35} {ae4ed3ee-b749-459f-bb27-2a8adacea8e4} {88963d5d-dd17-4fd6-9f9f-2315d9153e7b} {a9d2b575-7cf7-47e1-8dd1-347bca4a07f5} {dh21cfe7-746d-4cca-9f07-53729a7b1304} {232e84ab-0120-4257-b2eb-86f112f22a83} {4c26d632-af18-4a09-a511-1501ed0e49ca} {6f973037-b27a-46dd-891e-7fcc0c2ee2ca} {0332e5b5-c1a1-4559-9c92-8897787ffcaf} {232d6db8-88ec-4444-a82f-f6c3214474cd} {eda7c594-ceed-4efb-b0b2-5618f47a5f4f} {4dddd91b-55df-48e3-a788-a19a337d5b30} {635e79f4-0f72-49ff-9c65-7e3914171427} {873e00f4-a89d-40ea-a1d6-f30f0a14948e} {5eceb9f1-d594-4d6f-9ee1-390b9afc1572} {c186a129-13d0-4cf9-bf4f-9fbd2cfb33b} {0bea3549-cdd9-4ed7-b887-b5be4f45159e} {678905ed-9a0b-4e3c-b3b9-5b48ab90c81c} {b5c623cc-1542-483a-9521-96fb05618d8d} {23563060-b792-4627-86f0-9d17cd84aaff} {b156de37-5a5a-4324-bf2a-404e4458f1d9} {1494dfd8-b777-4857-916f-b70126c0e496} {d23763ba-6cde-4a1b-847f-8b32c29126f9} {68863986-f637-4e90-8656-46c24d246c4c} {78802a00-7c05-4274-9968-e23a6f1b69a7} {d723f428-0757-4f22-ab6c-728d50f13f5b} {3bc16227-3717-427e-95f6-cfb1c1f76710} {be8ad894-b5ad-4ffc-a59c-df2f7a004df7} {d5bc3fcc-956f-40e7-a01f-40d619e79475} {b32945f1-e603-4753-aa62-6017f2b374e5} {5049fe86-1b5d-437c-9e1a-0bbce153c7a0} {56800794-b32c-44fa-a277-c02a2144c8be}		3. Wpływ lub brak wpływu utrzymania drożności kanału Izbica 14 (w tym prac utrzymaniowych) na warunki wodne torfowiska.			ekspertyzy – wymaga realizacji etapami)	
---	--	---	--	--	---	--

<p>91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i>- <i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i>- <i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo</i>-<i>Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii</i>- <i>Piceetum</i>) i brzoźowo- sosnowe bagienne lasy borealne:</p> <p>{85db1762-4e4d-476e-af03-767cae5d7ee} {624d5807-8e57-4dfb-a039-d83c259f43a3} {1360697e-e353-47e4-ac5d-f272b78f5a37} {645c2913-7b4a-440a-8a54-74c3ee709710} {81c886d6-a7a1-4d34-89a9-27e9438b2747} {4f771881-9fdf-4c9b-99c3-01fbc76531ec} {76029130-0631-4323-b566-ea6ba6adc350} {5fb443ec-b5cb-4a2f-842a-a8130171a05f} {50fb0b09-2175-4612-a557-dd7cc1253abf} {007d4b3e-546b-4583-86c0-115b0ad4cdb1} {2170e09d-675a-45d2-8c90-f3a0745755be} {0af3c5ab-5e39-40fd-a1d1-16c9580c2aac} {e504ab18-7f5f-4783-87a4-8a5ee710cd06} {5f5b4b16-7724-4559-aede-07cf809d29ff} {91e38f60-0bae-4a28-8c7c-213dd54263dd} {fbb5efc8-1616-4a9b-84aa-09fc6306b14c} {779e5839-7754-4f3d-b6ca-3f89a4486125} {2676420c-e77e-4fb8-84f4-aaadf27f3184} {82d801d4-b807-49cf-be19-565e847674f9} {009e1cf7-e7c6-4ba7-a532-55330f41ec0a} {e4652430-7572-4fe0-a1d9-26bf0d700eac} {c7896b1c-1836-447b-9233-b2eccd421486} {b52373e1-5aa4-4296-ab53-620b2a4fb298} {eb135ea0-8fc7-4840-8faf-aeb1a06d9800} {15fb4b87-8853-4f56-96e6-50aae0e9e596} {5671cff6-98e6-4fd4-aef8-9fceeae2e92} {9b9d4a7f-14a7-49f1-8a3a-edd0b3d451ee} {e051f6b9-73c8-4b91-8003-65a06e797629} {6421d53b-c8aa-4d3b-8d6d-45eb744d6c0a} {2f6afda5-cd86-4cea-803f-fbd33430fe19} {d00ed64a-8618-421b-b29a-9e643be9e33e} {6d60812c-5761-4e6b-8d1c-3c6ce849abbf}</p> <p>[działanie wspólne dla dwóch wyżej wymienionych przedmiotów ochrony]</p>							
--	--	--	--	--	--	--	--

Ryc. 28. Planowane działania ochronne i monitoring obszaru.

Lokalizacje proponowanych przegród jako współrzędne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992:

a) przegrody torfowe:

x	y
398747,41	756604,34
398335,10	756487,16
398196,21	756463,29
398289,53	756630,38
398287,36	756539,24
397610,30	755569,23
397924,96	755567,06
397760,03	755569,23
398799,49	756634,72
398834,21	756593,49
398979,60	756706,33
398921,01	756838,71
398879,78	756810,50
398430,58	756658,59
398424,07	756571,79
398562,95	756673,78
398558,61	756591,32

398923,18	756704,16
398701,84	756710,68
398710,52	756628,21
396923,93	756321,32
396984,32	756300,02
397106,84	756257,13
397043,91	756560,94
396961,06	756587,37
394374,87	756036,30
394437,67	756068,34
394512,81	756111,53
394239,43	756263,13
393791,00	756491,50
393882,14	756541,41
393989,95	756599,37
394066,60	756645,57
394179,61	756705,02
395624,70	755880,39

395516,27	755897,75
395419,31	755910,81
395320,89	755927,53
395208,81	755942,21
395114,83	755958,09
394946,79	756375,16
394881,36	756356,80
394810,92	756337,43
394763,18	756324,40
397905,84	755509,92
397693,79	755507,90
397594,83	755505,88
394149,87	756212,57
394319,90	756001,78
394092,99	756179,99
398686,07	755514,15
398523,06	755512,74
398360,05	755509,93

398212,49	755509,93
396992,72	756430,03
397075,63	756406,14
397157,14	756376,63
397179,62	756519,97
397122,01	756531,21
397205,46	756600,09
397134,36	756618,90
397049,30	756276,84
397041,61	756202,04
396977,30	756208,33
396915,78	756234,20
394593,70	756156,53
395032,83	755969,80
394967,16	755979,09

b) przegrody drewniano-ziemne

x	y
397326,02	756350,45
397126,38	756422,06
397449,71	756467,63
397348,63	756501,07
397182,88	756561,21

397114,74	756583,92
397004,23	756775,45
397042,38	756609,57
396969,62	756634,85
395430,80	756373,68
395545,04	756260,19

395220,20	756545,17
395019,25	756725,87
394938,96	756803,99
394912,21	757016,53
394860,68	756081,54
394806,58	756157,31

394737,68	756248,81
394676,92	756331,28
394576,26	756468,32
394467,93	756617,06
394387,13	756731,56
394248,70	756934,01

394899,32	757161,47
394630,32	757130,06
394573,09	757002,94
394502,78	756932,02
394400,78	756888,10

394307,22	756852,10
397308,05	755627,60
397152,55	755685,62
396953,86	755764,07
396784,29	755830,18

395123,62	755715,97
395039,13	755834,77
394929,71	755986,23
394317,10	755988,55
394171,69	756101,65

393890,97	756319,76
395305,00	756485,29
395313,14	756477,66
395038,00	756722,68
397268,15	756529,80

c) zablokowanie przepustów:

x	y
396804,05	756363,09
396767,92	756199,30
396838,90	756520,99
396893,15	756667,15
396946,66	756798,54

d) podwyższenie do rzędnej terenu istniejących przegród:

x	y
396947,30	756481,91
397464,90	756302,70
397027,19	756455,62
397226,20	756384,40
398747,41	756172,50
398717,03	756554,43
398730,05	756376,49

e) utrzymanie tam bobrowych a w przypadku ich opuszczenia przez bobry i naturalnego rozpadu wykonanie przegród drewniano-ziemnych do rzędnej przyległego terenu:

x	y
396817,13	756062,70

396746,62	756105,23
393763,74	755976,44
397033,85	755979,57
396902,17	756028,40
397113,29	756738,26
393927,79	755925,67

Podstawowym działaniem ochronnym jest zablokowanie istniejących wciąż jeszcze rowów odwadniających obszar. Na podstawie wizji terenowej wskazano punkty, w których rowy mogą i powinny być zablokowane, a także zalecany sposób wykonania tego.

Projekt planu bierze pod uwagę, że rowy w „starym rezerwacie” zostały już zablokowane w 2007 r. Wykonane wówczas tamy torfowe są skuteczne i nie wymagają korekt, natomiast przegrody drewniane w 7 miejscach mogą i powinny zostać podwyższone, tak by piętrzyły wodę aż do rzędnej równej z rzędną terenu przylegającego do rowu, a nie tylko podpiętrzały wodę w rowie.

Poza „starym rezerwatem” zaplanowano wykonanie nowych przegród.

Na zanikających i zarastających rowach proponuje się wykonanie przegród torfowych, poprzez odcinkowe zasypanie rowu torfem na długości ok 5 m, do wysokości otaczającego terenu. Woda w tych rowach pojawiać się może tylko epizodycznie w okresie wiosennym i proponowane przegrody powinny skutecznie zapobiec jej spływowi.

Na większych rowach proponuje się wykonanie przegród drewniano-ziemnych, wykonanych tak aby nie uległy rozmyciu. Powinny one piętrzyć wodę do wysokości otaczającego rów terenu, a na rowie A-11 do wysokości ok 20 cm poniżej otaczającego rów terenu. Możliwe są różne techniczne sposoby wykonania, jednak podstawowym elementem przegrody powinna być drewniana ścianka szczelna, która powinna być wbita w dno rowu na głębokość co najmniej 1 m poniżej dna rowu (nie licząc warstwy namulów), a jej skrzydła powinny zachodzić w grunt obok rowu na tyle daleko, by nie było możliwe boczne rozmycie. Od górnej strony należy wykonać w odległości ok. 1-2 m drugą ściankę drewnianą, a przestrzeń między nimi wypełnić torfem lub ziemią. Można wykonać kilkucentymetrowy, ale nie głębszy przelew.

Dla zapobieżenia odpływowi wody z wschodniej części torfowiska do kanału Izbica 14, proponuje się zablokowanie (za pomocą worków wypełnionych piaskiem) przepustów rurowych przeprowadzających te wody pod wałem brzegowym kanału, niezależnie od przegród istniejących wyżej na tych rowach. Uszczelni to torfowisko od strony kanału i zablokuje zupełnie spływ wody w tym kierunku.

W kilku miejscach rowy są obecnie blokowane przez tamy bobrowe, co jest skuteczne i wystarczające. Gdyby jednak te tamy rozpadły się, np. wskutek przemieszczenia aktywności bobrów w inne miejsca, to powinny być zastąpione przegrodami drewniano-ziemnymi, wg wskazówek podanych wyżej.

Przegrody położone w głębi torfowiska, w szczególności przegrody torfowe, nie będą powodować zwiększonego uwilgotnienia gruntów

sąsiednich, ponieważ torfowisko zasilane jest wodami opadowymi i celem przegród jest zablokowanie ich spływu z torfowiska. Z analizy rzędnych terenu (dane LIDAR) wynika, że te piętrzenia mogą spowodować rozlewanie się wody i podtapianie potorfii, ale tylko w granicach obszaru.

Przegrody położone na rowie A-11, czyli na granicy obszaru, mogą potencjalnie spowodować zwiększone uwilgotnienie gruntów sąsiednich. W celu ograniczenia takiego oddziaływania należy po wykonaniu przegród zablokować wszystkie ujawniające się punkty możliwych przecieków wody w kierunku polderu Lisia Góra, odwadnianego przez pompownię Lisia Góra. Wykonanie tych przegród jest jednak zgodne z zaleceniami ekspertyzy Ulatowskiego (2008), który wskazywał wręcz na niedostateczne uwodnienie łąk sąsiadujących z rowem oraz na mającą miejsce tak czy inaczej bardzo ograniczoną drożność tego rowu.

Przegrody na rowie A-26 planowane są w głębi rezerwatu przyrody. Mogą one spowodować powstanie wzdłuż rowu rozlewisk wody, ale zasięg tych rozlewisk – jak wynika z analizy rzeźby terenu na podstawie danych LIDAR – powinien utrzymać się w granicach rezerwatu przyrody i nie powinien wykroczyć na grunty sąsiednie.

Ewentualne zastąpienie tam bobrowych przegrodami nie zmieni faktu występowania piętrzenia w tych lokalizacjach, nie zwiększy więc uwodnienia gruntów w porównaniu ze stanem obecnym, a tylko go utrzyma.

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<p>Odtworzenie i utrzymanie nieleśnej roślinności o charakterze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszarów z wrzoścem bagiennym, lub - wrzosowisk z gatunkami torfowiskowymi, lub - mozaiki roślinności mszarno-wrzosowiskowej, zarośli włosownicy europejskiej i kęp drzew zajmujących nie więcej niż 30% powierzchni, <p>na fragmentach dawnej powierzchni torfowiska, na powierzchni nie mniej niż 110 ha.</p> <p>Zwiększenie udziału torfowców w pokrywie mszystej na fragmentach dawnej powierzchni torfowiska.</p> <p>Utrzymanie nieleśnej roślinności torfotwórczej, z warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce i z nie większym niż 30% udziałem drzew, w potorfiach na</p>	Powierzchnia siedliska	Nie dotyczy	Ocena ew. zmian powierzchni płatów w ramach przeglądu stanu zadrzewienia wszystkich płatów	W 3, 6 i 9 roku obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska	RDOS w Gdańsku	45 tys. zł.
					Porównanie fotomapy	W 9 roku obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska	RDOS w Gdańsku	10 tys. zł.
			Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich, Gatunki dominujące, Pokrycie i struktura gatunkowa mchów, Obecne gatunki inwazyjne, Gatunki ekspansywne roślin zielnych, Obecność krzewów i podrostu drzew, Stopień	Opis wg metody Koczur 2015 r. na transektach. Punkty zdjęć fitosocjologicznych za stabilizowane palikami i domierzone do szczegółów terenowych w celu zapewnienia powtarzalności i zdjęć. Ocena wskaźników na transekcje + 3 zdjęcia fitosocjologiczne	W 5 i w 10 roku obowiązywania planu	Stanowiska: drewniany Słup, Kopułki, Spalone, Muły Północ, Muły Wschód, Muły Zwałona Ambona, Sosnowe Wrzosowisko, Wrzosowisko Za Buszmanem, Wrzosowisko Za	RDOS w Gdańsku	15 transektów x 0,75 tys. zł. x 2 nawroty w okresie PZO = 22,50 tys. zł.

		powierzchni nie mniejszej niż 40 ha. Wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód opadowych z płatów siedliska i z ich sąsiedztwa.		uwodnienia.	ne na początku, środku i końcu transektu		Pomostem, Lisia Góra, Wielka Kopuła, Potorfia Wschodnie, Potorfie Na Mułach, Potorfie Za Pomostem, w wydzieleniach: 15d, 17g, 16b, 19a, 20a, 23f, 23g, 25b, 25d, 26Bb, 26Cd, 254Bb, 35Aa, wg mapy oraz listy lokalizacji zamieszczonych pod tabelą.		
2.	91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi- Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Odtworzenie i utrzymanie występowania ciągłej pokrywy torfowców co najmniej we wszystkich potorfiach występujących wewnątrz płatów siedliska, z ewentualnym dopuszczeniem lokalnej śmierci drzew w miejscach silniej uwodnionych. Wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód opadowych z płatów siedliska i z ich	Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne, Gatunki dominujące, Obce gatunki inwazyjne w runie, Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych, Uwodnienie, Gatunki obce	Opis wg metody Pawlaczyk 2010 r. na transektach. Punkty zdjęć fitosocjologicznych za stabilizowane palikami i domierzone do szczegółów terenowych w celu	W 5 i w 10 roku obowiązuje planu	Stanowiska: Bór Północno-Wschodni, Brzezina Przy Moroszcze, Brzezina Za Mułami, Bór Południowo-Wschodni, Bór Za Kopułkami, Brzezina Za	RDOS w Gdańsku	9 transektów x 0,75 tys zł. x 2 nawroty w okresie PZO = 13,50 tys. zł.

		sąsiedztwa.		geograficznie w drzewostanie, Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, Martwe drewno (łącznie zasoby), Naturalne odnowienie drzewostanu, Występowanie mchów torfowców, Występowanie charakterystycznych krzewinek, Struktura pionowa, Inne zniekształcenia	zapewnienia powtarzalność i zdjęć. Ocena wskaźników na transekcje + 3 zdjęcia fitosocjologiczne na początku, środku i końcu transektu		Buszmanem, Wąska Brzezina, Potorfia Lisia Góra, Bór Bagienny przy Lisiej Górze, w wydzieleniach: 16b, 16c, 17a, 22g, 22h, 23f, 24c, 25c, 25b, 26b, 26c, 26Ca, 26Cc, 26Cd, 254Ba, 245Bb, wg mapy oraz listy lokalizacji zamieszczonych pod tabelą.		
3.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji oraz 91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> - <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> - <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo</i> - <i>Sphagnetum</i> ,	Jak wyżej	Struktura i funkcja	Warunki wodne	Rejestracja poziomu wody w torfie i w rowach za pomocą sieci 22 piezometrów i studzienek z diverami.	Rejestracja ciągła	Wydzielenia: 26Cc, 26Bb, 35Db, 254Ad, 254Ab, 254Bb, 254Bd, 35Dc, 17g, 19a, 20a, 22a, 22d, 35Aa, 23f, 23g, 25a, 25b, 25d, 26a, 26h, wg mapy oraz	RDOS w Gdańsku	Obecne divery będą wymagać wymiany ze względu na zużycie. W ciągu 10 lat zakłada się konieczność ponownej wymiany wszystkich diverów. Podstawowa sieć piezometrów- ze

	<p><i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne</p> <p>(wspólny monitoring uwarunkowań funkcjonowania dwóch przedmiotów ochrony)</p>						listy lokalizacji zamieszczonych pod tabelą.		<p>strefą filtracji na ok. 2m. W 2 punktach (17g, 25d) montaż potrójnych diverów z filtracją w warstwach: - torfu wysokiego, podścielających torfów niskich, podłoża mineralnego. W 5 punktach studzienka hydrometryczna z driverem, połączona z rowem. Konieczne dodatkowo 2 barodivery. Łącznie zakup i montaż 28 diverów x 3,5 tys. zł/szt x 2 powtórzenia, oraz wykonanie 5 studzienek hydrometrycznych x1 tys zł/szt.. = 201 tys. zł.</p>
4.	1337 - Bóbr <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie wykorzystania obszaru przez co najmniej 3 rodziny bobrowe, w tym utrzymanie rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem	Liczebność populacji	Procent wykorzystania przestrzeni, indeks populacyjny, wskaźnik wzrostu	Kartowanie śladów bytności bobrów (zgryzy, tamy, rozlewiska, schronienia)	Co 2 lata	Cały obszar	RDOS w Gdańsku	5 tys zł. rocznie x 5 nawrotów w okresie PZO = 25 tys zł.

		ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Główny-Izbica). Wyeliminowanie przypadków naruszania ochrony gatunkowej bobra.		populacji, zagęszczenie rodzin					
5.	1042 - Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Utrzymanie występowania gatunku w obszarze, poprzez utrzymanie aktualnego i potencjalnego siedliska gatunku - rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Główny-Izbica).	Populacja	Liczba stanowisk	Wyszukiwanie stanowisk (kontrola miejsc z wodą stojącą, szczególnie rozlewisk bobrowych)	Co 3 lata	Cały obszar	RDOS w Gdańsku	5 tys zł. rocznie x 3 nawroty w okresie PZO = 15 tys zł.
				Liczba samców, liczba wylinek	Wg metody PMS	Co 3 lata	Zlokalizowane stanowiska (obecne stanowisko 7b71 i ewentualne nowo powstające stanowiska)		
			Siedlisko	Występowanie roślinności dogodnej dla gatunku, charakterystyka otoczenia					

w rowach.

Lokalizacje diverów - współrzędne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 oraz współrzędne geograficzne w układzie odniesienia wgs 84:

x (PL-1992)	y (PL-1992)	lon (wgs 84)	lat (wgs 84)	rodzaj	uwagi
398448,14	755437,39	17.425510°	54.652443°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I1
398451,01	755876,38	17.425401°	54.656388°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I2
398403,33	756398,94	17.424481°	54.661075°	profil pionowy uwodnienia torfowiska - seria piezometrów w warstwach: torfu wysokiego,	obecny punkt pomiarowy I3

				podścielającego torfu niskiego, utworów mineralnych	
394682,67	757014,35	17.366586°	54.665841°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I4
397766,38	756059,82	17.414726°	54.657898°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I5
397169,11	755981,78	17.405496°	54.657076°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I6
397271,16	756247,99	17.406984°	54.659489°	profil pionowy uwodnienia torfowiska - seria piezometrów w warstwach: torfu wysokiego, podścielającego torfu niskiego, utworów mineralnych	obecny punkt pomiarowy I7
397316,85	756611,13	17.407565°	54.662761°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I8
395668,63	755748,28	17.382323°	54.654669°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I9
394537,02	755972,36	17.364704°	54.656447°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I10
394100,05	756554,98	17.357721°	54.661591°	piezometr typowy	obecny punkt pomiarowy I11
399282,64	756244,55	17.438164°	54.659864°	piezometr typowy	
399044,93	756246,39	17.434479°	54.659833°	piezometr typowy	
398254,38	756132,14	17.422265°	54.658647°	piezometr typowy	
397791,84	755969,98	17.415152°	54.657096°	piezometr typowy	
397371,69	756412,24	17.408485°	54.660985°	piezometr typowy	
394960,12	756114,53	17.371211°	54.657813°	piezometr typowy	
396956,07	756810,90	17.401902°	54.664483°	studzienka hydrometryczna – pomiar poziomu wody w rowie	
396767,12	755776,56	17.399338°	54.655149°	studzienka hydrometryczna – pomiar poziomu wody w rowie	
394360,79	755961,32	17.361977°	54.656311°	studzienka hydrometryczna – pomiar poziomu wody w rowie	
394329,25	756790,46	17.361188°	54.663755°	studzienka hydrometryczna – pomiar poziomu wody w rowie	
394946,60	755979,34	17.371050°	54.656595°	studzienka hydrometryczna – pomiar poziomu wody w rowie	

Lokalizacje punktów charakterystycznych transektów do monitoringu siedlisk przyrodniczych - współrzędne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 oraz współrzędne geograficzne w układzie odniesienia wgs 84. Zdjęcie 1 oznacza początek transektu, zdjęcie 2 – środek transektu, zdjęcie 3 – koniec transektu.

Nazwa	Siedlisko przyrodnicze	Zdjęcie	x (PL-1992)	y (PL-1992)	lat (wgs 84)	lon (wgs 84)
Drewniany Słup	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	398226,29	756280,25	54.65997222°	17.42177778°
Drewniany Słup	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	398329,96	756268,64	54.65988889°	17.42338889°
Drewniany Słup	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	398424,34	756241,80	54.65966667°	17.42486111°
Kopułki	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	398249,72	756366,27	54.66075000°	17.42211111°
Kopułki	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	398337,97	756385,93	54.66094444°	17.42347222°
Kopułki	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	398429,87	756408,60	54.66116667°	17.42488889°
Spalone	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	398681,73	756452,41	54.66161111°	17.42877778°
Spalone	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	398691,17	756473,84	54.66180556°	17.42891667°
Spalone	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	398693,65	756504,69	54.66208333°	17.42894444°
Pasy	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	398962,52	756427,59	54.66144444°	17.43313889°
Pasy	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	398994,41	756331,05	54.66058333°	17.43366667°
Pasy	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	399035,47	756243,59	54.65980556°	17.43433333°
Muły Północ	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	394560,76	756864,90	54.66447222°	17.36475000°
Muły Północ	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	394565,26	756750,41	54.66344444°	17.36486111°
Muły Północ	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	394569,90	756642,11	54.66247222°	17.36497222°
Muły Wschód	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	395111,95	756060,74	54.65736111°	17.37358333°
Muły Wschód	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	395208,32	756043,05	54.65722222°	17.37508333°
Muły Wschód	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	395307,99	756012,92	54.65697222°	17.37663889°
Muły Zwalona Ambona	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	394947,94	756098,54	54.65766667°	17.37102778°
Muły Zwalona Ambona	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	394928,67	756194,82	54.65852778°	17.37069444°
Muły Zwalona Ambona	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	394896,93	756294,47	54.65941667°	17.37016667°
Sosnowe Wrzosowisko	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	398343,62	755439,91	54.65244444°	17.42388889°
Sosnowe Wrzosowisko	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	398428,29	755379,28	54.65191667°	17.42522222°
Sosnowe Wrzosowisko	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	398527,52	755407,96	54.65219444°	17.42675000°

Wrzosowisko Za Buszmanem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	394559,01	755866,47	54.65550000°	17.36508333°
Wrzosowisko Za Buszmanem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	394553,50	755937,69	54.65613889°	17.36497222°
Wrzosowisko Za Buszmanem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	394561,82	756064,24	54.65727778°	17.36505556°
Wrzosowisko Za Pomostem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	397975,61	756050,96	54.65786111°	17.41797222°
Wrzosowisko Za Pomostem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	397870,07	756059,52	54.65791667°	17.41633333°
Wrzosowisko Za Pomostem	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	397785,95	756064,51	54.65794444°	17.41502778°
Lisia Góra	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	397389,60	756447,51	54.66130556°	17.40875000°
Lisia Góra	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	397360,25	756417,26	54.66102778°	17.40830556°
Lisia Góra	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	397387,71	756364,09	54.66055556v	17.40875000°
Wielka Kopuła	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	1	397183,71	756297,62	54.65991667°	17.40561111°
Wielka Kopuła	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	2	397266,70	756243,18	54.65944444°	17.40691667°
Wielka Kopuła	7120 (pozostałości powierzchni torfowiska)	3	397358,86	756197,82	54.65905556°	17.40836111°
Potorfia Wschodnie	7120 (potorfia)	1	399401,89	756281,80	54.66022222°	17.44000000°
Potorfia Wschodnie	7120 (potorfia)	2	399382,80	756390,41	54.66119444°	17.43966667°
Potorfia Wschodnie	7120 (potorfia)	3	399406,42	756485,71	54.66205556°	17.44000000°
Potorfie na Mulach	7120 (potorfia)	1	394407,60	756367,68	54.65997222°	17.36255556°
Potorfie na Mulach	7120 (potorfia)	2	394362,25	756344,01	54.65975000°	17.36186111°
Potorfie na Mulach	7120 (potorfia)	3	394309,80	756323,60	54.65955556°	17.36105556°
Potorfie Za Pomostem	7120 (potorfia)	1	397761,13	755997,06	54.65733333°	17.41466667°
Potorfie Za Pomostem	7120 (potorfia)	2	397842,90	755967,40	54.65708333°	17.41594444
Potorfie Za Pomostem	7120 (potorfia)	3	397937,98	755971,44	54.65713889°	17.41741667°
Bor Północno-Wschodni	91D0	1	398812,69	756539,13	54.66241667°	17.43077778°
Bor Północno-Wschodni	91D0	2	398777,08	756629,56	54.66322222°	17.43019444°
Bor Północno-Wschodni	91D0	3	398750,57	756725,98	54.66408333°	17.42975000°
Brzezina Przy Moroszcze	91D0	1	394686,14	757093,82	54.66655556°	17.36661111°
Brzezina Przy Moroszcze	91D0	2	394584,06	757096,20	54.66655556°	17.36502778°
Brzezina Przy Moroszcze	91D0	3	394491,08	757104,54	54.66661111°	17.36358333°
Brzezina Za Mulami	91D0	1	394953,18	756478,64	54.66108333°	17.37097222°

Brzezina Za Mulami	91D0	2	394953,82	756583,73	54.66202778°	17.37094444°
Brzezina Za Mulami	91D0	3	394929,18	756680,13	54.66288889°	17.37052778°
Bor Południowo-Wschodni	91D0	1	398196,80	755526,67	54.65319444°	17.42158333°
Bor Południowo-Wschodni	91D0	2	398296,98	755518,23	54.65313889°	17.42313889°
Bor Południowo-Wschodni	91D0	3	398395,31	755506,76	54.65305556°	17.42466667°
Bor za Kopułkami	91D0	1	398294,93	756464,17	54.66163889°	17.42277778°
Bor za Kopułkami	91D0	2	398399,23	756480,38	54.66180556°	17.42438889°
Bór za Kopułkami	91D0	3	398490,99	756496,87	54.66197222°	17.42580556°
Brzezina Za Buszmanem	91D0	1	394663,28	756111,34	54.65772222°	17.36661111°
Brzezina Za Buszmanem	91D0	2	394633,27	756207,86	54.65858333°	17.36611111°
Brzezina Za Buszmanem	91D0	3	394590,72	756304,68	54.65944444°	17.36541667°
Wąska Brzezina	91D0	1	397606,36	756127,30	54.65847222°	17.41222222°
Wąska Brzezina	91D0	2	397697,37	756109,79	54.65833333°	17.41363889°
Wąska Brzezina	91D0	3	397772,53	756105,00	54.65830556°	17.41480556°
Potorfia Lisia Góra	91D0	1	397432,57	756208,51	54.65916667°	17.40950000°
Potorfia Lisia Góra	91D0	2	397487,26	756170,18	54.65883333°	17.41036111°
Potorfia Lisia Góra	91D0	3	397494,17	756238,03	54.65944444°	17.41044444°
Bor Bagienny przy Lisiej Górze	91D0	1	397286,21	756471,49	54.66150000°	17.40713889°
Bor Bagienny przy Lisiej Górze	91D0	2	397187,21	756452,10	54.66130556°	17.40561111°
Bor Bagienny przy Lisiej Górze	91D0	3	397097,77	756379,94	54.66063889°	17.40425000°

Monitoring uwodnienia proponuje się realizować jako kontynuację i rozszerzenie dotychczasowego monitoringu za pomocą diverów. Obecną sieć punktów pomiarowych proponuje się utrzymać w całości (w tym odtworzyć uszkodzone divery) i uzupełnić o piezometry rejestrujące poziom wody:

- na wrzosowisku Muły (północny fragment zachodniej części rezerwatu – przy stanowisku monitoringowym Zwalona Ambona), aby wyjaśnić przyczyny silnego przesuszenia tego fragmentu i złego stanu roślinności torfowiskowej w tej części,
- na kopule Lisia Góra – by dysponować stanowiskiem referencyjnym w jednym z lepiej zachowanych fragmentów torfowiska;
- we wschodniej części torfowiska, na końcu transektu monitoringowego Pasy, w stanowisku wełnianeczki darniowej – by dysponować stanowiskiem referencyjnym w jednym z lepiej zachowanych fragmentów torfowiska;
- w 3 lokalizacjach w potorfiach, by dysponować także zapisem reżimu poziomu wody w potorfiach, a nie tylko w torfie pod pozostałościami pierwotnej powierzchni torfowiska.

Dodatkowo, monitorowane powinny być stany wody w głównych rowach na ich wejściu i wyjściu z granic obszaru, co proponuje się zrealizować za pomocą budowy studzienki hydrometrycznej połączonej z rowem, zaopatrzonej w diver – takie rozwiązanie umożliwi ukrycie przyrządu pomiarowego i zabezpiecza go przed kradzieżą.

We wskazanych punktach proponuje się zorganizować pomiar w taki sposób, by uzyskać „pionowy profil uwodnienia torfowiska” – za pomocą serii piezometrów o różnych głębokościach (odpowiednio do warstw torfu i w podścielających torf utworach mineralnych). Ewentualne różnice wyników pomiarów będą wstępnymi przesłankami do rozeznania związku uwodnienia torfowiska z wodami w głębszych warstwach torfów i w podłożu mineralnym.

Monitoring stanu siedlisk przyrodniczych powinien składać się z:

- Monitorowania co 3 lata wszystkich płatów siedliska 7120 pod kątem wskaźnika zarośnięcia drzewami, ten wskaźnik będzie się bowiem zmieniał najszybciej i jego rejestracja jest potrzebna do oceny zagrożeń każdego płatu i ewentualnego skorygowania sposobów ochrony;
- Monitorowania uwodnienia za pomocą rejestracji warunków wodnych, w sposób opisany powyżej;
- Monitorowania pełnego typowego zestawu wskaźników za pomocą powtarzalnych obserwacji na stałych transektach, przy czym ze względu na częstą w obszarze „drobnoziarnistą”, mozaikową strukturę fitocenoz, związaną z występowaniem grzęd i obniżeń (w tym potorfi) charakterystyczne punkty transektów i zarazem miejsca wykonywania zdjęć fitosocjologicznych powinny być na stałe zastabilizowane. Lokalizowanie ich tylko za pomocą GPS nie zapewnia wystarczającej powtarzalności obserwacji.

Monitoring gatunków zwierząt powinien polegać przede wszystkim na powtarzalnym wyszukiwaniu ich stanowisk w obszarze, w przypadku obu gatunków można się bowiem spodziewać zmian miejsc ich występowania w okresie obowiązywania planu. Na znajdujących stanowiskach proponuje się wykonanie obserwacji zapewniających spójność z wymogami Państwowego Monitoringu Przyrodniczego.

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1.	Uchwała nr 93/R/2012 z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Główny (tekst ujednolicony)	<p>Punkt „7.10. Regulacja stosunków wodnych</p> <p>Zapewnienie właściwego poziomu (stanu) wód gruntowych i powierzchniowych wymaga podjęcia następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <p>1) regulacja, konserwacja kanałów melioracji wodnych podstawowych (...);</p> <p>3) udroźnienie i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych oraz ich bieżąca konserwacja”</p> <p>- w odniesieniu do terenów torfowych między Pustynką, Łebą i Izbicą zastąpić przez:</p> <p>„7.10. Regulacja stosunków wodnych.</p> <p>Zapewnienie właściwego poziomu (stanu) wód gruntowych i powierzchniowych bierze pod uwagę konieczność ochrony bagiennych warunków wodnych w Słowińskim Parku Narodowym i w rezerwacie przyrody Bagna Izbickie i powinno zapewniać możliwość utrzymania i użytkowania użytków zielonych w warunkach wysokiego uwilgotnienia i lokalnego zabagnienia, co może wymagać stosowania specjalistycznego sprzętu rolniczego. Wymaga to podjęcia następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <p>1) likwidacja zbędnych urządzeń melioracji wodnych podstawowych, w tym rowów A-26 i A-11, likwidacja odpływów wody z terenów Słowińskiego Parku Narodowego i rezerwatu przyrody Bagna Izbickie w kierunku pompowni Lisia Góra, a utrzymywanie pozostałych, niezbędnych urządzeń melioracyjnych (kanał Izbica 14) w sposób ograniczający odpływ wody z torfowisk; (...)</p> <p>3) odbudowa urządzeń piętrzących w systemie melioracji wodnych szczegółowych”</p>

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Na chwilę obecną nie ma przesłanek uzasadniających konieczność sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Ujęte w planie zadań ochronnych działania wyczerpują obecnie znane potrzeby ochrony obszaru. Dodatkowo, można spodziewać się, że dla rezerwatu przyrody, w znacznej części pokrywającego się z obszarem, ustanowiony zostanie plan ochrony zawierający także zakres planu ochrony obszaru Natura 2000; ustanawianie odrębnego planu nie jest więc potrzebne.

W przyszłości może ujawnić się potrzeba określenia warunków osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk chronionych w obszarze, odnoszących się do utrzymywania systemów melioracyjnych oraz gospodarowania wodą na łakach otaczających obszar, czyli poza granicami obszaru. Z przyczyn legislacyjnych warunki takie nie mogą być określone w planie zadań ochronnych, który jako akt prawa miejscowego dotyczący skonkretyzowanego terenu, może stanowić normy prawne tylko w granicach obszaru Natura 2000. Ustanowienie takich warunków wymagałoby ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 bądź ujęcia ich w zakresie planu oceny obszaru Natura 2000 w planie ochrony rezerwatu przyrody. Obecnie nie ma jednak wystarczających podstaw merytorycznych do określenia takich warunków; wymaga to wcześniejszego uzupełnienia wiedzy o hydrologii obszaru. W tym celu, jako działanie ochronne wskazano obecnie wykonanie odpowiedniej ekspertyzy. Po jej wykonaniu będzie można, w razie potrzeby, określić ewentualne warunki gospodarowania wodą i utrzymywania urządzeń melioracyjnych wokół obszaru.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Nie proponuje się zmiany granic obszaru. Celem uproszczenia zarządzania obszarem można by wprowadzić postulować uzgodnienie granic obszaru Natura 2000 i rezerwatu przyrody Bagna Izbickie (te dwie formy ochrony przyrody w znacznej części pokrywają się), ale całkowite uzgodnienie granic nie byłoby uzasadnione: w pd-zach. części obszar Natura 2000 obejmuje rejon tzw. Wnęki Buszman, nie wchodzący w granice rezerwatu przyrody, ale istotny dla chronionego w obszarze Natura 2000 bobra oraz dla zalotki większej. W tym miejscu i tak obszar Natura 2000 powinien pozostać większy, niż rezerwat przyrody. Na pozostałych odcinkach granicy nie ma przeciwwskazań merytorycznych do uzgodnienia granic obszaru Natura 2000 z granicami rezerwatu przyrody, ale też nie jest to konieczne dla ochrony obszaru, nie jest więc przedmiotem planu zadań ochronnych.

Proponuje się weryfikację SDF wynikającą ze skorygowania ujęcia ekosystemów torfowiskowych w obszarze jako siedliska 7120 (dotąd były podawane jako siedlisko 4010). Proponuje się dodanie do SDF i uznanie za przedmiot ochrony zalotki większej (znaleziona w obszarze podczas prac nad PZO). Proponuje się nadanie czerwńczykowi nieparkowi oceny D, w wyniku czego przestanie on być przedmiotem ochrony obszaru.

W odniesieniu do treści SDF

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1.	siedlisko przyrodnicze 4010 – 94,37 ha, ACBB	usunąć wpis	<p>Charakterystyczną cechą obszaru jest występowanie, na powierzchni ok. 100 ha, wilgotnych wrzosowisk z wrzoścem bagiennym <i>Erica tetralix</i>. Występują one jednak na powierzchni zdegradowanego torfowiska wysokiego, a więc na grubej, kilkumetrowej warstwie torfu. Ekosystemy te były dotychczas na Bagnach Izbickich ujmowane jako siedlisko przyrodnicze 4010 – wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym. Tak opisano je zarówno w dotychczasowym SDF obszaru Natura 2000, jak i w projektach planów ochrony rezerwatu bagna Izbickie (Kujawa-Pawlaczyk 2007, 2009), w programie lokalnej współpracy na rzecz obszaru (Pawlaczyk 2007), w ocenie stanu siedlisk przyrodniczych w rezerwacie (Grygoruk 2013). Za takim ujęciem przemawiał unikatowy, „wrzosowiskowy” charakter roślinności, jak również występowanie prawdopodobnie największych w Polsce powierzchni porośniętych wrzoścem bagiennym. Przeciwnie takiemu ujęciu przemawia jednak występowanie wrzosowisk na grubym torfie (typowe wilgotne wrzosowiska stanowiące siedlisko 4010 powinny występować na wilgotnym, kwaśnym, ubogim w związki odżywcze podłożu torfowo-mineralnym, murszowym lub mineralnym, przy co najwyżej płytkich warstwach torfu, nie klasyfikowanych jako torfowiska), jak przede wszystkim fakt, że w sensie historycznym stanowią one pozostałości powierzchni torfowiska wysokiego, uszkodzonego przez odwodnienie i eksploatację torfu. W opracowaniach monograficznych sygnalizowano już, że „płaty te można by z równym powodzeniem sklasyfikować jako postać siedliska 7120” (Pawlaczyk 2011). W pobliskich obiektach przyrodniczych – rezerwat Czarne Bagno, Łebskie Bagno, Słowiński Park Narodowy – podobne ekosystemy ujmowane były raczej właśnie jako „zdegradowane torfowiska wysokie” (siedlisko przyrodnicze 7120). W Państwowym Monitoringu Środowiska na Bagnach Izbickich opisywano z Bagien Izbickich podobne, a nawet te same płaty raz jako stanowiska siedliska 4010, a raz jako stanowiska siedliska 7120.</p> <p>Zgodnie z definicją zamieszczoną w aktualnym Interpretation Manual siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (Komisja Europejska 2013), stojącą u podstaw wyróżnienia siedlisk przyrodniczych Natura 2000 klasyfikacją PHYSIS, oraz opublikowanym ostatnio przewodnikiem do monitoringu siedliska 7120 (Koczur 2015), w niniejszym opracowaniu przychylamy się do ujęcia występujących na Bagnach Izbickich „wrzosowisk na torfie” jako płatów siedliska 7120 – zdegradowane torfowiska</p>

			<p>wysokie. W obszarze występuje szerokie spektrum stanu zachowania fragmentów torfowiska – od przypominających torfowisko, wyraźnie wyodrębniających się w rzeźbie terenu pozostałości kopuły torfowej, z roślinnością wrzosowiskowo-torfowiskową (<i>Erico-Sphagnetum</i>) z licznymi elementami torfowiskowymi, po wrzosowiska z dominacją wrzосу pospolitego <i>Calluna vulgaris</i>, o skąpej warstwie mszystej i pojedynczym tylko udziale wrzośca bagiennego, na przesuszzonej, płaskiej powierzchni torfowiska w części zachodniej. Ujęcie to jest bardziej trafne także z punktu widzenia ochrony obszaru, która powinna polegać na dążeniu do regeneracji i odtworzenia się w obszarze żywego torfowiska, a nie na maksymalizacji występowania skupień wrzосу i wrzośca.</p>
2.	siedlisko przyrodnicze 7120 – 76,64 ha, BBCB	siedlisko przyrodnicze 7120 – 151,40 ha, AB BB	<p>Patrz uzasadnienie wyżej. Konsekwencja ujęcia występujących w obszarze wrzosowisk na powierzchni zdegradowanego torfowiska jako siedliska 7120, a nie jako siedliska 4010.</p> <p>Korekta powierzchni (w stosunku do sumy wcześniej podawanych powierzchni siedlisk 4010 i 7120) jest wynikiem korekt skartowania siedliska w ramach prac nad planem zadań ochronnych.</p> <p>Zmiany ocen wynikają z weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych. Obszar ma duże (B) znaczenie dla zasobów siedliska w Polsce. Zasoby w obszarze stanowią ok. 2,9% krajowych zasobów tego typu siedliska (B; odniesienie do danych European Topic Centre 2015), występującego także w wielu innych obiektach w kraju, zawsze jednak cennego przyrodniczo. Siedlisko jest wykształcone w reprezentatywny sposób (A), a porastające przesuszone fragmenty kopuły torfowiska wrzosowiska z wrzoścem baginnym są tu najlepiej wykształcone i najrozleglejsze w Polsce. Stan zachowania dobry (B) – siedlisko z definicji jest układem zniekształconym, lecz możliwym do regeneracji, w obszarze zachowały się fragmenty dawnej powierzchni (kopuły) torfowiska, niektóre z nich są wciąż dobrze zachowane, a w potorfach zachodzi żywy proces regeneracji w kierunku fitocenoz mszarnych.</p>
3.	Siedlisko przyrodnicze 91D0 – 495,43 ha ACBB	Siedlisko przyrodnicze 91D0 – 263,69 ha CCCC	<p>Korekta powierzchni jest wynikiem korekt skartowania siedliska w ramach prac nad planem zadań ochronnych.</p> <p>W obszarze, ze względu na silną degenerację lasów na torfie, delimitacja siedliska 91D0 w zakresie rozgraniczenia go od płatów tak zdegradowanych, że nie są już zaliczane do siedliska, jest płynna i w znacznym stopniu subiektywna. Skutkuje to nieuniknioną niepewnością w określeniu powierzchni siedliska.</p> <p>Zmiany ocen wynikają z weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych. Obszar ma średnie (C) znaczenie dla zasobów siedliska w Polsce. Zasoby w obszarze stanowią <2% krajowych zasobów tego typu siedliska (C), występującego także w wielu innych obiektach w kraju, zawsze jednak cennego przyrodniczo. Siedlisko jest wykształcone w średnio reprezentatywny sposób (C) – zazwyczaj są to albo młode bagienne laski sosnowe i brzożowe, albo silnie zdegradowane i przesuszone brzeziny i sośniny na przesuszonym torfie. Stan zachowania średni (C) – siedlisko w obszarze zróżnicowane, od dobrze wykształconego po zupełnie zdegradowane; jednak powierzchniowo dominują płaty silnie zniekształcone. Regeneracja trudna – wprawdzie można powstrzymać odpływ wody rowami, ale zaistniałe procesy murszenia są już nieodwracalne, procesy regeneracji i sukcesji w tych warunkach, nawet po poprawieniu uwodnienia, są nieprzewidywalne.</p>
4.	czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> – P, CBCC	czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> – 1 loc., D	<p>W obszarze Bagna Izbickie: populacja czerwończyka nieparka wewnątrz obszaru Natura 2000 jest nieliczna i ograniczona przez zasób odpowiednich siedlisk – jest to gatunek siedlisk eutroficznych, głównie łąk i okrajków licznie porastanych przez szczawie; a w obszarze Natura 2000 takich siedlisk jest niewiele i tylko na marginesach obszaru. Mimo punktowego występowania gatunku w granicach obszaru, ze względu na brak potencjalnych nowych siedlisk wewnątrz obszaru, nie można liczyć na jego zasiedlenie kolejnych miejsc. Znacznie lepsze warunki znajduje gatunek na łąkach wokół obszaru, ale poza jego granicami - to refugium nieparka jest istotną częścią jednego z największych obszarów występowania tego gatunku na terenie Wybrzeża Bałtyku, który ciągnie się od Wierzhocina do Cecenowa.</p> <p>W 2015 r. czerwończyka nieparka stwierdzono w jednym miejscu w granicach Bagien Izbickich. Natomiast nieparek jest obecny na przynajmniej 4 refugiach w bliskim sąsiedztwie Obszaru. W tym roku motyl, ze względu na niesprzyjające warunki klimatyczne, miał 1 generacyjny pojaw między 25.06-10.07. W sprzyjających latach pojawia się w I generacji między 5-10.06 i</p>

			<p>w II generacji między 15-25.08. W miejscu rozwoju w obszarze zaobserwowano max. 3 samce i 2 samice. Gąsienice nieparka żyją na szczawiu lancetowatym rosnącym w szerokim rowie melioracyjnym z prawej strony drogi gminnej biegnącej przez środek zachodniego kompleksu Bagien Izbičkih. Obecnie rów ten pozbawiony jest wody płynącej i zaznacza się jego powolny proces zarastania. Stwarza to niebezpieczeństwo dla przetrwania gatunku na tym stanowisku. Liczebność odsłoniętych kęp szczawiu lancetowatego szacowana jest na 10-15szt. na 100mb. Stanowisko, z roślinnością eutroficzną, nie jest typowe dla obszaru.</p> <p>Ponieważ główny obszar występowania lokalnej populacji leży poza granicami obszaru, a jedyne stanowisko w obszarze nie jest istotne dla regionalnej populacji, proponuje się ocenę liczebności gatunku w obszarze na D. Obszar Bagna Izbičkih nie jest istotny dla gatunku, który znacznie lepsze warunki znajduje na łąkach poza granicą obszaru.</p>
5.	-	zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> – 1 loc., CBBC	<p>Stanowisko zalotki zostało znalezione po raz pierwszy na tym obszarze. Jest to drugie stwierdzone miejsce gatunku w pasie Pobreża Słowińskiego. Gatunek regionalnie nie jest częsty i każde stanowisko ma znaczenie dla regionalnej populacji. Zalotka wykorzystuje rozlewiska tworzone przez bobry, które już są przedmiotem ochrony obszaru. Można oczekiwać, że pozostanie trwałym elementem fauny obszaru, choć lokalizacja stanowisk może się dynamicznie zmieniać wskutek sukcesji na dotychczasowych stanowiskach, ale powstawania nowych stanowisk na nowych rozlewiskach bobrowych.</p> <p>Populacja została oceniona ogólnie na ocenę C. Liczebność populacji jest niewielka w porównaniu z krajowymi zasobami i na pewno <2% populacji krajowej (C). Siedlisko gatunku jest dość dobrze wykształcone i zachowane (B). Populacja nie jest izolowana, ale jest położona w pasie północnej granicy zasięgu gatunku, w którym jego stanowiska są znaczne rozproszone (B).</p>

Do dokumentacji załączono projekt zmienionego SDF.

W odniesieniu do granic obszaru

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
nie dotyczy	nie dotyczy

11. Zestawienie uwag i wniosków

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
1.	Traktowanie czerwonończyka nieparka jako przedmiotu ochrony może być w konflikcie z ochroną torfowiska, która powinna być priorytetowa?	Przedstawiciel Nadleśnictwa Damnica	Uwaga zasadna. Proponuje się rezygnację z czerwonończyka nieparka jako przedmiotu ochrony, tym bardziej że w obszarze stwierdzono zaledwie 5 osobników, a na łąkach otaczających obszar ten gatunek ma znacznie lepsze warunki i silną populację.
2.	Czerwonończyk nieparek jest związany ze szczawiem – z siedliskami eutroficznymi; jako przedmiot ochrony nie pasuje do tego obszaru, który generalnie powinien być oligotroficzny	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Uwaga zasadna. Proponuje się rezygnację z czerwonończyka nieparka jako przedmiotu ochrony, tym bardziej że w obszarze stwierdzono zaledwie 5 osobników, a na łąkach otaczających obszar ten gatunek ma znacznie lepsze warunki i silną populację
	Moduł B		
3.	Wpływ na warunki wodne torfowiska może mieć nie tylko odwadnianie rowami, ale także transpiracja wody przez drzewa. To zagadnienie (zagrożenie) powinno być dokładniej rozeznane.	Przedstawiciel WZMiUW, Oddział w Słupsku	Uwaga jest zasadna. Opierając się na dostępnej wiedzy naukowej, można przypuszczać, że pojaw drzew na torfowisku wzmacnia transpirację, co tworzy dodatnie sprzężenie zwrotne ponieważ przesuszenie sprzyja pojawowi kolejnych drzew i w konsekwencji prowadzi to do zarośnięcia torfowiska. Koncepcja ochrony zakłada usuwanie drzew i utrzymanie w stanie bezleśnym ponad 140 ha torfowiska, jest więc nadzieja, że to sprzężenie zwrotne zostanie przerwane. Postulat bardziej szczegółowego rozpoznania zagadnienia jest słuszny, ale takie badanie wykracza poza zakres prac nad planem zadań ochronnych – wykonanie odpowiedniej ekspertyzy zostanie zaplanowane jako jedno z działań ochronnych.
4.	Zaśmiecenie, zbieractwo poroża, ekspansja trzęślicy są zagrożeniami dla obszaru.	Przedstawiciel Nadleśnictwa Damnica	Zaśmiecenie dodano do listy zagrożeń siedliska 91D0. Zbiór poroży sam w sobie nie jest zagrożeniem dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Jest natomiast, podobnie jak sam ruch pieszy w obszarze i zbiór żurawiny, wykroczeniem związanym z naruszeniem zakazów rezerwatu przyrody. To jednak wykracza poza zakres PZO. Natomiast powiązanie nielegalnego zbieractwa poroży z zaśmieceniem siedliska 91D0 ujęto w opisie zagrożenia. Ekspansja trzęślicy nie jest samodzielnym zagrożeniem, ale

			skutkiem przesuszenia, co ujęto w opisie zagrożeń.
5.	Czy możliwe jest przedstawienie mapy uwodnienia (głębokości wody), tak jak to było na Torfowisku Pobłockim?	Przedstawiciel Nadleśnictwa Damnica	Ze względu na ekstremalne warunki hydrologiczne w 2015 r. woda jest obecnie za głęboko, by racjonalne było przeprowadzenie takiego badania.
6.	Czy rozważaliście Państwo analogicznie jak dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Pobłockie - analizę lokalizacji głównych miejsc odpływu wód z torfowiska? ((metoda obliczeń akumulacja spływu, algorytm D8, Gallant, Wilson 2000) - str. 33 dokumentacji do PZO Torfowisko Pobłockie. Gdyby taka analiza pojawiła się również dla Bagien Izbickich, można by zweryfikować czy potrzebne są wszystkie zaplanowane przegrody - czy też wskazać, które miejsca są kluczowe.	RDOS w Gdańsku	Rozważaliśmy wyróżnienie metodami matematycznymi, na podstawie NMT, zarówno topograficznych zlewni cząstkowych, jak i linii spływu powierzchniowego (algorytm D8), jednak zrezygnowaliśmy z wykorzystania tych metod w projekcie PZO, ponieważ w przypadku bagien Izbickich założenia tych metod w bardzo dużym stopniu nie są spełnione. Te metody zakładają zignorowanie lokalnych zagłębień bezodpływowych, oraz zakładają że następuje spływ powierzchniowy po powierzchni gruntu zgodnie z jej spadkiem. W przypadku Bagien Izbickich, bardzo duża jest rola bezodpływowych potorfi, jak również niemal nie występuje spływ po powierzchni porośniętego roślinnością gruntu torfowego. Przepływ wód jest bardziej złożony, z istotnym komponentem wsiąkania i drenażu złoża torfu. Obserwowane terenie napelnienie rowów i efektywność piętrzeń nie są skorelowane z wielkością obszarów, z których teoretycznie powinien następować spływ powierzchniowy do danego punktu. Uznaliśmy, że analizy oparte na założeniach tak odległych od rzeczywistych warunków na Bagnach Izbickich mogłyby raczej wprowadzać w błąd, niż dostarczyć użytecznej informacji.
	Moduł C		
7.	Istnieją możliwości poprawy zablokowania rowów na torfowisku (więcej zastawek, zablokowanie przepustów, korekty konstrukcji przegród). Jest potrzeba odcięcia spływu z torfowiska w kierunku Lisiej Góry (co poprawi ochronę torfowiska, a zarazem ograniczy konieczność odpompowywania tej wody z polderu).	Przedstawiciel WZMiUW, Oddział w Słupsku	Propozycje zostały wykorzystane i ujęte w planie.
8.	Należy przewidzieć także odcięcie blokowanego rowu A-11 od polderu Lisia Góra, gdyż w przeciwnym razie woda, która powinna pozostać na torfowisku, będzie odpompowywana przez pompownię polderu.	Przedstawiciel WZMiUW, Oddział w Słupsku	Uwaga jest zasadna i wniosek został uwzględniony w planie.
9.	Czy istnieje możliwość określenia w PZO warunków na jakich jest możliwe utrzymywanie kanału Izbica 14 oraz rowów, albo prace utrzymaniowe drogi Głównicy-Izbica? Czy możliwe byłoby wprowadzenie zapisów ułatwiających i upraszczających procedury	Przedstawiciel WZMiUW, Oddział w Słupsku	Delegacja ustawowa do sporządzenia planu zadań ochronnych nie umożliwia określenia w nim takich warunków, jak również plan nie może wpływać na zagadnienia regulowane przepisami odrębnymi, jak obowiązek zgłaszania zamiarów prac

	uzyskiwania zezwoleń na prace utrzymaniowe na kanale Izbica 14, w tym na usuwanie tam bobrowych?		utrzymaniowych, indywidualne określanie przez RDOS warunków wykonywania tych prac, indywidualne wyrażanie (lub nie) zgody na usuwanie tam bobrowych. W PZO zostanie wprowadzony możliwie precyzyjny opis zagrożeń, tak by było jasne, jakie aspekty powinny być brane pod uwagę celem rozstrzygnięcia, czy dane prace utrzymaniowe mogą być wykonywane, czy nie, podobnie jak usuwanie tam bobrowych. Dodatkowo, zostanie zaplanowane wykonanie ekspertyzy w zakresie wpływu drożności kanału Izbica 14 na obszar bagna Izbickie. Nie może to jednak przesądzać wyniku postępowań, jakie w takich sprawach będą się toczyć.
10.	Jaki będzie wpływ działań ochronnych dot. zablokowania odpływu wody na tereny sąsiednie i skąd wiadomo, że tego wpływu nie będzie.	Przedstawiciel gminy Główny	Większość piętrzeń planowanych na rowach wewnątrz obiektu ma zapobiegać wypływowi wody z torfowiska, więc nie zwiększy uwodnienia terenów przyległych. Ewentualne zastąpienie tam bobrowych przegrodami ma na celu utrzymanie stanu obecnego, więc też nie zmieni warunków wodnych. Przegrody na rowie A-11 mogłyby oddziaływać na grunty sąsiednie po wsch. stronie rowu, ale dla tego rowu istnieje ekspertyza P. Ulatowskiego, która zaleca likwidację tego rowu wskazując na brak potrzeb odprowadzania nim wody. Zagadnienie będzie jeszcze ponownie analizowane na etapie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń.
11.	Czy PZO będzie zawierał zapisy ograniczające możliwość remontów dróg, w tym drogi powiatowej do Izbicy?	Przedstawiciel gminy Główny	PZO nie ustanawia takich ograniczeń. Mogą one co najwyżej wynikać z i tak obowiązującego prawa i z oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jaka może być wymagana.
12.	W tym obszarze koniecznie należałoby monitorować stan siedlisk obserwacjami co 3-4 lata, na stałych, zastabilizowanych powierzchniach, bo tylko taka metoda umożliwia powtarzalność obserwacji.	Pani dr Jolanta Kujawa-Pawlaczyk	Uwaga jest zasadna i wniosek został uwzględniony w planie.
13.	Czy poprawa uwodnienia obszaru nie spowoduje, poprzez wypadanie drzew, pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego 91D0?	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Po pierwsze, zgodnie z zasadami ochrony obszarów Natura 2000 i ustalania dla nich celów ochrony (Nota Komisji Europejskiej w/s ustalania celów ochrony dla obszarów Natura 2000 z 23 listopada 2012 r.), ogólnym celem ochrony obszaru Natura 2000 powinno być zawsze maksymalne przyczynienie się do osiągnięcia właściwego stanu ochrony odpowiednich gatunków i siedlisk w skali kraju lub regionu biogeograficznego. Obszar Natura 2000 bagna Izbickie istotnie przyczyni się do poprawy stanu siedliska 7120 w skali kraju, gdy torfowisko zostanie maksymalnie uwodnione, a stan siedliska 91D0 w tym obszarze nie ma większego znaczenia dla stanu tego typu siedliska w skali kraju. Po drugie, nawet zanik siedliska 91D0 na rzecz rozwoju

			siedliska 7110, 7120 lub 7140 należałoby uznać za efekt pozytywny i pożądany. Po trzecie, ewentualne wytopienie drzew może nastąpić najwyżej w potorfiach, tj. co najwyżej stworzy luki w drzewostanach siedliska 91D0, ale nie spowoduje zaniku tego siedliska; przejawia się to raczej poprawą wskaźników określających uwodnienie i udział torfowców, a nie pogorszeniem stanu siedliska.
14.	Kto poniesie koszty ochrony?	Przedstawiciel Słowińskiego Parku Narodowego	Jest to zadanie RDOS.
15.	Czy nie należałoby się zastanowić nad kolejnością działań? Skoro zakładamy, że musimy uzupełnić stan wiedzy w tak dużym zakresie? Czy ewentualna ekspertyza nie powinna być zaplanowana po wykonaniu zastawek?	RDOS w Gdańsku	Ekspertyza jest zaplanowana po wykonaniu przegród – jako jej termin wskazano „W pierwszym pięcioleciu obowiązywania planu, lecz po wykonaniu działań blokujących odpływ wody”.
16.	Skoro uzupełnienie stanu wiedzy obejmuje tak szeroki zakres, to skąd mamy pewność, że zaplanowane działania ochronne przyniosą oczekiwany efekt.	RDOS w Gdańsku	Zaproponowane działania ochronne są konieczne do wykonania i nie zależą od wyniku tej ekspertyzy. Na pewno poprawią one stan obszaru. Nie jest pewne, że będą skuteczne – w sensie: nie ma gwarancji, że doprowadzą torfowisko do stanu, w którym mogłoby ono dalej samodzielnie funkcjonować, podtrzymując istniejące wartości przyrodnicze, a to taki stan powinien być długofalową wizją ochrony obszaru. Od wyniku ekspertyzy może zależeć rozważanie dalej idących działań - np. potrzeba ograniczenia odwadniania torfowych terenów otaczających obszar Natura 2000 lub potrzeba bardziej drastycznych ingerencji w szatę roślinną obszaru, np. usunięcia lasów.
17.	Co nam da ekspertyza roli transpiracji wody przez drzewa porastające torfowisko, skoro planujemy je usuwać na zdecydowanej większości płatów siedliska 7120? Czy faktycznie potrzeba rozpoznania roli transpiracji przez drzewa jest niezbędna w ramach uzupełnienia stanu wiedzy?	RDOS w Gdańsku	Drzewa z siedliska 7120 usuwamy po to, by nie spowodowały zaniku roślinności torfotwórczej – co dzieje się na powierzchniach, na których pozwoliliśmy na wzrost drzew. Tylko przy okazji uzyskujemy ograniczenie transpiracji. Ekspertyza da odpowiedź, czy dla poprawy bilansu wodnego torfowiska miałyby sens rozważanie bardziej drastycznych ingerencji w szatę roślinną, np. usunięcia lasów z torfowiska (poza powierzchniami obecnie zaliczonymi do siedliska 7120). Jeszcze ok. 100 lat temu torfowisko było w zasadzie bezleśne, a obecnie na ponad 50% powierzchni jest zalesione. Być może trwałe i stabilne funkcjonowanie torfowiska nie da się w ogóle pogodzić z zalesieniem tak znacznej jego części. To właśnie może wyjaśnić proponowana ekspertyza. Ewentualne wylesienie byłoby jednak zabiegiem bardzo drastycznym, negatywnie wpływającym na inne wartości przyrodnicze. Być może

			<p>ekspertyza upewni nas, że nie ma potrzeby rozważania tak drastycznej ingerencji; być może jednak da przesłanki, by taką opcję wziąć pod uwagę – nie przesądzając jeszcze, że powinna zostać przyjęta.</p>
--	--	--	--

12. Literatura

- Bernard R. 2012. 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier, 1825). W: Makomaska-Juchiewicz M., Baran P. (red). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część druga. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 68-94.
- European Topic Centre on Biological Diversity 2015. Biogeographical assessment at Member State level. EIONET, <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>, dostęp 20 września 2015 r.
- European Commission 2013. The Interpretation Manual of European Union Habitats EU28. http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/Int_Manual_EU28.pdf.
- Grygoruk P., Ćwiklińska P., Lewczuk M., Bajerowski W., Grot M. 2013. Ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony rezerwatu Bagna Izbickie oraz obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie 220001 (w granicach rezerwatu) oraz efektów wykonywanych działań ochronnych. Mscr. dla Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.
- Koczur A. 2015. 7120- Torfowiska wysokie, zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji. W: Mróz W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część czwarta. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 182-195.
- Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Stańko R. 2006. Plan ochrony dla rezerwatu „Bagna Izbickie” na lata 2006-2027. Mscr. dla Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Gdańsku.
- Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., Chrzanowski A., Stańko R., Melosik I. 2009. Dokumentacja i projekt planu ochrony dla rezerwatu „Bagna Izbickie”. Mscr. dla Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.
- Pawlaczyk P. (red.) 2007. Program lokalnej współpracy na rzecz obszaru Natura 2000 PLFH220001 “Bagna Izbickie”. Wykonano w ramach projektu Transition Facility 2004 „Opracowanie planów renaturalizacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na obszarach Natura 2000 oraz planów zarządzania dla wybranych gatunków objętych Dyrektywą Ptasią i Dyrektywą Siedliskową”. Ministerstwo Środowiska.
- Pawlaczyk P. 2010. 91D0 – bory i lasy bagienne. W: Mróz W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część pierwsza. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 216-235.
- Pawlaczyk P. 2012. 4010 – wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix*. W: Mróz W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część trzecia. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 218-229.
- Ulatowski P. 2008. Skutki zmniejszenia stanu ewidencyjnego urządzeń melioracji wodnych szczegółowych - Rów R - A 11, obręb Izbica. Mscr.

